

Møteinnkalling

Utval:	Kontrollutvalet
Møtestad:	Møterom 425 Sunnhordland, Fylkeshuset
Dato:	29.11.2017
Tid:	10:00

Dersom nokon av medlemmene ikkje kan møte og må melde forfall, vert dei bedne om å gjere dette så tidleg som råd er ved **å ringa** til Roald Breistein, tlf. 55 23 94 47/ 975 05 152 eller til Hogne Haktorson, tlf. 55 23 94 53/911 05 982.

Til varamedlemer er denne innkallinga å sjå på som ei orientering. Dersom det vert aktuelt at varamedlemer må møta, vil det bli gjeve nærmare beskjed.

På iPad kan møteinnkallinga til dette møtet, og møteprotokollen frå møtet 30.10 2017, lastas ned på ePolitiker og lesast i GoodReader.

Møteinnkallinga til dette møtet finn du også på denne lenkja:
<http://einnsyn.hfk.no/eInnsyn/Dmb/DmbMeetingDetail?MeetingId=647>

Vidare finn du møtebok frå møte i kontrollutvalet 30.10.2017 på denne lenkja:
<http://einnsyn.hfk.no/eInnsyn/Dmb/DmbMeetingDetail?meetingId=646>

Inge Reidar Kallevåg
kontrollutvalsleiar

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift

Kopi: Fylkesrådmann
Fylkesordførar
Revisor

Sakliste

Utvals- saknr	Innhald	Arkiv- saknr	U.Off.
PS 121/17	Godkjenning av innkalling og sakliste		
PS 122/17	Godkjenning av møtebok frå forrige møte		
PS 123/17	Handlingsplan - Forvaltningsrevisjon innan oppfølging av minoritetsspråklege elevar	2016/9440	
PS 124/17	Selskapskontroll av Grieghallen IKS - Forslag til prosjektplan	2017/15170	
PS 125/17	Forvaltningsrevisjon innan planlegging av investeringsprosjekt - Status i arbeidet ved Deloitte	2016/11221	
PS 126/17	Oppfølging - Forvaltningsrevisjon innan innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland - Del 1	2016/1940	
PS 127/17	Forvaltningsrevisjon innan "Innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular - Del 2" - Status i arbeidet ved Deloitte	2016/1940	
PS 128/17	Forvaltningsrevisjon innan "Arkivering og journalføring" - Status i arbeidet ved Deloitte	2017/13386	
PS 129/17	Forvaltningsrevisjon av fråfall i vidaregåande opplæring - Status i arbeid ved Deloitte	2017/13387	
PS 130/17	Oppfølging - Forvaltningsrevisjon regionale utviklingsmidlar	2015/8847	
PS 131/17	Oppfølging - Forvaltningsrevisjon HMT og internkontroll	2014/10535	
PS 132/17	Oppfølging - Forvaltningsrevisjon av rusførebyggjande arbeid	2014/24576	
PS 133/17	Rekneskapsresultat hittil i 2017 for kontrollutvalet	2016/4239	
PS 134/17	Gjennomgang av møteprotokoller	2015/11023	
PS 135/17	Referatsaker		
RS 62/17	Status for spørsmål og oversendingsforslag i fylkesutvalet pr. oktober 2017	2015/10348	
RS 63/17	Vedtak TING - Oppfølging av Stortinget sitt vedtak om samanslåing av Sogn og Fjordane og Hordaland fylkeskommunar	2016/3311	
RS 64/17	Vedtak TING 27.10.17 - Val av revisor for fellesnemnd	2016/3311	
RS 65/17	FUV 26.10.17 - Godkjenning av fire prosjektrekneskap	2016/2768	
RS 66/17	Plan for selskapskontroll av Vigo IKS	2017/4190	
RS 67/17	Notat om forvaltningsrevisjoner i NDLA	2015/2073	
RS 68/17	Sak om NDLA 2 i kontrollutvalet i Telemark 13.11.17	2015/2073	
RS 69/17	Sak om NDLA 2 i kontrollutvalet i Aust-Agder 15.11.17	2015/2073	

RS 70/17   Kopi: KU Telemarks bekymringsmelding vedr NDLA   2015/2073
PS 136/17   Eventuelt

PS 121/17 Godkjenning av innkalling og sakliste

PS 122/17 Godkjenning av møtebok frå forrige møte

Arkivnr: 2016/9440-17

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	123/17	29.11.2017

Handlingsplan - Forvaltningsrevisjon innan oppfølging av minoritetsspråklege elevar

Bakgrunn for saka:

Fylkestinget gjorde slikt vedtak i sak PS 34/2017 i møte 13.06.2017:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «opplæringstilbodet til minoritetsspråklege elevar» ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for:

- 1. Å gjennomgå dei særskilde opplæringstilboda retta mot minoritetsspråklege elevar (treårig studiespesialiserande og VG1 helse- og oppvekstfag), og sikrar at fylkeskommunen etterlever reglane om organisering av klasser i opplæringslova § 8-2.*
- 2. Å sikre at minoritetsspråklege elevar som ikkje har tilstrekkelege norskkunnskapar til å følgje den vanlege opplæringa i skulen får eit tilbod om særskild språkopplæring, jf. opplæringslova § 3-12 første ledd, og at det blir fatta enkeltvedtak om slik opplæring.*
- 3. Å sikre at det blir gjennomført kartlegging av minoritetsspråklege elevar sine norskkunnskapar som grunnlag for å fatte enkeltvedtak om særskild språkopplæring, og at norskkunnskapane også blir kartlagt undervegs i opplæringa for elevar som får særskild språkopplæring, jf. krav i opplæringslova § 3-12 fjerde ledd.*
- 4. At det for alle elevar med enkeltvedtak om særskild norskopplæring også blir vurdert om eleven har behov for morsmålsopplæring og/eller tospråkleg fagopplæring, jf. opplæringslova § 3-12 første ledd.*
- 5. Å sikre at enkeltvedtak om særskild språkopplæring blir utforma med bakgrunn i den enkelte eleven sine individuelle behov.*
- 6. At sakshandsaminga og enkeltvedtaka om særskild språkopplæring ved skulane oppfyller krav i opplæringslova og forvaltningslova, mellom anna når det gjeld:*
  - a) grunngjeving av enkeltvedtak*
  - b) skildring av kva det er fatta vedtak om*
  - c) informasjon om klageinstans og retten til å sjå dokumenta i saka*
  - d) enkeltvedtak om opphøyr av særskild språkopplæring*
- 7. Å leggje til rette for meir erfaringsdeling og drøftingar på tvers av skulane når det gjeld organisering av tilbodet om særskild norskopplæring.*

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Direkte telefon 55239447 – Mobil 97505152 - E-postadresse: Roald.Breistein@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

8. *Å avklare og tydeleggjer ulike sider ved innføringsklassene ved dei vidaregåande skulane i Hordaland, under dette vurderer fordelar og ulemper ved å ha eit innføringstilbod som ikkje er omfatta av opplæringslova, samt tydeleggjer kva dette har å seie for elevane.*
9. *At elevar som er aktuelle kandidatar for innføringsklasse blir tydeleg informert om at dei har rett til å velje ordinær opplæring framfor innføringsklasse, og om konsekvensane av valet eleven gjer*
10. *Å utarbeide rutinar for å tydeleggjere ytterlegare kva rettar elevane har når det gjeld val av målform, samt kven som har ansvar for å informere elevane om desse rettane.»*
11. *Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.11.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga. Handlingsplanen skal også leggjast fram for fylkestinget via utval for opplæring og helse.*

Drøfting:

Handlingsplan dagsett 03.11.2017 i tråd med punkt 11 i vedtak over er motteke og ligg ved.

Sekretariatet ser positivt på det arbeidet som er starta opp i samband med forvaltningsrevisjon innan oppfølging av minoritetsspråklege elevar. Det går ikkje klart fram av handlingsplanen når alle forbetringstiltaka skal vera ferdig slik det er bede om i punkt 11 i vedtaket frå fylkestinget. Det kan likevel tyde på at det meste skal vera ferdig innan utgangen av første halvår i 2018.

Konklusjon:

På bakgrunn av at det som går fram over vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 01.08.2018. Av tilbakemeldinga må det også gå fram når tiltaka er/skal verta iversett.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er starta opp i samband med forvaltningsrevisjon innan oppfølging av minoritetsspråklege elevar .
2. På bakgrunn av handlingsplanen ber kontrollutvalet om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 01.08.2018. Tilbakemeldinga må også innehalde når tiltaka er/skal verta iversett.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Forvaltningsrevisjon opplæringstilbodet minoritetsspråkleg elevar

Notat

Dato: 03.11.2017
Arkivsak: 2017/16713-1
Saksbehandlar: oydzien

Til: Kontrollutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Forvaltningsrevisjon opplæringstilbudet minoritetsspråkleg elevar

Fylkesrådmannen viser til møte i FT 13.06.17 og vedtak i sak 34/2017.

På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «opplæringstilbudet til minoritetsspråklege elevar» ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for:

1. Å gjennomgå dei særskilde opplæringstilboda retta mot minoritetsspråklege elevar (treårig studiespesialiserande og VG1 helse- og oppvekstfag), og sikre at fylkeskommunen etterlever reglane om organisering av klasser i opplæringslova § 8-2
2. Å sikre at minoritetsspråklege elevar som ikkje har tilstrekkelege norskkunnskapar til å følgje den vanlege opplæringa i skulen får eit tilbod om særskild språkopplæring, jf. opplæringslova § 3-12 første ledd, og at det blir fatta enkeltvedtak om slik opplæring
3. Å sikre at det blir gjennomført kartlegging av minoritetsspråklege elevar sine norskkunnskapar som grunnlag for å fatte enkeltvedtak om særskild språkopplæring, og at norskkunnskapane også blir kartlagt undervegs i opplæringa for elevar som får særskild språkopplæring, jf. krav i opplæringslova § 3-12 fjerde ledd
4. At det for alle elevar med enkeltvedtak om særskild norskopplæring også blir vurdert om eleven har behov for morsmålsopplæring og/eller tospråkleg fagopplæring, jf. opplæringslova § 3-12 første ledd
5. Å sikre at enkeltvedtak om særskild språkopplæring blir utforma med bakgrunn i den enkelte eleven sine individuelle behov
6. At sakshandsaminga og enkeltvedtaka om særskild språkopplæring ved skulane oppfyller krav i opplæringslova og forvaltningslova, mellom anna når det gjeld: a) grunngjeving av enkeltvedtak, b) skildring av kva det er fatta vedtak om, c) informasjon om klageinstans og retten til å sjå dokumenta i saka, d) enkeltvedtak om opphøyr av særskild språkopplæring
7. Å leggje til rette for meir erfaringsdeling og drøftingar på tvers av skulane når det gjeld organisering av tilbudet om særskild norskopplæring
8. Å avklare og tydeleggjere ulike sider ved innføringsklassene ved dei vidaregåande skulane i

Hordaland, under dette vurdere fordeler og ulemper ved å ha eit innføringstilbod som ikkje er omfatta av opplæringslova, samt tydeleggjere kva dette har å seie for elevane

9. At elevar som er aktuelle kandidatar for innføringsklasse blir tydeleg informert om at dei har rett til å velje ordinær opplæring framfor innføringsklasse, og om konsekvensane av valet eleven gjer
10. Å utarbeide rutinar for å tydeleggjere ytterlegare kva rettar elevane har når det gjeld val av målform, samt kven som har ansvar for å informere elevane om desse rettane.
11. Å lage ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.11.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga. Handlingsplanen skal også leggjast fram for fylkestinget via Utval for opplæring og helse.

Fylkesdirektør opplæring har sett ned ei intern arbeidsgruppe som skal koordinere oppfølginga av handlingsplanen. Gruppa skal rapportere jamnleg til fylkesdirektør opplæring.

Petter de Presno Borthen, rådgjevar minoritetsspråklege
 Linda Farestveit, seksjonsleiar skule
 Sunniva Schultze-Flore, jurist opplæringsavdelinga
 Hillevi E. Runshaug, regionleiar
 Birthe A. Haugen, seksjonsleiar fellestenester
 Nina Ludvigsen, seksjonsleiar OT/PPT
 Nils Skavhellen, leiar inntak
 Marit Virkesdal, rådgjevar økonomi

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
1. Å gjennomgå dei særskilde opplæringstilboda retta mot minoritetsspråklege elevar (treårig-studiespesialiserande og VG1 helse- og oppvekstfag), og sikre at fylkeskommunen etterlever reglane om organisering av klasser i opplæringslova § 8-2.	Jamfør § 8-2 og rettleiinga til denne. Sjå merknad til pkt.1 under tabellen Fylkesdirektør opplæring har gått gjennom tilbodet til minoritetsspråklege elevar i tråd med tilrådingane i forvaltningsrapporten. Det er i den Samanheng gjennomført møte med skulane som har hatt dei nemnde tilboda ved Bergen	<ul style="list-style-type: none"> • Legge fram sak for fylkesutvalet med forslag om at det 3-årige tilbodet for minoritetsspråklege elevar ved Bergen katedralskole vert fasa ut. Frå hausten 2018 må elevar søkje seg inn i ordinære klassar. Elevar som starta i det 3-årige løpet i 2016 og i 2017 vil kunne fullføre utdanninga i Vg2 og Vg3 ved Bergen katedralskole. 	Fylkesdirektør opplæring, v/ regionleiarar og seksjonsleiarar

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
	<p>katedralskole, Fyllingsdalen vidaregåande skole og Åsane vidaregåande skole.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Med frist 1.juni 2018 skal fylkesdirektør opplæring vurdere grunnlag for å opprette eit nytt studieretta Vg1-tilbod for elevar med vedtak om særskild språkopplæring. Elevar som søker inntak 1.februar 2019, kan då etter kartlegging og enkeltvedtak om særskild språkopplæring etter § 3-12, få tilbod om inntil 2 år i Vg1 før dei søker plass i ordinære klassar i Vg2. • Frå hausten 2018 skal det ikkje takast inn nye elevar til Vg1 Helse og oppvekst ved Fyllingsdalen vidaregåande skole (2 klassar) og Åsane vidaregåande skole (1 klasse) for minoritetsspråklege elevar. Minoritetsspråklege elevar må søkje til ordinære klassar. • Med frist 1.juni 2018 skal det vurderast om fylket skal etablere eit yrkesretta Vg1-tilbod for elevar med vedtak om særskild språkopplæring. I eit 	

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
		<p>nytt tilbod vil elevar som søker inntak 1.februar 2019 etter kartlegging og enkeltvedtak om særskild språkopplæring etter § 3-12, få tilbod om inntil 2 år i Vg1 før dei søker plass i ordinære klassar i Vg2.Tilbodet kan prøvast ut i fleire yrkesretta tilbod.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Frå skuleåret 2018/19 vil elevar i innføringstilbod få elevstatus, og elevane nyttar av retten til opplæring (sjå pkt.8) • Dei vedtekne endringane skal inn i Inntaksforskrifta for skuleåret 2018/19. • Med frist 1. juni skal skuleeigar kartleggje alle søkjarar til innføringsklassane og skrive enkeltvedtak etter § 3-12 før inntaket vert fastsett. 	
<p>2. Å sikre at minoritets-språklege elevar som ikkje har tilstrekkelege norskkunnskapar til å</p>	<p>I Kvalitetsportalen finn skulane prosedyre for arbeidet med særskild språkopplæring samt alle dokument som skal nyttast. Sjå merknad til pkt.10 under.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Informasjon om § 3-12 skal årleg inngå i program for skuleleiingane på ulike samlingar som til dømes årleg kurs i jus for skulane og 	<p>Regionleiarane i samarbeid med seksjon skule</p>

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
<p>følgje den vanlege opplæringa i skulen, får eit tilbod om særskild språkopp-læring, jf. Opplæringslova § 3-12 første ledd, og at det blir fatta enkeltvedtak om slik opplæring.</p>		<p>ressursteamsamling.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre tilsyn i 3 skular i tråd med prosedyren. 	
<p>3. Å sikre at det blir gjennomført kartlegging av minoritets-språklege elevar sine norskkunn-skapar som grunnlag for å fatte enkeltvedtak om særskild språkopp-læring, og at norskkunn-skapane også blir kartlagt undervegs i opplæringa for elevar</p>	<p>Sidan § 3-12 om særskild språkopp-læring vart innført i 2008 har fylka etterlyst eigna kartleggingsverktøy som grunnlag for å fatte enkeltvedtak. Våren 2017 vart det difor starta eit arbeid i samarbeid med Høgskolen på Vestlandet/Kompetanse Norge og 3 skular for å få oversikt over ulike kartleggingsverktøy og praksis på skulane, og utvikle nye verktøy i samarbeid med pedagogisk tilsette og UH-sektoren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Prøve ut nytt kartleggingsverktøy ved 3 skular gjennom skuleåret 2017/18. Verktøyet skal vere klart til bruk ved alle skular til skulestart 2018. • Lærarane skal få opplæring i bruk av verktøyet. 	<p>Seksjonsleiar skule</p>

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
som får særskild språkopplæring, jf. krav i opplæringslova § 3-12 fjerde ledd.			
4. At det for alle elevar med enkeltvedtak om særskild norskopplæring også blir vurdert om eleven har behov for morsmålsopplæring og/eller tospråkleg fagopplæring, jf. Opplæringslova § 3-12 første ledd.	Våren 2017 vart det utarbeidd eit nytt skjema som skulane skal nytte for å sikre at skulane vurderer om elevane også har behov for morsmålsopplæring og/eller tospråkleg fagopplæring.	<ul style="list-style-type: none"> • Nytt skjema for enkeltvedtak blei tatt i bruk for skuleåret 2017/18 • Innan 1.februar 2018 skal skuleeigar starte eit utviklingsprosjekt og søkje samarbeidspartnarar for å etablere digitale løysingar for to-språkleg støtte for elevar med denne retten etter § 3-12. • I samband med tilsyn om § 3-12 ved 3 skular (jf. tiltak i pkt.2) skal skuleeigar sjå enkeltvedtaka skulen har fatta. 	Regionleiarane
5. Å sikre at enkeltvedtak om særskild språkopplæring blir utforma med bakgrunn i den enkelte eleven sine individuelle behov.	Sjå merknad til pkt.4. under med kopi av nytt skjema for enkeltvedtak.	<ul style="list-style-type: none"> • Krav om individuell kartlegging skal leggest til grunn for alle enkeltvedtak • Styrke kvaliteten på kartleggingsverktøy 	Regionleiarane og seksjonsleiar skule

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
<p>6. At sakshandsaminga og enkeltvedtaka om særskild språkopplæring ved skulane oppfyller krav i opplæringslova og forvaltningslova, mellom anna når det gjeld:</p> <p>a) Grunngeving av enkeltvedtak</p> <p>b) skildring av kva det er fatta vedtak om</p> <p>c) informasjon om klageinstans og retten til å sjå dokumenta i saka</p> <p>d) enkeltvedtak om opphøyr av særskild språkopplæring</p>	<p>Det er gjort ein omfattande jobb med å revidere/fornye retningslinjer og malar i tråd med krav i lovverket.</p> <p>Nye retningslinjer og malar er gjort kjent for skuleleiarar. Hovudoppgåva vidare er å sikre forankring og kompetanse i heile organisasjonen.</p>	<p>Sikre at malar, skriv og prosedyrar oppfyller krav i opplæringslova og sikre at dei er kjent gjennom informasjon til skuleleiingane.</p> <p>FRIST: Aug 2017</p> <ul style="list-style-type: none"> Sjå til at enkeltvedtak blir fatta så raskt som mogleg. Frist for rapportering av enkeltvedtak og elevlister til administrasjonen skal frå hausten 2018 vere 1.oktober for haustterminen og 1. februar for vårterminen. Fylkesrådmannen skal legge til rette for tilbod om årlege kurs om regelverksoppfølging på feltet i samarbeid med fylkesmannen i Hordaland. 	<p>Regionleiarane i samarbeid med seksjon skule</p> <p>Seksjonsleiar skule</p>

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
<p>7. Å leggje til rette for meir erfaringsdeling og drøftingar på tvers av skulane når det gjeld organisering av tilbodet om særskild norskopplæring.</p>	<p>Fylkeskommunen har i fleire år arrangert samlingar for både norsklærarar og for lærarar i innføringsklassane der særskild språkopplæring og har vore tema.</p> <p>Frå 2016 har ein rådgjevar frå seksjon skule, saman med inntaksleiar, vitja alle skular med innføringstilbod (9 i 2016, 11 i 2017). Dei har møte med rektor, avdelingsleiar og lærarane i innføringsklassane der vi mellom anna diskuterer utfordringar i samband med tilbod om særskild språkopplæring. På agendaen står innsamling av innspel til tema skulane vil drøfte på samlingane for skulane i fylket, og tips om kven skulane kan kontakte for å få hjelp i saker frå skular med lengre erfaring på feltet.</p> <p>Fyllingsdalen vgs er frå skuleåret 17/18 Fokusskule for NAFO. Dei har brei erfaring i opplæring av elevar med kort butid og skal komande skuleår bidra</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Gjennomføre ei samling med representantar frå alle skulane i Hordaland våren 2018 om tema særskild språkopplæring. • Nytt kurs med 30 plassar i samarbeid med UiB i norsk som andrespråk startar med 4 heile dagar den 26. oktober 2017. Norsklærarane er sentrale i kartlegging og tilrettelegging av særskild språkopplæring. 	<p>Seksjonsleiar skule og seksjonsleiar fellestenester</p>

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
	<p>med erfaringsdeling til andre skular i fylket og delta på nasjonale samlingar for kompetanseheving.</p> <p>3 skular skal delta i det nasjonale prosjektet «Kompetanse for mangfald» under leiing av Høgskulen på Vestlandet.</p>		
<p>8. Å avklare og tydeleggjere ulike sider ved innføringsklassene ved dei vidaregåande skulane i Hordaland, under dette vurdere fordelar og ulemper ved å ha eit innførings-tilbod som ikkje er omfatta av opplæringslova, samt tydeleggjere kva dette har å seie for elevane.</p>	<p>Innføringsklassane i Hordaland har vore eit tilbod der elevane ikkje har brukt av retten til opplæring, heilt sidan den fyrste klassen vart oppretta rundt 1980. Dette vart gjort som motivasjon til å takke ja til eit frivillig tilbod. Tidlegare hadde alle elevar rett til 3 år skulegang, men for nokre år sidan vart dette endra for elevar med kort butid. Dei kan no søkje om utvida rett opp til 5 år, jf. opplæringslova § 3-1 (5).</p> <p>Elevar i kombinasjonsklasse nyttar ikkje av retten sin. Dette er i tråd med intensjonane i lova.</p> <p>Når elevar i innføringsklassane i framtida nyttar av retten sin vil det kunne føre til at fleire elevar vil bli tilvist til PPT for sakkunnige vurderingar</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Frå skuleåret 2018/2019 skal elevane nytte av retten sin når dei går i innføringsklasse. Elevane vil dermed ha same rettar etter opplæringslova som elevar i ordinære klassar mellom anna til spesialundervisning og rett til gratis læremidlar. • Vurdere konsekvensar av ei slik endring med tanke på behov for auka ressursar til PPT for å sikre tilfredsstillande kapasitet i arbeid med sakkunnige vurderingar • Evaluere ordninga med kombinasjonsklassar. • Legge fram politisk sak med forslag til heilskapleg strategi 	<p>Seksjonsleiar fellestenester</p> <p>Seksjonsleiar OT/PPT</p> <p>Seksjonsleiar skule</p>

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
	og kartleggingar. Det kan gi behov for auka personalressursar ved PPT.	for arbeidet med å auke gjennomføring og læringsutbyte for minoritetsspråklege med kort butid. FRIST: Des 2018	
9. At elevar som er aktuelle kandidatar for innføringsklasse blir tydeleg informert om at dei har rett til å velje ordinær opplæring framfor innføringsklasse, og om konsekvensane av valet eleven gjer.	Fylkesrådmannen meiner elevane er godt informert om denne retten og at dette er ivaretatt i Hordaland. Elevane <u>sø</u> kjer seg inn på innføringskurs. Inntakskatalogen orienterer om tilbodet og at elevane sjølv vel om dei vil ta det ekstra året for å styrkje sine norskkunnskapar i alle fellesfaga. Den aktuelle informasjonen er berre omsett til engelsk, men med tilvising til vilbli.no som har omsett informasjon på 21 språk. På dei årlege informasjonsmøta for søkjarar og føresette vert alle informerte om tilbodet – og at det er eleven sjølv som vel dette i staden for Vg1. Inntakskontoret gjennomfører regionvise møte med alle rådgjevarar i ungdomstrinnet der dette er eit sentralt	<ul style="list-style-type: none"> • Halde fram med tett dialog med rådgjevarar i kommunane i samband med inntak og i arbeidet med utdanningsval. • Halde fram med informasjonsmøta med tolkar for elevar i grunnskulen og deira føresette før inntak. 	Seksjonsleiar skule

Tilrådingar i forvaltnings revisjonen	Kommentar	Tiltak	Ansvarleg
	tema. Informasjon om innføringskurs er og gitt i info-skriv omsett til 13 språk og sendt til alle skular.		
10. Å utarbeide rutinar for å tydeleggjere ytterlegare kva rettar elevane har når det gjeld val av målform, samt kven som har ansvar for å informere elevane om desse rettane.		<ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide rutinar for å syte for at elevane er klar over retten til å velje målform. <p>FRIST: November 2017</p>	Seksjonsleiar skule
11. Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.11.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.			Seksjonsleiar skule

Opplæringslova § 8-2. Organisering av elevane i grupper

Elevane kan delast i grupper etter behov. Gruppene må ikkje vere større enn det som er pedagogisk og tryggleiksmessig forsvarleg. Organiseringa skal vareta elevane sitt behov for sosialt tilhør. Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør.

I rettleiinga pkt.2.1.5.for § 8-2 står følgjande:

«Første leddet i § 8-2 avsluttes med formuleringen: Til vanleg skal organiseringa ikkje skje etter fagleg nivå, kjønn eller etnisk tilhør. Denne bestemmelsen er prinsipielt den samme som i den tidlige lovteksten. Det betyr at faglig nivå, kjønn eller etnisk tilhørighet til vanlig ikke skal være et kriterium for gruppedeling. I kortere tidsperioder kan likevel andre enn det nevnte prinsippet legges til grunn for gruppeinndelingen, ut fra prinsippet om tilpasset opplæring.»

Merknad til pkt.4: Kopi av mal til enkeltvedtak

Enkeltvedtak om særskild språkopplæring for _____

_____ skule viser til kartlegging av _____ sine ferdigheiter i norsk, førehandsvarsel datert _____ og samtykke frå eleven sine foreldre datert _____.

Enkeltvedtak

Namn: _____, fødselsnummer: _____ får tilbod om særskild språkopplæring frå dato _____ til dato _____ i form av

(set kryss)

- særskild norskopplæring. Særskild norskopplæring vil bli gitt i _____ timar av dei _____ timane elevens klasse har opplæring i norsk. Eleven vil/vil ikkje bli teken ut av den ordinære klassen i desse timane.
- morsmålsopplæring. Morsmålsopplæring blir gitt i tillegg til dei ordinære timane, og vil bli gitt på følgjande tidspunkt og stad: _____
- to-språkleg fagopplæring. To-språkleg fagopplæring er opplæring i fag på både norsk og eleven sitt morsmål, som er _____. Eleven

vil få tospråkleg opplæring i følgjande fag og få desse timetala i veka

---

Eleven vil/vil ikkje bli teken ut av den ordinære klassen.

(Dersom eleven skal få heile eller delar av opplæringa i eit innføringstilbod, dvs. eiga gruppe/eigen klasse/eigen skule for nykomne minoritetsspråklege elevar, skal punktet nedanfor takast med.)

Skulen har på grunnlag av kartlegging kome fram til at det er til det beste for _____ at heile eller delar av opplæringa går føre seg i eit særskilt opplæringstilbod for nykomne elevar. Opplæringa vil då gå føre seg i eiga klasse frå dato _____ til dato _____ (maksimalt eitt år om gongen frå når opplæringa begynner) på _____ skule. (Dersom det skal gjerast avvik frå læreplanverket fordi det er nødvendig for å møte eleven sitt behov, må dette spesifiserast her.)

Rettsleg grunnlag

Særskild språkopplæring er ei samlenemning for særskild norskopplæring, morsmålsopplæring og tospråkleg fagopplæring. Særskild norskopplæring er forsterka opplæring i norsk. Morsmålsopplæring er opplæring i morsmålet, medan tospråkleg fagopplæring betyr at eleven får opplæring i eitt eller fleire fag på to språk. Etter opplæringslova § 3-12 første ledd har elevar i vidaregåande opplæring med anna morsmål enn norsk og samisk rett til særskild norskopplæring inntil dei har tilstrekkelege norskferdigheiter til å følgje den ordinære opplæringa på skolen. Om nødvendig har elevar rett til morsmålsopplæring og/eller tospråkleg fagopplæring, i tillegg til særskild norskopplæring. Det står i opplæringslova § 3-12 andre ledd at morsmålsopplæringa kan leggjast til ein annan skule enn den eleven går på til vanleg. Dersom morsmålsopplæring og tospråkleg fagopplæring ikkje kan bli gitt av eigna undervisningspersonale, skal kommunen leggje til rette for anna opplæring tilpassa føresetnadene til elevane.

(Dersom eleven skal få opplæring i eit innføringstilbod, skal avsnittet nedanfor takast med:)

Etter opplæringslova § 3-12 femte ledd kan fylkeskommunen organisere heile eller delar av opplæringa for nykomne minoritetsspråklege elevar i egne grupper, klassar eller skular (innføringstilbod). Særskilt opplæringstilbod for nykomne kan berre bli gitt dersom det blir sett på som det beste for eleven.

Eleven kan få opplæring i eit innføringstilbod inntil to år, men det kan berre gjerast vedtak for eitt år om gongen. I enkeltvedtaket kan det gjerast avvik frå læreplanverket. Avvika gjeld berre for den aktuelle eleven, og kan berre bli gitt i den utstrekning det er naudsynt for å møte eleven sitt behov. Eleven eller foreldra må samtykke før opplæringa kan bli gitt i eit innføringstilbod.

Bakgrunn for saka

Kort beskriving av kartleggingsverktøy _____
 Beskriving av resultatet av kartlegginga, medrekna ei beskriving av eleven sine ferdigheiter i norsk _____

Vurdering

Kvifor har eleven rett til særskild språkopplæring, og kva for type/typar særskild språkopplæring. Dette må vurderast ut frå elevens norsksferdigheiter som er beskrivne over her. Dersom eleven skal få heile eller delar av opplæringa i eit innføringstilbod, må det gå fram kvifor dette er vurdert til å vere det beste for eleven, og kvifor det ev. blir gjort avvik frå læreplanverket.

Høve til å klage

Du kan klage på dette vedtaket. **Fristen for å klage er tre veker frå du har fått vedtaket.**

Klagen bør vere skriftleg og må nemne kva for endring du ønskjer. Dersom ikkje klagen er skriftleg, vil skulen skrive ned klagen. Du bør også grunngi klagen, altså sei kva endring du ønskjer. Du sender klagen til skulen ved rektor. Rektor skal vurdere saka på nytt og kan anten gjere om vedtaket eller sende klaga til Fylkesmannen i Hordaland, som er endeleg klageinstans. Du har rett til å sjå alle dokumenta i saka og kan la deg representere av ein annan, sjå forvaltningslova §§ 18, 19 og 12.

Du har alltid rett til å klage, uavhengig av fristen på tre veker, dersom den særskilde språkopplæringa som blir gitt, ikkje er som beskriven i dette vedtaket.

Dato:

Venleg helsing

rektor

Merknad til pkt.10.

Skuleeigar sitt system for oppfølging av elevar med rett til særskild språkopplæring inkluderer følgjande:

1. Skuleeigar skal hente inn elevlister frå skulane to gonger årleg (1.11. og 1.5.).
2. Rektor frå eit utval skular skal sende inn eigenvurdering saman med enkeltvedtak. Det er skuleeigar som skal lage mal for eigenvurderinga. Utdrag frå eigenevaluering for oppfyljing av lovkrav (kvalitetsportalen) kan inngå i eigenvurderinga.
3. Skuleeigar skal gje skriftleg melding om tilsyn til den enkelte skule v/rektor, på bakgrunn av innsend dokumentasjon.
4. Skuleeigar skal lage plan for gjennomføring av tilsynsbesøk i dialog med skulen ved rektor.
5. Skuleeigar skal vurdere skulen sitt arbeid og setje i verk tiltak.
6. Skuleeigar skal godkjenne skulen sin plan for korrigering av avvik og vurdere oppfølgingsmøte ved

behov.

Henta frå skrivet «*Prosedyre for oppfølging av skulane sin forvaltningskompetanse - elevar med rett til særskild språkopplæring*» som ligg i Kvaltetsportalen.

Arkivnr: 2017/15170-6

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	124/17	29.11.2017

Selskapskontroll av Grieghallen IKS - Forslag til prosjektplan

Bakgrunn for saka:

I møte i kontrollutvalet 29.08.2017 vart dette protokollert si sak PS 86/17:

«Handsaming i møtet

Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført selskapskontroll av Grieghallen IKS. Utvalet ber sekretariatet om å spørje kontrollutvalet i Bergen kommune om dei ønskjer å delta i ein slik selskapskontroll før Deloitte vert beden om å lage forslag til prosjektplan.

Føremål:

Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Grieghallen IKS. Vidare er føremålet med selskapskontrollen å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driv i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk, samt etablert ei organisering som sikrar ei god og effektiv drift.

Problemstillingar:

Problemstillingar knytt til fylkeskommunen si eigarskapsforvaltning:

1. I kva grad har Hordaland fylkeskommune etablert ei eigaroppfølging av selskapet i samsvar med etablerte normer for eigaroppfølging, samt eigne vedtak og rutinar?
  - a. I kva grad er det etablert ein eigarstrategi med mål og krav til selskapet?
  - b. Korleis har Hordaland fylkeskommune følgd opp selskapet, under dette mål og krav som eigarane har etablert for selskapet?

Problemstillingar knytt til drifta i selskapet:

2. I kva grad driv Grieghallen IKS si verksemd i samsvar med sitt vedtektsfesta føremål og andre sentrale mål som eigarane har sett for selskapet?

3. I kva grad er det etablert system og rutinar som sikrar at lovverket sine krav til god selskapsleiing blir etterlevd?
4. I kva grad har selskapet etablert ei føremålstenleg organisering og god internkontroll som omfattar:
  - a. Kontrollmiljø (organisering, leiing, ansvarsdeling, samhandling)
  - b. Risikovurderingar (mål, risikovurderingar og risikoreduserande tiltak)
  - c. Kontrollaktivitetar (system og rutinar for kritiske prosessar)
  - d. Kommunikasjon og informasjon i verksemda
  - e. Leiinga si oppfølging (oppfølging av drifta i selskapet)

Problemstillingar knytt til tilskot

5. Kva krav har Hordaland fylkeskommune sett krav i høve garanti som er gjeve til selskapet?

Etter dette vart slikt forslag til vedtak samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført selskapskontroll av Grieghallen IKS.
2. Før prosjektplan vert bestilt frå Deloitte, vert sekretariatet beden om å spørje kontrollutvalet i Bergen kommune om dei ønskjer å delta i ein slik selskapskontroll.»

På bakgrunn av punkt 2 i vedtaket sendte sekretariatet 05.09.2017 slik førespurnad til kontrollutvalet i Bergen kommune:

«Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune gjorde slikt vedtak i sak PS 86/17 Bestilling av selskapskontroll:

1. Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført selskapskontroll av Grieghallen IKS.
2. Før prosjektplan vert bestilt frå Deloitte, vert sekretariatet beden om å spørje kontrollutvalet i Bergen kommune om dei ønskjer å delta i ein slik selskapskontroll.

Fullstendig saksframlegg med saksprotokoll går fram nedanfor.

Påskrift frå sekretariatet:

Dersom kontrollutvalget i Bergen kommune ønskjer å delta i ein slik selskapskontroll, ber vi om at det vert teke stilling til kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune sitt forslag til føremål og problemstillingar som går fram av saksprotokollen. I dette ligg det også om det er ønskeleg å undersøke både problemstillingar knytt til Bergen kommune si eigarskapsforvaltning og problemstillingar knytt til drifta i selskapet.

Tilbakemeldinga frå kontrollutvalet i Bergen kommune vil, saman med det som går fram av saksprotokollen nedanfor, danne grunnlag for at vi ber Deloitte om å lage forslag til ein prosjektplan som inneheld føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar og ressursbruk. Tanken er vidare at prosjektplanen skal leggjast fram for begge kontrollutvala til godkjenning før Deloitte kan starte sin revisjon.»

Kontrollutvalet i Bergen kommune handsama førespurnaden i møte 26.09.2017 der det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalget i Bergen ønsker ikke å delta i selskapskontrollen av Grieghallen IKS.»

Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune handsama svaret frå Bergen kommune i møte 30.10.2017 og det vart gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet ønskjer at det vert gjennomført selskapskontroll av Grieghallen IKS.*
2. *Deloitte vert beden om å levere forslag til prosjektplan i tråd med dei føringar utvalet gav i møte 29.08.2017, inkl. føremål, problemstillingar, ev. avgrensingar og ressursbruk.*
3. *Forslag til prosjektplan bes levert sekretariatet seinast innan 15.11.2017 og skal godkjennast i neste ordinære møte i kontrollutvalet.*

Drøfting:

Med utgangspunkt i det som går fram over har Deloitte levert forslag til prosjektplan for selskapskontroll av Grieghallen IKS. Prosjektplanen følgjer som vedlegg.

Av den føreslåtte prosjektplanen går det fram at føremålet med selskapskontrollen er:

«Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Grieghallen IKS. Vidare er føremålet med selskapskontrollen å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driv i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk, samt om selskapet har etablert ei organisering som sikrar ei god og effektiv drift.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

«Problemstillingar knytt til fylkeskommunen si eigarskapsforvaltning:

1. *I kva grad har Hordaland fylkeskommune etablert ei eigaroppfølging av selskapet i samsvar med etablerte normer for eigaroppfølging, samt egne vedtak og rutinar?*
  - a. *I kva grad er det etablert ein eigarstrategi med mål og krav til selskapet?*
  - b. *I kva grad er det etablert ein selskapsavtale i samsvar med krav i regelverket?*
  - c. *Korleis har Hordaland fylkeskommune følggt opp selskapet, under dette mål og krav som eigarane har etablert for selskapet?*
  - d. *Kva krav har Hordaland fylkeskommune sett i høve garanti som er gjeve til selskapet?*

Problemstillingar knytt til drifta i selskapet:

2. *Driv Grieghallen IKS si verksemd i samsvar med lov om interkommunale selskap, selskapsavtalen og andre sentrale mål som eigarane har sett for selskapet?*
3. *Har selskapet etablert tilfredsstillande internkontroll tilpassa drifta i selskapet?*
  - a. *Kontrollmiljø (organisering, leiing, ansvarsdeling, samhandling)*
  - b. *Risikovurderingar (mål, risikovurderingar og risikoreduserande tiltak)*
  - c. *Kontrollaktivitetar (system og rutinar for kritiske prosessar)*
  - d. *Kommunikasjon og informasjon i verksemda*
  - e. *Leiinga si oppfølging (oppfølging av drifta i selskapet)*
4. *Har selskapet etablert system og rutinar som sikrar ei forsvarleg økonomisk drift?»*

I dette selskapskontrollprosjektet vil Deloitte m.a. nytta dokumentanalyse, intervju, verifisering, høyring og kvalitetssikring som metode. Revisjonen ønskjer å gjennomføre 3 - 5 intervju med utvalde personar, i leiinga i selskapet (styret og administrasjon) og representantar frå Hordaland fylkeskommune.

I punkt 4.2 i prosjektplanen går det m.a. fram dette:

«Om det viser seg at prosjektet ikkje blir så omfattande at det krev 250 timar fakturere vi berre det som er medgått.»

Med denne presiseringa, og med utgangspunkt i det omfang som ligg i den føreslåtte prosjektplanen, meiner sekretariatet at det kan forsvarast å bruke inntil det timetal som er føreslått.

Konklusjon:

Sekretariatet meiner at prosjektplanen er godt gjennomarbeidd og i tråd med dei føringar som ligg i bestillinga frå kontrollutvalet. Føremål og problemstillingar synest også å vera i tråd med dette. Når det gjeld timetalet vil sekretariatet tilrå at det vert godkjend inntil det timetal som går fram av prosjektplanen, inkludert opsjon på eventuell presentasjon av revisjonsrapporten for Hordaland fylkesting fakturert etter timeforbruk, inntil 6 timar.

Forslag til vedtak

1. Kontrollutvalet bestiller selskapskontroll av Grieghallen IKS frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.
2. Ev. ny korrigert prosjektplan vert å sende sekretariatet innan 07.12.2017.
3. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan.
4. Det vert også akseptert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i Hordaland fylkesting fakturert etter timeforbruk, inntil 6 timar.
5. Det er ønskjeleg at Deloitte, i samband med at revisjonsrapporten vert send på høyring til fylkesrådmannen og selskapet, ber om at dei også tar stilling til korleis forslag til tiltak som ligg i rapporten bør prioriterast.
6. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av mai 2018, ferdig verifisert og med fylkesrådmannen og selskapet sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Prosjektplan selskapskontroll Grieghallen IKS

Selskapskontroll | Hordaland fylkeskommune

Grieghallen IKS

Prosjektplan/engagement letter

November 2017

Innhold

1. Innleiing	3
2. Kontrollkriterium	5
3. Metode	8
4. Tid og ressursbruk	9

«Selskapskontroll av Grieghallen
IKS - prosjektplan»

November 2017

Prosjektplan utarbeidd for
Hordaland fylkeskommune av
Deloitte AS.

Deloitte AS
Postboks 6013 Postterminalen,
5892 Bergen
tlf: 51 21 81 00
www.deloitte.no

1. Innleiing

1.1 Bakgrunn

Deloitte har i samsvar med bestilling frå kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune utarbeidd ein prosjektplan for selskapskontroll av Grieghallen IKS.

1.2 Om selskapskontroll

Selskapskontroll (jf. kommunelova § 80) kan romme ulike formar for kontrollar, høvesvis eigarskapskontroll og forvaltningsrevisjon av selskap. Det kan også bli gjennomført selskapskontrollar som kombinerer element frå dei to nemnte formane. Eigarskapskontroll er den obligatoriske delen av selskapskontroll og inneber å kontrollere korleis kommunen forvaltar sine eigarskap, medan forvaltningsrevisjon av selskap omhandlar ei vurdering av drifta i selskapet. Denne selskapskontrollen er ein kombinasjon av desse.

1.3 Om selskapet

Selskapskontroll av Grieghallen IKS er eit av prosjekta som blei prioritert i fylkeskommunen sin plan for selskapskontroll som gjeld for perioden 2016-2020. Selskapet blei stifta i juni 2013, og fylkeskommunen eig det saman med Bergen kommune (50 % kvar). Grieghallen IKS har som føremål å erverve, eige og leige ut Grieghallen til Grieghallen AS.

Ei av årsakene til at ein etablerte selskapet var for å skilje mellom kommersiell og ikkje-kommersiell drift i Grieghallen AS. Dette var naudsynt for å finne gode finansieringsløyisingar i byggeprosjektet «fornyng» av Grieghallen.

Grieghallen IKS eig bygget og leiger dette ut til Grieghallen AS.

Tabell 1: Nøkkeltal frå rekneskapan til Grieghallen IKS (tal i 1000 NOK). Kilde: Bisnode SmartCheck.

Nøkkeltal	2016	2015	2014
Sum driftsinntekter ¹	18291	19280	13994
Driftsresultat	5876	6795	5730
Eigenkapital	2194	2065	1981
Langsiktig gjeld	300161	313023	296295
Resultat før skatt ²	129	85	287

Selskapet har ingen fast tilsette, men har leigd inn ein rådgjevar som dagleg leiar.

1.4 Føremål og problemstillingar

Føremålet med selskapskontrollen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si eigarstyring av Grieghallen IKS. Vidare er føremålet med selskapskontrollen å undersøke om selskapet har etablert system og rutinar for å sikre at selskapet driv i samsvar med vedtekter, politiske vedtak og regelverk, samt om selskapet har etablert ei organisering som sikrar ei god og effektiv drift. Med bakgrunn i føremålet er det utarbeidd følgjande problemstillingar:

¹ Totalinntekt.

² Ordinært resultat før skattekostnad/årsresultat

Problemstillingar knytt til fylkeskommunen si eigarskapsforvaltning:

1. I kva grad har Hordaland fylkeskommune etablert ei eigaroppfølging av selskapet i samsvar med etablerte normer for eigaroppfølging, samt eigne vedtak og rutinar?
  - a. I kva grad er det etablert ein eigarstrategi med mål og krav til selskapet?
  - b. I kva grad er det etablert ein selskapsavtale i samsvar med krav i regelverket?
  - c. Korleis har Hordaland fylkeskommune følgd opp selskapet, under dette mål og krav som eigarane har etablert for selskapet?
  - d. Kva krav har Hordaland fylkeskommune sett i høve garanti som er gjeve til selskapet?

Problemstillingar knytt til drifta i selskapet:

2. Driv Grieghallen IKS si verksemd i samsvar med lov om interkommunale selskap, selskapsavtalen og andre sentrale mål som eigarane har sett for selskapet?
3. Har selskapet etablert tilfredsstillande internkontroll tilpassa drifta i selskapet?
  - a. Kontrollmiljø (organisering, leiing, ansvarsdeling, samhandling)
  - b. Risikovurderingar (mål, risikovurderingar og risikoreduserande tiltak)
  - c. Kontrollaktivitetar (system og rutinar for kritiske prosessar)
  - d. Kommunikasjon og informasjon i verksemda
  - e. Leiinga si oppfølging (oppfølging av drifta i selskapet)
4. Har selskapet etablert system og rutinar som sikrar ei forsvarleg økonomisk drift?

2. Kontrollkriterium

2.1 Innleiing

Kontrollkriteria vil bli henta frå og utleia av autoritative kjelder, rettsreglar, politiske vedtak og retningslinjer. Kontrollkriteria under er ikkje utømmende for kva som kan vere relevant i kontrollen. Andre kriterium vil kunne komme til dersom det skulle vere naudsynt for å få ei fullstendig undersøking og vurdering av problemstillingane.

2.2 Lov om interkommunale selskap

For interkommunalt selskap skal det opprettast ein skriftlig selskapsavtale. For dei enkelte deltakarane skal kommunestyret eller fylkestinget sjølv vedta avtalen. Selskapsavtalen skal i det minste angi følgjande:

1. selskapet sitt føretaksnamn
2. angiving av deltakarane;
3. selskapet sitt føremål;
4. den kommune der selskapet har sitt hovudkontor;
5. tal styremedlemmar;
6. deltakarane si innskotsplikt og plikt til å føreta andre ytingar ovanfor selskapet;
7. den enkelte deltakar sin eigardel i selskapet og den enkelte deltakar sin ansvarsdel i selskapet dersom denne avvik frå eigardelen;
8. tal medlemmar av representantskapet og kor mange medlemmar den enkelte deltakar oppnemnar;
9. anna som etter lov skal fastsettast i selskapsavtalen.

I følgje Lov om interkommunale selskap § 6 skal selskapet ha eit representantskap der alle deltakarane er representert med minst ein representant. Deltakarane vil, i følgje § 7, utøve si styring av selskapet gjennom representantskapet som er selskapet si øvste mynde.

Av § 7, andre ledd går det fram at det kan bli fastsett i selskapsavtalen at saker av ein viss art som elles ville høyre under styret må godkjennast av representantskapet. Kvar kommune vel sine representantar. Kvar representant har ei stemme med mindre anna er fastsett i selskapsavtalen (§ 9). Representantskapet vel styremedlemmar, og desse blir valt for to år med mindre anna er avtalt. Valperioden kan ikkje settast lengre enn fire år (§ 10).

Forvaltninga av selskapet ligg til selskapet sitt styre, som har ansvar for ei tilfredsstillande organisering av selskapet. Styret skal sjå til at verksemda blir drive i samsvar med selskapet sitt føremål, selskapsavtalen, selskapet sitt årsbudsjett og andre vedtak og retningslinjer fastsett av representantskapet. Styret skal også sjå til at bokføringa og formueforvaltninga er gjenstand for forsvarleg kontroll (§ 13).

Selskapet skal ha ein dagleg leiar. Dagleg leiar er etter § 14 ansvarleg for den daglege leiinga av selskapet, og skal følgje dei retningslinjer og pålegg som styret har gjeve. Av § 20 går det fram at representantskapet ein gong årleg skal vedta selskapet sin økonomiplan. Denne skal bli lagt til grunn ved selskapet sitt budsjettarbeid og øvrige planleggingsarbeid.

2.3 KS sine anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll

Kommunesektorens organisasjon (KS) sitt eigarforum har utarbeidd eit sett med tilrådingar for korleis kommunane bør forvalte eigarskap, og kva system og rutinar kommunar bør etablere. Den siste oppdaterte versjonen (2015) inneheld 21 tema med tilhøyrande anbefalingar. Anbefalingane er knytt til områda:

1. Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalde
2. Vurdering og val av selskapsform
3. Fysisk skille mellom monopol og konkurranseverksemd
4. Utarbeiding av eigarskapsmeldingar

5. Utarbeiding og revidering av styringsdokument
6. Eigarmøte
7. Eigarorganet si samansetting og funksjon
8. Gjennomføring av generalforsamlingar og representantskapsmøter
9. Samansetting av styret
10. Valkomit  og styreutnemningar
11. Kj nsmessig balanse i styrane
12. Rutinar for   sikre riktig kompetanse i selskapsstyrane
13. Styresamansetting i konsernmodell
14. Oppnemning av vararepresentantar
15. Habilitetsvurderingar
16. Godtgjøring av styreverv
17. Registrering av styreverv
18. Arbeidsgjevartilh yre i sjølvstendige rettssubjekt
19. Utarbeiding av etiske retningslinjer
20. Særlig om administrasjonssjefen sin rolle i kommunale føretak
21. Ut ving av tilsyn og kontroll

2.4 Internkontroll

Eit av dei mest brukte rammeverka for internkontroll er COSO-modellen, der dei viktigaste elementa er:

- kontrollmiljø
- risikovurdering
- kontrollaktivitetar
- leiinga si oppfølging
- kommunikasjon og informasjon

Kontrollmiljøet er grunnmuren i internkontrollsystemet, og består av medarbeidarane sine haldningar, etiske verdiar og kompetanse. Kontrollmiljøet blir påverka av korleis verksemda er organisert, kva leiingsfilosofi som er gjeldande og korleis leiarskapen blir praktisert. For   vurdere kontrollmiljøet vil det vere sentralt   sjå på i kva grad leiinga har sett fokus på internkontroll. Det vil også vere viktig at kommunen har etablert føremålstenlege etiske retningslinjer og at desse er gjort kjent i verksemda. Fokus på fare for korrupsjon og misleghald, og i kva grad det er etablert eit system for varsling og oppfølging av varslarar, er også sentrale delar av eit godt kontrollmiljø.

Eit internkontrollsystem bør omfatte system og rutinar for risikovurderingar. Risikovurderingar skal sikre at dei arbeidsprosessane som har høgast sannsyn for, og konsekvens av, svikt, feil eller manglar blir identifiserte, slik at ein kan sette i verk treffande kontrollaktivitetar.

Kontrollaktivitetane er dei tiltak som blir sett i verk for   sikre etterleving av regelverk, retningslinjer og krav til tenesteutf ring, og for   handtere risiko avdekt i risikovurderingar. Føremålet med kontrollaktivitetane er   medverke til at rutinar og system skal fungere slik som bestemt. Leiinga har eit særskilt ansvar for   innføre overordna leiingskontrollar slik som til dømes eit fungerande fullmaktssystem, etisk regelverk og styringsprinsipp for verksemda.

For   sikre gjennomføring av handlingar eller endringar som er naudsynte for   oppnå ein god internkontroll, er også leiinga si oppfølging viktig. Dette inneber at leiinga må ha tilstrekkeleg innsikt til   vurdere kva element i internkontrollen som fungerer bra og kva element ein bør forbetre. Leiinga kan til dømes følgje opp internkontrollen gjennom regelmessige gjennomgangar i møte (leiinga sin gjennomgang), inspeksjonsrundar/stikkprøver, og/eller systemrevisjonar.

For   etablere god internkontroll er det i følgje COSO-modellen vidare viktig med effektiv og tidsriktig informasjon og kommunikasjon, både horisontalt og vertikalt i organisasjonen.

2.5 Kommunale styringsdokumenter og vedtak

Relevante fylkeskommunale styringsdokumenter og vedtak vil bli nytta som revisjonskriterium, slik som eigarskapsmelding og eigarstrategi, samt andre vedtak som gjeld selskapet.

2.6 Selskapsdokumentasjon

Selskapsavtalen vil vere eit viktig dokument for revisjonskriterium.

3. Metode

3.1 Innledning

Deloitte vil utføre prosjektet i samsvar med gjeldande standard for forvaltningsrevisjon (RSK 001), krava til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM) og rettleiar for gjennomføring av selskapskontroll.

3.2 Dokumentanalyse

Innsamla dokumentasjon og kjeldemateriale i form av relevant eigarskapsinformasjon, kommunale vedtak, rutinar, rapportering med meir vil bli analysert. Innsamla dokumentasjon vil bli vurdert i forhold til revisjonskriteria.

3.3 Intervju

For å få supplerande informasjon til skriftlege kjelder, vil Deloitte intervju representantar frå Hordaland fylkeskommune som følgjer opp selskapet (1-2 personar), samt representantar for selskapet (innleigd rådgjevar), styret (styreleiar) og eventuelt eigar.

3.4 Verifisering og høyring

Oppsummering av intervju vil bli sendt til dei intervjuja for verifisering. Det er berre informasjon frå verifiserte intervjureferat som vil bli nytta i rapporten.

Faktagrunnlaget for rapporten vil bli sendt til verifisering til selskapet og fylkeskommunen. Høyringsutkast av rapporten med revisjonen sine vurderingar og forslag til tiltak vil bli sendt til selskapet og fylkeskommunen for uttale. Høyringsuttalane vil bli lagt ved rapporten.

3.5 Kvalitetssikring

Kvalitetssikring av selskapskontrollar er underlagt krava til kvalitetssikring i Deloitte Policy Manual (DPM). Deloitte har også vald å legge forvaltningsrevisjonsstandarden RSK 001 til grunn ved gjennomføring av selskapskontrollar. Dette gjer at prosessen for kvalitetssikring av selskapskontrollar er lik prosessen med kvalitetssikring av forvaltningsrevisjonar.

4. Tid og ressursbruk

4.1 Nøkkelpersonell

Stein Ove Songstad er ansvarleg partner på oppdraget. I tillegg vil teamet bestå av prosjektleiar Birte Bjørkelo (Director), Marius Aure (konsulent) og Eirin Hauvik (jurist). Deloitte har sett saman eit team som sikrar at prosjektet blir gjennomført i samsvar med gjeldande retningslinjer, samt med nødvendig kompetanse og erfaring innan selskapskontroll og kommunal revisjon.

4.2 Ressursbruk

Med utgangspunkt i prosjektet sin karakter og planen som er lagt for korleis prosjektet skal bli gjennomført, vil det ta totalt 250 timar å gjennomføre prosjektet. Dette inkluderer førebuing av prosjektet, utarbeiding av problemstillingar og prosjektplan, førebuing og gjennomføring av datainnsamling, analyse av data og utarbeiding og kvalitetssikring av rapport. Timetalet omfattar også presentasjon av ferdig rapport for kontrollutvalet. Om det viser seg at prosjektet ikkje blir så omfattande at det krev 250 timar fakturerer vi berre det som er medgått.

Timeestimatet inkluderer ikkje førebuing og gjennomføring av presentasjon i fylkestinget. Ein eventuell presentasjon av rapporten i fylkestinget vil bli fakturert etter medgått tid, inntil 6 timar i tillegg til det totale timetalet som er presentert over.

Sjå vedlegg for oversikt over timefordeling.

4.3 Gjennomføringsplan

Oppstart av prosjektet vil vere desember 2017 og rapporten vil vere klar for oversending til kontrollutvalet ved sekretariatet innan utgangen av mai 2018. For å kunne gjennomføre prosjektet innan denne fristen og med stipulert timebruk er det naudsynt at selskapet og fylkeskommunen sender over etterspurd dokumentasjon innan dei fristar som blir sett, og at utvalde personar stillar til og verifiserer intervju.

Fakturering av kostnadene ved prosjektet vil skje i samsvar med avtale

Bergen, 15. november 2017

Stein Ove Songstad

Oppdragsansvarlig partner

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee ("DTTL"), its network of member firms, and their related entities. DTTL and each of its member firms are legally separate and independent entities. DTTL (also referred to as "Deloitte Global") does not provide services to clients. Please see www.deloitte.no for a more detailed description of DTTL and its member firms.

Deloitte Norway conducts business through two legally separate and independent limited liability companies; Deloitte AS, providing audit, consulting, financial advisory and risk management services, and Deloitte Advokatfirma AS, providing tax and legal services.

Deloitte provides audit, consulting, financial advisory, risk management, tax and related services to public and private clients spanning multiple industries. Deloitte serves four out of five Fortune Global 500® companies through a globally connected network of member firms in more than 150 countries bringing world-class capabilities, insights, and high-quality service to address clients' most complex business challenges. To learn more about how Deloitte's approximately 245,000 professionals make an impact that matters, please connect with us on Facebook, LinkedIn, or Twitter.

© 2017 Deloitte AS

Arkivnr: 2016/11221-24

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	125/17	29.11.2017

Forvaltningsrevisjon innan planlegging av investeringsprosjekt - Status i arbeidet ved Deloitte

Bakgrunn for saka:

I samband med sak PS 128/16 i møte i kontrollutvalet 17.11.16 vart dette protokollert:

«Forvaltningsrevisor Birte Bjørkelo frå Deloitte presenterte forslag til prosjektplan og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

På bakgrunn av det som kom fram vart det gjort nokre presiseringar i prosjektplanen.

Etter dette vart slikt vedtak samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan planlegging av investeringsprosjekt frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og innspel under drøftinga i møtet.
2. Ny korrigerert prosjektplan vert å sende sekretariatet innan 30.11.2016.
3. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan.
4. Det vert også akseptert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i Hordaland fylkesting fakturert etter timeforbruk, inntil 8 timar.
5. Det er ønskeleg at Deloitte, i samband med at revisjonsrapporten vert send på høyring til fylkesrådmannen, ber om at han også tar stilling til korleis forslag til tiltak som ligg i rapporten bør prioriterast.
6. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan 30.06.17, ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.»

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen er å undersøke og vurdere Hordaland fylkeskommune si planlegging og styring av investeringsprosjekt med særlig fokus på rutinar for god kostnadsstyring.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål er det formulert følgjande problemstillingar:

- 1) *I kva grad har Hordaland fylkeskommune føremålstenlege rutinar for prioritering og planlegging av investeringar?*
  - a. *Er det etablert føremålstenleg organisering og samhandling knytt til planlegging og gjennomføring av investeringar i fylkeskommunen (mellom avdelingar og mellom administrasjonen og politisk nivå)?*
  - b. *Er det etablert føremålstenleg investeringsplanar med tydelege prioriteringar?*
    - i. *I kva grad er det etablert føremålstenlege rutinar for utarbeiding og rullering av langtidsplan og for innlemming av planlagde investeringar i årsbudsjett?*
    - ii. *I kva grad er det etablert rutinar for å gjennomføre behovsvurderingar knytt til planlagde investeringar?*
    - iii. *I kva grad er det utarbeidd rutinar for utarbeiding av kalkylar for investeringane?*
    - iv. *I kva grad er det utarbeidd rutinar som sikrar at det blir tatt omsyn til dei økonomiske driftsmessige konsekvensane ved investeringane?*
    - v. *I kva grad er det utarbeidd rutinar for å gjennomføre risikovurdering av investeringsplan og av vedtekne investeringar? I kva grad omfattar slike risikovurderingar ei vurdering av om det er realistisk å gjennomføre prosjektet innanfor dei rammene som er sett med omsyn til gjennomføringsperiode og estimert kostnad.*
  - c. *I kva grad er det samsvar mellom kostnadsestimat i investeringsplan og faktiske kostnader i prosjektrekneskapan i dei avslutta investeringsprosjekta?*
- 2) *I kva grad har Hordaland fylkeskommune føremålstenlege rutinar for økonomisk rapportering av vedtekne investeringsprosjekt?*
  - a. *Er det etablert rutinar for tidsriktig rapportering om kostnadsutvikling i investeringsprosjekt både administrativt og til politisk nivå?*
  - b. *I kva grad er det rutinar for å følge opp rapportert kostnadsutvikling i pågåande prosjekt ved rullering av investeringsplan og planlegging av neste års budsjett?*
  - c. *I kva grad er det etablert rutinar for vurdering, og ev. implementering, av kostnadsreducerande tiltak ved kostnadsauke i investeringsprosjekt slik som til dømes justering eller terminering av prosjekta?*
  - d. *I kva grad er det etablert tilfredsstillande rutinar for å sikre momsrefusjon?*
- 3) *I kva grad har det vore tilfredsstillande kontroll med kostnadsutviklinga i utvalte prosjekt som er gjennomført i fylkeskommunen? (jf. problemstillingane over).*

Det er formulert slik avgrensing av dette prosjektet:

«Forvaltningsrevisjonen er avgrensa til å kartlegge og vurdere organisering, system og rutinar for investeringsarbeid, samt faktisk utføring av investering i to-tre investeringsprosjekt. Særleg eigedomsavdelinga og samferdsleavdelinga er relevante avdelingar å velje døme frå.

Hovudfokus i forvaltningsrevisjonen vil, i tråd med bestilling frå kontrollutvalet, vere på den overordna investeringsplanlegginga og samhandlinga knytt til denne. Når vi nyttar konkrete prosjekt som døme vil hovudfokus vere på økonomistyringa i prosjekta. Dette vil omfatte vurderingar både av realismen i avgjerdsgrunnlag/kalkyler, korleis endringar er handsama, samt korleis politisk nivå har vore informert.»

I møte i kontrollutvalet 08.05.2017 vart m.a. dette protokollert:

«Det kom m.a. fram at Deloitte framleis ikkje har motteke den informasjonen dei bad om allereie i desember 2016. Det er purra på informasjonen ved fleire høve.»

I møte i kontrollutvalet 15.06.2017 vart m.a. dette protokollert:

1. Kontrollutvalet godkjenner ein auke på 40 timar slik at den totale ramma etter dette vil verta 436 timar for forvaltningsrevisjon innan planlegging av investeringsprosjekt.
2. Kontrollutvalet ber om at Deloitte AS i revisjonsrapportar utvidar samandraget noko og flyttar konklusjonar og tilrådingane rett etter dette. Vurdere om det også kan leggjast inn lesarrettleggning i starten av samandraget.
3. Informasjonen vert elles teken til orientering.

I møte i kontrollutvalet 29.08.2017 vart dette protokollert:

1. Forvaltningsrevisjonsrapport innan planlegging av investeringsprosjekt vert å levere sekretariatet innan 16.10.2017 kl. 9.00 slik at den kan handsamast i møte i kontrollutvalet 30.10.2017.
2. Informasjonen vart elles teken til orientering.

Opphavleg frist for levering av revisjonsrapport for denne forvaltningsrevisjonen var sett til 30.06.2017. Sekretariatet har no motteke e-post frå Deloitte om at rapporten diverre ikkje vil vera klar til handsaming i dette møtet likevel.

På bakgrunn av dette svarte sekretariatet dette:

«Det er uheldig at forvaltningsrevisjonsrapportane innan planlegging av investeringsprosjekt ..... ikkje vert klar til handsaming til møte i kontrollutvalet 30.10.2017. Neste møte i utvalet skal etter planen haldast 29.11.2017. Det betyr at sakene truleg ikkje rekk Fylkestinget 12. – 13.12.2017 og må vente til fylkestinget i mars.

Dersom vi likevel skal klare å få ei løysing som gjer at vi kan klare og få rapportane opp i fylkestinget i desember ber vi om at Deloitte snarast mogleg opplyser om når rapportane kan leverast sekretariatet.»

Deloitte svarte slik tilbake i e-post til sekretariatet:

«Investeringsprosjekt - framdriftsplan

- Blir sendt på verifisering og høyring 23. oktober
- Frist for verifisering og høyring (til saman 3 veker) 10.november
- Blir sendt til kontrollutvalet v/sekretariatet 13/14 november»

På bakgrunn av dette gjorde kontrollutvalet i møte 30.10.2017 slikt vedtak:

1. Forvaltningsrevisjonsrapport innan planlegging av investeringsprosjekt vert å levere sekretariatet seinast innan 27.11.2017 kl. 09.00, slik at den kan handsamast i møte i kontrollutvalet 18.12.2017.
2. Informasjonen vart elles teken til orientering.

Drøfting:

I dette møtet vil Deloitte orientere om status og framdrift i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar, som t.d. krev justering ift. godkjend prosjektplan og vedtak i dette møtet, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2016/1940-44

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	126/17	29.11.2017

Oppfølging - Forvaltningsrevisjon innan innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland - Del 1

Bakgrunn for saka:

Forvaltningsrevisjonsrapport innan innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland fylkeskommune – Del 1 vart handsama i fylkestinget 13.12.2016 der det vart gjort slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular i Hordaland» ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for:

1. At pågåande ulovlege innkjøp ved skulane som er påpeikt i rapporten vert avslutta og gjennomført med konkurranse i samsvar med krava i regelverket. I dette ligg det også:
  - a) At det snarast vert etablert kontrollrutinar ved skulane for å avdekke og følgje opp eventuelle brot på rutinar og regelverk i innkjøpsarbeidet
  - b) Å utarbeide prosedyre for innhenting av tilbod frå fleire leverandørar, slik det er lagt opp til i retningslinjene, som einingane kan støtte seg på i gjennomføring av mindre innkjøp
2. Å utarbeide retningsliner for dokumentasjon og kontroll av kontantsal, og sørge for at kontantsal blir handtert i samsvar med krav i bokføringsforskrifta
3. Å utarbeide:
  - a) Oversikter over varelager og rutinar for vareteljing
  - b) Oversikter over maskiner og utstyr
  - c) Eit formalisert system for utlån og utleige av maskiner og utstyr
  - d) Oppdaterte retningsliner knytt til utlån, utleige og avhending, og sikre at skulane vert gjort kjende med retningslinene
4. Å vurdere å innføre retningsliner knytt til kven som kan kjøpe inn varer ved skulane som omfattar:
  - a) Kven som har høve til å kjøpe inn varer og tenester til skulen, kva typar varer/tenester og beløpsgrenser
  - b) Krav til kva opplæring dei som har ansvar for innkjøp skal ha
5. Å vurdere å setja minimumskrav til opplæring for alle som har fullmakt til å gjennomføre anskaffingar, og vurderer om innkjøpsseksjonen i så fall bør få ansvar for å følgja opp minimumskrava til opplæring

i fylkeskommunen

6. Å vurdere om det er mogleg å finna betre metodar for å innhenta meir pålitelege data for måtalet «andel kjøp innanfor avtale»»
7. Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 1.2.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Handlingsplan i tråd med punkt 7 i vedtaket over vart handsama i møte i kontrollutvalet 13.02.2017 der det vart gjort slikt vedtak:

1. Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er starta opp i samband med forvaltningsrevisjon innan innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland fylkeskommune – Del 1.
2. På bakgrunn av at det meste av forbetningsarbeidet skal vera ferdig innan utgangen av første halvår 2017, ber kontrollutvalet om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 31.8.2017.

Drøfting:

Kontrollutvalet har eit særskilt ansvar for å følgje opp at fylkestinget sine vedtak i samband med handsaming av rapportar om forvaltningsrevisjon vert følgd opp. Det vert vist til «Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner» § 12 «Oppfølging av forvaltningsrevisjoner» der det står dette:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp.

Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidlige saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.»

Det er no motteke ny skriftleg status i høve punkt 2 i vedtaket i kontrollutvalet 13.02.2017 og svaret ligg ved.

Sekretariatet ser positivt på det forbetningsarbeidet som er gjennomført i samband med oppfølging av forvaltningsrevisjon innan innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland – Del 1. På bakgrunn av den mottekte tilbakemeldinga vert det registrert at forbetningsarbeidet etter denne forvaltningsrevisjonen i hovudsak er ferdig gjennomført. Kontrollutvalet held som kjent på med forvaltningsrevisjon innan innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular – Del 2 som etter planen skal handsamast i fylkestinget i mars 2018.

Konklusjon:

På bakgrunn av at det som går fram av svaret frå fylkesrådmannen når det gjeld oppfølging av forvaltningsrevisjon innan innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland – Del 1, vert det tilrådd at kontrollutvalet seier seg nøgd med svaret. Vidare oppfølging av forbetningsarbeidet vert å koma tilbake til i samband med forvaltningsrevisjon innan innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular – Del 2, når den i si tid er ferdig handsama i fylkestinget.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen når det gjeld forvaltningsrevisjon innan innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland – Del 1. Vidare oppfølging av forbetningsarbeidet vert å komme tilbake til i samband med forvaltningsrevisjon innan innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular – Del 2, når den i si tid er ferdig handsama i fylkestinget.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Forvaltningsrevisjon jordbruksskulane
- 2 Kassasystem - vedlegg
- 3 Rutinar for sal og avhending av utstyr - vedlegg
- 4 Varetellingsliste - vedlegg

Notat

Dato: 05.09.2017
Arkivsak: 2017/15153-1
Saksbehandlar: ARNREKV

Til: Kontrollutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Forvaltningsrevisjon jordbruksskulane

Gjennomføring av tiltak i samband med forvaltningsrevisjonen gjeldande «innkjøp i dei vidaregåande skulane i Hordaland»

Fylkesrådmannen viser til møteprotokoll frå Kontrollutvalet 20.10.2016. Det vert vidare vist til PS 103/16, Forvaltningsrevisjon for vidaregåande skular i Hordaland - Revisjonsrapport.

På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «innkjøp i vidaregåande skular i Hordaland» bad fylkestinget fylkesrådmannen syta for å lukke fylgjande funn:

FUNN 1:

Å innføre retningslinjer knytt til kven som kan kjøpe inn varer ved skulane som omfattar:

- a) Kven som har høve til å kjøpe inn varer og tenester til skulen, kva typar varer/tenester og beløpsgrenser.**
- b) Krav til kva opplæring dei som har ansvar for innkjøpa skal ha.**

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:

- a) Dette kjem fram i Kvalitetsportalen - Innkjøp – Strategi og styring: Her er det skildra kven som har myndigheit til å kjøpe varer og tenester for bla. skulane. Dokument «Innkjøpsfunksjonen i HFK. Innkjøpsansvar, roller og oppgåver». Beløpsgrenser går fram av dokumentet «Innkjøpshandbok Hordaland fylkeskommune». Denne er per i dag under revidering i samband med nytt regelverk samt presisering av roller, ansvar og myndigheit ift beløpsgrenser. Visma Enterprice/eHandel ivaretar den til ei kvar tid gjeldande fullmaktsmatrise i Hordaland fylkeskommune. Innkjøpshandboka skildrar meir utfyllande krav til dokumentasjon og sporbarheit i gjennomføringa av anskaffingar av varer og tenester.
- b) Krav til opplæring vert styrt av Innkjøpsseksjonen. Kompetansekrav til funksjon/stilling bør gå fram av Personalportalen. Innkjøpsseksjonen gjennomfører fleire kurs, forum og

samlingar i løpet av eit kalenderår. Fast er 2 x per år Innkjøpsforum for innkjøpskoordinatorar i skulane og 2 x per år Innkjøpsringen for dei innkjøpsansvarlege. I tillegg vert det gjennomført kurs/seminar ved endringar eller oppdatering internt/eksternt. Innkjøpsseksjonen gjennomfører også 2 x per år samarbeidsmøte med alle avdelingar i Hordaland fylkeskommune. Den enkelte medarbeidar i Hordaland fylkeskommune skal gjennom Personalportalen og via leiar fastsetje kva opplæringsbehov den tilsette har for effektiv arbeidsutføring. Innkjøpsseksjonen er fagleg ansvarleg, men har ikkje personalansvar for alle innkjøpsressursar lokalt f.eks på skulane.

STATUS FUNN 1:

- a) **LUKKA**
- b) **LUKKA** (Det vil vere behov for løpande vidareutvikling og forbetring, ref. punkt 10)

FUNN 2:

At pågåande ulovlege innkjøp ved skulane som er påpeikt i rapporten, vert avslutta og gjennomført med konkurranse i samsvar med krava i regelverket.

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:

Pågåande ulovlege innkjøp ved skulane er avslutta. Det er etablert rammeavtale på varer og tenester som skal dekke behov for jordbruksprodukt og tenester. Innkjøpsseksjonen følgjer opp og sikrar etterleving gjennom jamnlege kontrollar og sentral støtte. Det er også etablert nye KPI'ar for å hjelpe innkjøpsseksjonen med å kunne identifisere eventuelle avvik.

STATUS FUNN 2: LUKKA

FUNN 3:

At det snarast vert etablert kontrollrutinar ved skulane for å avdekke og følgje opp eventuelle brot på rutinar og regelverk i innkjøpsarbeidet.

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:

Hordaland fylkeskommune har kvalitetsstyringsverktøy levert av Qm+ som ivaretek kontroll, evaluering og oppfølging av eventuelle avvik eller forbetningsforslag. Styrande global dokumentasjon inkludert prosedyrar, rutinar og retningsliner ligg her i siste godkjende versjon samt forankra i overordna strategi. Einingane og skulane sin dokumentasjon er lagt under lokal fane og kan berre lesast av personell knytt til denne eininga. Kontrollrutinar ved skulane er skulane sjølv ansvarleg for.

Innkjøpsseksjonen gjennomfører månadleg kostnadskontroll av faktura over NOK 100.000 og følgjer opp innkjøpsansvarleg sentralt og rektor lokalt ved eventuelle funn eller avvik. I tillegg til dette følgjer innkjøpsseksjonen opp og overvakar alle transaksjonar via rapporterings- og analyseverktøyet Qlikview – der vi kan sjå på alle transaksjonar og drille ned til bestillar og godkjennar/attestant. Eventuelle funn vert

registrert i Sensedesk (driftstøtterelatert) eller avvik/forbetringsforslag i Kvalitetsportalen Qm+ ved brot på regelverk, rutinar, HMS, uklare ansvarsforhold, feil bruk av prosedyre, brot på likebehandling av leverandørar, manglande protokoll, omgåing av regelverk, ulovleg direkte anskaffelse etc. Innkjøpsseksjonen gjennomfører også ved behov ekstern-intern revisjon.

STATUS FUNN 3: LUKKA

FUNN 4:

At det vert utarbeidd oversikter over varelager og rutinar for vareteljing.

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:

Rutine for registrering av varesal

Alt kontantsal (betaling med kontantar, bankkort eller kredittkort) i Hordaland fylkeskommune skal registrerast fortløpande på kassaapparat, terminal eller anna likeverdig system. Kassaapparatet eller liknande system skal produsere daterte, førehandsnummererte summeringsstrimlar (kassarullar) eller tilsvarende rapport. Kassaapparatet m.v. skal kunne skrive ut kvittering til kunden, og beløpet som vert registrert, skal vere synleg for kunden.

Det er kome nye forskrifter for kassasystem. Fylkeskassa ser derfor behov for at det vert inngått innkjøpsavtale for kassaapparatløysing for kantiner og andre utsalsstader for at vi skal oppfylle dei nye krava innan 1. januar 2019. Sjå notatet «*kassasystem*», som er vedlagt.

Rutine for vareteljing

Varelager skal teljast ved slutten av året. Vareteljinga må dokumenterast med ei vareteljingsliste. Denne skal innehalde ei spesifisert oppstilling over

- Arten til vara
- Kvantum (med oppgitt måleeining) og
- Verdi for kvar enkelt vare, samt ei
- Summeringskolonne for dei spesifiserte varene

Sticos si varelagerliste kan nyttast til dette formålet. Sjå eige vedlegg. Det vert likevel gjort merksam på at Hordaland fylkeskommune ikkje balansefører varebeholdninga som ein del av omløpsmidlane. Det betyr at det ikkje skal foretakast noko bokføring i samband med vareteljinga.

STATUS FUNN 4: LUKKA

FUNN 5:

At det vert utarbeidd oversikter over maskiner og utstyr

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:

I samband med innføring av nytt økonomisystem er det 01.01.2017 tatt i bruk eit eige anleggsregister i HFK. Her vert alt utstyr som kan klassifiserast som ei investering, dvs. kostar minst 100 000 kr og har minst 3 års levetid, registrert.

STATUS FUNN 5: LUKKA**FUNN 6:**

At det vert utarbeidd retningslinjer for dokumentasjon og kontroll av kontantsal, og sørgjer for at kontantsal blir handtert i samsvar med krav i bokføringsforskrifta.

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:***Dagsoppgjer og avstemming***

Det skal dagleg utarbeidast daterte, nummererte summeringsstrimler (z-rapportar) eller tilsvarende rapport over opplysningar som er registrert på kassaapparat, terminal eller likeverdig system. Bokføringa av dagsoppgjeret må følgje dei ordinære krava til ajourføring, dvs. at det må gjerast dagleg registrering i rekneskapsystemet. Sjå eigne rutinar for korleis inntektsføring (ventebilag) skal registrerast i HFK sitt økonomisystem.

Det skal føretakast ei dagleg avstemming mellom innslege kontantsal og opptalt kassabehaldning. Avstemminga skal vise kontantar i kassa ved oppstart, kontantsal i løpet av dagen (z-rapport), uttak eller innskot av kontantar i løpet av dagen og opptalt kassabehaldning. Avstemminga skal daterast, og det skal gå fram kven som har føreteke opteljinga. Eventuelle differansar skal forklarast. Kontantar må leverast i nattsafe, setjast inn i bank eller Post i Butikk, eller hentast av Loomis/Nokas same dag som kassa er avstemt. For henting av kontantar må skulane/einingane inngå eigne avtalar med Loomis/Nokas. For innskot i bank eller Post i Butikk er det krav om innskotskort.

STATUS FUNN 6: LUKKA**FUNN 7:**

Å formalisere alle utlån og utleige av maskiner og utstyr.

ANSVAR:

Opplæringsavdelinga

EKSISTERANDE TILTAK:**Det vert vist til Personalreglementet, punkt 22:**

Det er ikkje høve for tilsette å låne/leige kjøretøy, maskinar og anna fylkeskommunalt utstyr til privat bruk. Det kan gjerast unntak for utstyr som ikkje vert fjerna frå arbeidsgivar sine lokale, når bruken berre er sporadisk og utan økonomisk verdi.

Det er heller ikkje høve for tilsette å nytte seg av fylkeskommunale tenester utan å søke på line med vanlege brukarar i fylket.

NYE UTVIDA RUTINER FOR SKULANE:

Utlån: Det er ikkje høve for tilsette å låne køyretøy, maskinar eller andre fylkeskommunale eigedelar eller eigedom til privat bruk. Unntak gjeld utlån av lokale og utstyr til tilsette i samband med aktivitetar knytt til «Aktiv kvardag».

I tillegg står skulane fritt til å gjere utlån til andre fylkeskommunale einingar i samband med undervisning og aktivitetar knytt til drift.

Utleige: Skulane står fritt til å leige ut eigne lokale. All utleige skal regulerast av marknadspris uavhengig av om utleige vert gjort til privatpersonar eller eigne tilsette. Skulane har utover dette ikkje høve til å drive utleige av køyretøy, maskinar eller anna fylkeskommunal eigedom korkje til tilsette eller eksterne partar. Ved særskilde høve kan det verte gjeve unntak frå regelen etter godkjenning hjå fylkesdirektør opplæring.

STATUS FUNN 7: LUKKA

FUNN 8:

Å utarbeide prosedyre for å hente inn tilbud frå fleire leverandørar, slik det er lagt opp til i retningslinjene, som einingane kan støtte seg på i gjennomføring av mindre innkjøp.

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:

Innkjøpsseksjonen har revidert og gjennomgått «Innkjøpshandboka». Den vil verte publisert hausten 2017. Denne er prosessorientert og skal gje trinnsvis forklaring av innkjøpsprosessen frå behov oppstår til ferdig bokført faktura.

STATUS FUNN 8: LUKkast 15.09.2017

FUNN 9:

Å gjennomgå retningsliner knytt til utlån, utleige og avhending, og sikre at skulane vert gjort kjende med retningslinjene

ANSVAR:

Opplæringsavdelinga

FORSLAG TIL TILTAK:

Det vert vist til tiltak skildra i punkt 7 kva gjeld utlån og utleige ved skulane. Sjå eigne rutinar for avhending av utstyr i vedlegget: ***Rutinar for sal og avhending av utstyr.***

STATUS FUNN 9: LUKKA

FUNN 10:

Å vurdere å setje minimumskrav til opplæring for alle som har fullmakt til å gjennomføre anskaffingar, og vurdere om innkjøpsseksjonen i så fall bør få ansvar for å følgje opp minimumskrava til opplæring i fylkeskommunen.

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:

Hordaland fylkeskommune reknar dette som eit forbetningsforslag. Hordaland fylkeskommune har allereie identifisert dette og forankra det som tiltak i Verksemdsstrategi – Økonomi- og organisasjonsavdelinga – Innkjøpsseksjonen. Dette er eit samarbeidsprosjekt med HR og deira løysing for Kompetanse gap-analysar i Personalportalen. Krav skal setjast med tanke på formal og real kompetanse samt intern opplæring. Det er allereie etablert rutinar for opplæring og fagleg oppdatering, men kompetanse vert ikkje nødvendigvis fanga opp i systemet. Refererer elles til punkt 1b). Hordaland fylkeskommune – Innkjøpsseksjonen vil gjennomføre ei reorganisering og sentralisering av innkjøpsfunksjonen i Hordaland fylkeskommune for å profesjonalisere og effektivisere innkjøpsprosessen samt sikre etterleving av lover, reglar og rutinar.

STATUS FUNN 10: LUKKAST 31.12.2018

FUNN 11:

Å vurdere om det er mogleg å finne betre metodar for å innhente meir pålitelege data for måлтаlet «andel kjøp innanfor avtale».

ANSVAR:

Økonomi -og organisasjonsavdelinga

TILTAK:

Hordaland fylkeskommune reknar dette som eit forbetningsforslag. Hordaland fylkeskommune jobbar med ulike nøkkeltalsindikatorar for å kunne påvise måloppnåing og verknad av strategiar og tiltak. Det er utarbeidd ei rekkje KPI'ar for å måle og overvake etterleving og bruk av systema. I høve til foreslått KPI er dette noko det er ønskje om å måle, men det er vanskeleg å få eit godt måltal på dette då alle varer og tenester ikkje er registrert med eige artikkelnummer. På utvalde kontraktar er det fullt mogleg per i dag og kan brukast som KPI i oppfølging av interne kundar og leverandørar. HFK gjer vurderingar og tilpassingar kontinuerleg for å kunne monitorere på ein måte som sikrar måloppnåing.

STATUS FUNN 11: LUKKA

Notat.

Til fylkeskasserer

BEHOV FOR INNKJØPSAVTALE FOR KASSEAPPARATLØSNING FOR KANTINER OG ANDRE UTSALGSSTEDER.

Fylkeskommunen driver en rekke kantiner og andre utsalgssteder. Noen av disse har kontantsalg, noen bruker betalingsterminaler for debetkort og noen har også åpnet for bruk av kredittkort og kontaktløs betaling. Noen har dessuten løsning der ID-kort kan lades opp fra en automat eller over internett for betaling i kassen. Det er også noen skoler som har satt bort driften av kantinen til eksterne leverandører.

All omsetning skal dokumenteres, og det er kommet nye forskrifter for kassasystemer. Disse kravene gjelder for alle nyanskaffelser, og skal være oppfylt innen 1. januar 2019. Mange eldre kasseapparater oppfyller ikke disse kravene.

Fylkeskassen har besørget anskaffelse og avtale om bruk av betalingsterminaler med Nets/Teller for de fleste brukerstedene. (Dette har vært en del av fylkeskommunens bankavtale). Men fordi det mangler retningslinjer og innkjøpsavtaler for kassasystemer, har noen brukersteder også kjøpt løsninger direkte gjennom forhandlere.

Noen skoler/kantiner har betalingsterminaler som er integrert med kasseapparat, men de fleste er frittstående. Det er utplassert ca 50 betalingsterminaler fordelt på ca 30 videregående skoler i tillegg til ca 50 terminaler på tannklinikkene. Hvor mange av skolene som har kasseapparat som tilfredsstillende de nye kravene har vi ingen oversikt over. Det bør være en målsetting at flest mulig har kasseapparater med integrerte betalingssystemer.

Det skjer for tiden en rivende utvikling innenfor fagområdet betalingsformidling. Stikkordet er fleksible, raske og mobile løsninger for overføring av penger og dokumentasjon av omsetningen. Det er derfor viktig å ha kasseløsninger som er forberedt for de nye tjenestene, i tillegg til at de oppfyller forskriftskravene. Og det vil være en stor fordel om alle fylkeskommunens utsalgssteder kunne ha standard-systemer som vi sentralt kan opparbeide kunnskap og kompetanse på, slik at vi kan yte hjelp og brukerstøtte til brukerstedene.

Fylkeskommunen bør derfor ha som målsetting å inngå rammeavtale med en forhandler, evt. en kjede av forhandlere for anskaffelse av nye kasseapparatløsninger snarest mulig, og senest innen utgangen av inneværende år. Og i løpet av neste år må alle utsalgssteder ha utstyr som oppfyller kravene i den nye kassasystemforskriften.

Stein Magne Låstad
Seniorrådgiver

 HORDALAND FYLKESKOMMUNE	Sal/avhending av utstyr - inventar - vidaregåande skular.			
	Dokumenttype: Rutinebeskriving	Godkjend av: Birthe Haugen Tor Oddvar Sjøvoll	Gjeld frå:	Tal sider: 2
	Utarbeidd av: Opplæring/Fylkeskassen (Odd Bjarne Berdal, Arnfinn Rekve, Julia Myroldhaug og Rolv Sandbrekken)	Godkjend dato:	Revidert dato:	Arkivsak:

1. Føremål (kvifor vert rutinen /retningslina etablert og kven er ansvarleg)

- Rutinebeskrivinga gjeld for dei vidaregåande skulane. Rektor er ansvarleg for at rutinen vert følgd
- Det skal vera eins praksis på korleis skulane handtera sal av fylkeskommunale eigedeler til eksterne aktørar
- Det er viktig at skulane opptre ryddig i slike sal og at inntekter vert ført i samsvar med gjeldande reglar for rekneskapsføring.
- Det må vere opne prosessar slik at det ikkje er tvil om at salsprisen er i samsvar med det som marknaden er villig til å betale. Dette er viktig for å unngå tvil om forfordeling ved sal.
- Større sal av inventar og utstyr skal først avklarast med Opplæringsavdelinga mellom anna for å sikre at det ikkje vert selt utstyr som kan nyttast andre stadar i fylkeskommunen.
- Alt utstyr som kan tenkast å ha verne- eller skulehistorisk verdi må vurderast av Fylkesarkivet før det vert lagt ut for sal.

2. Sal (Gjennomføring)

Salet skal som hovudregel gjennomførast i form av budrundar. Dette inneber at to moglege former for tinglysing skal vere gjennomført i forkant:

- Finn.no vert nytta ved sal av einskilde produkt eller mindre kvanta av utstyr i form av budrunde. Det skal i annonsa til ei kvar tid opplysast om kva som er høgaste gjeldande bud. Det må også kome tydeleg fram kva tidspunktet auksjonen vert avslutta.
- Dersom det er snakk om sal av større kvanta inventar o.l oppmodast skulane til å annonsere salet for så å invitere interesserte kjøparar til synfaring etterfølgd av budrunde. Dersom det er større kvanta av forskjellige produktgrupper kan desse delast opp i forskjellige «pakkar».
- For å forenkle budrundane kan ein praktisere «lukka» budrunde kor budgjevarar berre får moglegeheit til å levere eitt bud innan ein sett frist. Høgaste bud ved utgang av fristen vinn.
- Ved sal av køyretøy kan det gjerast unntak frå regelen. Det er likevel krav om at ein sikrar at køyretøyet vert seld i henhold til gjeldande listepreis/marknadspris.

3. **Betaling/ Rekneskapsføring** (kva skal gjerast, korleis skal det gjerast)

- Det må identifiserst om salet skal inntektsførast i drift eller investering - dersom ein er i tvil må dette avklarast med Opplæringsavdelinga.
- Kunden betaler varen ved bruk av betalingsterminal eller skulen lager fakturagrunnlag og sender faktura til kunden på vanleg måte.
- Ved bruk av betalingsterminal skal det i tillegg lagast ei kvittering /kontrakt som identifisera kjøpar, kva som er selt og salspris.
- Varen leverest kunden når betaling er dokumentert

NOEN TIPS TIL BRUK AV SKJEMAET

Oppheve arkbeskyttelse

Arkbeskyttelsen er slått på i skjemaet. Dette er gjort for at en ikke skal kunne endre celler med formler i. Arkbeskyttelsen kan slås av i Excel.

Dette gjøres i kategorien **Se gjennom** ved å klikke **Opphev arkbeskyttelse**.

Sette inn rader

I enkelte skjema vil det være behov for å legge til flere rader enn det som i utgangspunktet er i skjemaet, og at den/de nye raden(e) får samme celle-inndeling som raden under. Dette kan gjøres på følgende måte:

Merk hele raden som skal få en ny rad over. Høyreklikk på radnummeret og velg **Sett inn**.

Dersom raden som kopieres inneholder sammenslåtte celler vil tilsvarende celler i den nye raden splittes opp. For å få samme formatering kan opprinnelig rad eller celler kopieres og limes inn i den nye raden. Merk av området som skal kopieres, høyreklikk og velg **Kopier**. Velg deretter **Lim inn** i tilsvarende område i den nye raden.

Arkivnr: 2016/1940-49

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	127/17	29.11.2017

Forvaltningsrevisjon innan "Innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular - Del 2" - Status i arbeidet ved Deloitte

Bakgrunn for saka:

I samband med sak 144/16 i møte i kontrollutvalet 20.12.16 vart dette protokollert:

«Handsaming i møtet

Forvaltningsrevisor Birte Bjørkelo presenterte forslag til prosjektplan for forvaltningsrevisjon innan innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Det vart gjort nokre mindre endringar i prosjektplanen, ny redigert prosjektplan vert å sende sekretariatet innan 9.1.2017. Endeleg timetal for dette prosjektet vert å komme tilbake til.

Etter dette vart slikt vedtak samrøystes vedteke.

Vedtak

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan «Innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular – Del 2» frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og innspel under drøftinga i møtet.
2. Ny korrigerert prosjektplan vert å sende sekretariatet innan 9.1.2017.
3. Det vert førebels akseptert ein samla timeressurs på inntil 465 timar, inkludert opsjon for eventuell presentasjon i Fylkestinget med inntil 6 timar. Endeleg timetal vert å komme tilbake til.
4. Det er ønskjeleg at Deloitte, i samband med at revisjonsrapporten vert send på høyring til fylkesrådmannen, ber om at han også tar stilling til korleis forslag til tiltak som ligg i rapporten bør prioriterast.
5. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan 04.09.17, ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.»

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen er å kartlegge omfanget av forretningsdrift i dei vidaregåande skulane i Hordaland, undersøke om forretningsdrifta er innanfor regelverket og om fylkeskommunen har tilfredsstillande system og rutinar for forretningsdrift ved skulane.»

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Direkte telefon 55239447 – Mobil 97505152 - E-postadresse: Roald.Breistein@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgjande problemstillingar:

1. **Kva er omfanget av dei vidaregåande skulane i Hordaland si forretningsdrift?**
  - a) Kor mange skular har forretningsdrift?
  - b) Kva varar og tenester blir omsett ved skulane?
  - c) Kor mykje omsette skulane for i rekneskapsåret 2015?
  - d) Korleis er forretningsdrifta organisert ved skulane?

2. **I kva grad er forretningsdrifta ved vidaregåande skular i samsvar med regelverk, nasjonale føringar og Fylkeskommunen sine retningslinjer?**
  - a) I kva grad er forretningsdrifta ved skulane føremålstenleg organisert med tanke på å sikre betryggande kontroll?
  - b) I kva grad er det etablert tilstrekkeleg med sentrale og lokale system og rutinar for forretningsdrifta ved dei vidaregåande skulane?
    - i. Er det etablert retningslinjer og rutinar for forretningsdrift ved skulane?
    - ii. Er det etablert tiltak for å sikre økonomisk internkontroll slik som rutinar for budsjettering, ordremottak, dokumentasjon, fakturering, bokføring, avgiftsplikt m.v?
    - iii. Er det etablert rutinar for handtering av overskot/underskot av forretningsdrifta?
    - iv. Har skulane etablert eit rekneskapsmessig skille mellom skuledrift og forretningsdrift? Er det etablert retningslinjer for å hindre kryss-subsidiering?
    - v. Kva prinsipp blir lagt til grunn for prising av varer og tenester, og kva omsyn blir tatt knytt til konkurranse med lokalt næringsliv?
    - vi. I kva grad er det etablert tilstrekkelig system og rutinar som regulerer sal av undervisningstenester både frå skulen og frå lærarane som private aktørar?

I samband med at Deloitte orienterte om status i arbeidet i møte i kontrollutvalet 27.03.2017 vart det gjort m.a. slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet gjev fullmakt til leiar i utvalet, i samråd med sekretariatet, til å vurdere innspel frå Deloitte i høve utval på tal skular.*
2. *Notat om auka timetal frå Deloitte vert lagt fram for kontrollutvalet i møte 08.05.2017.*

Deloitte sende 24.04.2017 e-post med forslag til utval på tal skuler og leiar i kontrollutvalet, i samråd med sekretariatet, sa seg samde i dette forslaget i svar e-post 27.04.2017. I e-posten frå Deloitte går det også fram at det ikkje er naudsynt med auke i timetalet.

I samband med at Deloitte orienterte om status i arbeidet i møte i kontrollutvalet 28.08.2017 vart det gjort slikt vedtak:

1. *Forvaltningsrevisjonsrapport innan innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular – Del 2 vert å levere sekretariatet innan 09.10.2017 kl. 9.00 slik at den kan handsamast i møte i kontrollutvalet 30.10.2017.*
2. *Informasjonen vart elles teken til orientering.*

Opphavleg frist for levering av revisjonsrapport for denne forvaltningsrevisjonen var sett til 04.09.2017. Sekretariatet har no motteke e-post frå Deloitte om at rapporten diverre ikkje vil vera klar til handsaming i dette møtet likevel.

På bakgrunn av dette svarte sekretariatet dette:

«Det er uheldig at forvaltningsrevisjonsrapportane innan planlegging av ..... og innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular – Del2 ikkje vert klar til handsaming til møte i kontrollutvalet 30.10.2017. Neste møte i utvalet skal etter planen haldast 29.11.2017. Det betyr at sakene truleg ikkje rekk Fylkestinget 12. – 13.12.2017 og må vente til fylkestinget i mars.

Dersom vi likevel skal klare å få ei løysing som gjer at vi kan klare og få rapportane opp i fylkestinget i desember ber vi om at Deloitte snarast mogleg opplyser om når rapportane kan leverast sekretariatet.»

Deloitte svarte slik tilbake i e-post til sekretariatet:

«Innkjøp og forretningsdrift – framdriftsplan

- Blir sendt på verifisering og høyring 11. oktober
- Frist for verifisering og høyring (til saman 3 veker) 31. oktober
- Blir sendt til kontrollutvalet v/sekretariatet 3 november»

I samband med at Deloitte orienterte om status i arbeidet i møte i kontrollutvalet 30.10..2017 vart det gjort slikt vedtak:

1. Forvaltningsrevisjonsrapport innan innkjøp og forretningsdrift i vidaregåande skular – Del 2 vert å levere sekretariatet seinast innan 27.11.2017 kl. 09.00, slik at den kan handsamast i møte i kontrollutvalet 18.12.2017.
2. Informasjonen vart elles teken til orientering.

Drøfting:

I dette møtet vil Deloitte orientere om status og framdrift i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram andre særskilte opplysningar, som t.d. krev justering ift. godkjend prosjektplan eller vedtaket frå møte 30.10.17, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2017/13386-10

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	128/17	29.11.2017

Forvaltningsrevisjon innan "Arkivering og journalføring" - Status i arbeidet ved Deloitte

I samband med sak PS 82/17 i møte i kontrollutvalet 29.08.2017 vart dette protokollert:

«Handsaming i møtet

Forvaltningsrevisor Line Margrete Johansen presenterte forslag til forvaltningsrevisjon innan arkiv og offentlegheit og svarte på spørsmål frå kontrollutvalet.

Forslag til prosjektplan vart samrøystes vedteke. Punkt 2 i forslag til vedtak går difor ut.

Vedtak

1. Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan arkiv og offentlegheit frå Deloitte AS, med utgangspunkt i forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.
2. Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i forslag til prosjektplan.
3. Det vert også akseptert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i Hordaland fylkesting fakturert etter timeforbruk, inntil 6 timar.
4. Det er ønskeleg at Deloitte, i samband med at revisjonsrapporten vert send på høyring til fylkesrådmannen, ber om at han også tar stilling til korleis forslag til tiltak som ligg i rapporten bør prioriterast.
5. Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan 28.02.2018, ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.»

Av den godkjende prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen vil være å vurdere om Hordaland fylkeskommunen sine rutinar for offentlegheit og innsyn er i samsvar med aktuelle føresegner i lov- og regelverk, samt å vurdere system og rutinar for arkivering og journalføring i høve til gjeldande lover og regler.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål er det formulert følgjande problemstillingar:

1. **I kva grad har fylkeskommune utarbeidd prosedyrar og rutinar for arkivering, og journalføring av korrespondanse, dokument og saksførebuing i fylkeskommunen?**
  - a) Korleis har fylkeskommunen lagt til rette for at saksdokument kan arkiverast og journalførast i tråd med regelverket?
  - b) Har fylkeskommunen ein oppdatert arkivplan som oppfyller krava i regelverket?
  - c) Har fylkeskommunen rutinar for å sikre at inn- og utgåande dokument vert registrert i samsvar med krav i regelverket? Omfattar ev. system og rutinar for arkivering og journalføring at alle typar inn- og utgåande meldingar, og under dette særleg:
    - i. E-post sendt direkte til eller frå leiar/sakshandsamar
    - ii. Tekstmeldingar (SMS)
    - iii. Telefonsamtalar som har relevans for sakshandsaminga
  - d) Korleis sikrar fylkeskommunen at organinterne dokument vert registrerte i samsvar med regelverket?
    - i. I kva grad går det tydeleg fram av rutinane at organinterne dokument skal registrerast?
    - ii. I kva grad vert desse rutinane følgt?
2. **I kva grad har fylkeskommunen rutinar som sikrar offentlegheit i saksbehandlinga, og i kva grad utøver fylkeskommunen meirinnsyn?**
  - a) Følgjer den offentlege postlista krav i lov- og regelverk?
    - i. Er den offentleg postlista fullstendig?
    - ii. Har fylkeskommunen rutinar som sikrar at postlista vert publisert utan unødig opphald?
  - b) Kva system og rutinar har fylkeskommunen etablert for at media og innbyggjarar skal få innsyn i samsvar med offentleglova?
    - i. Kva rutinar har fylkeskommunen for skjerming av informasjon i postlista?
    - ii. Vert dokument som er unntatt offentlegheit på postlistene vurdert etter prinsippet om meirinnsyn?
    - iii. Har fylkeskommunen rutinar som sikrar at det vert gjennomført tilstrekkelege vurderingar av dokument og munnleg informasjon før ein unntek dokument frå offentlegheit?
    - iv. Har fylkeskommunen tilfredsstillande rutinar for handsaming av krav om innsyn i saksdokument, og i kva grad vert rutinane følgt?
  - c) Har fylkeskommunen system og rutinar for annonsering av politiske møte i tråd med lover og reglar?
  - d) Har fylkeskommunen rutinar som sikrar at det vert gjennomført tilstrekkelege vurderingar før ein lukkar møte i folkevalde organ?
3. **I kva grad er dei tilsette og folkevalde i fylkeskommunen tilstrekkeleg kjent med system, rutinar og regelverk for arkivering og offentlegheit?**

Det er formulert slik avgrensing av dette prosjektet:

«Forvaltningsrevisjonen har avgrensa fokus til fylkeskommunen sitt aktive arkiv/daglegarkiv og sakshandsaming. Revisjonen vil derfor ikkje gjere undersøkingar knytt til bortsettingsarkiv eller arkivdepot. Vi vil ikkje undersøkje arkivering og journalføring i eventuelle elektroniske fagsystem der det føregår sakshandsaming, og heller ikkje gjere undersøkingar knytt til den fysiske sikringa av arkivet.»

Drøfting:

Deloitte vil i møtet orientere om status og framdrift i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar, som t.d. krev justering ift. godkjend prosjektplan, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2017/13387-10

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	129/17	29.11.2017

Forvaltningsrevisjon av fråfall i vidaregåande opplæring - Status i arbeid ved Deloitte

Bakgrunn for saka:

Kontrollutvalet gjorde slikt vedtak i sak 110/17 i møte 30.10.2017:

1. *Kontrollutvalet bestiller forvaltningsrevisjon innan fråfall i vidaregåande opplæring frå Deloitte AS, med utgangspunkt i justert forslag til prosjektplan og ev. innspel under drøftinga i møtet.*
2. *Det vert akseptert ein samla timeressurs på inntil det timetal som ligg i justert forslag til prosjektplan.*
3. *Det vert også akseptert opsjon på ev. presentasjon av rapporten i Hordaland fylkesting fakturert etter timeforbruk, inntil 6 timar.*
4. *Det er ønskjeleg at Deloitte, i samband med at revisjonsrapporten vert send på høyring til fylkesrådmannen, ber om at han også tar stilling til korleis forslag til tiltak som ligg i rapporten bør prioriterast.*
5. *Kontrollutvalet ønskjer at revisjonsrapport er klar frå Deloitte si side innan utgangen av mai 2018, ferdig verifisert og med fylkesrådmannen sin uttale vedlagt og/eller innarbeidd.*

Av den føreslåtte prosjektplanen går det fram at føremålet med forvaltningsrevisjonen er:

«Føremålet med forvaltningsrevisjonen vil vere å undersøke i kva grad fylkeskommunen arbeider systematisk for å førebygge og redusere fråfall i vidaregåande opplæring. Under dette i kva grad årsaker til fråfall blir identifisert og i kva grad tiltak for å redusere fråfall blir sett i verk på både system- og individnivå.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål har revisjonen formulert følgende problemstillinger:

1. **I kva grad gjennomfører fylkeskommunen systematiske analyser av årsaker til fråfall i vidaregåande opplæring?**
  - a. Er det etablert føremålstenlege system for registrering og systematisering av sluttårsaker innanfor vidaregåande opplæring?
  - b. I kva grad blir det gjennomført analyser av årsaker til fråfall blant elevar i vidaregåande skule, og kva blir vurdert å vere dei viktigaste årsakene?
  - c. I kva grad blir det gjennomført analyser av årsaker til fråfall blant lærlingar, og kva blir vurdert å vere dei viktigaste årsakene?
  - d. I kva grad blir det gjort vurderingar av om det er variasjonar i årsakene til fråfall, til dømes knytt til geografi, avstand mellom heim og skule, studieprogram, skulestorleik, lærartettleik ved skulane, enkeltskular mv., og kva samanhengar er det eventuelt mogleg å sjå?

2. **I kva grad er det sett i verk føremålstenlege tiltak for å førebygge og redusere fråfall i vidaregåande opplæring?**
  - a. I kva grad er det sett i verk tiltak for å førebygge og redusere fråfall, og i kva grad er eventuelle tiltak basert på systematiske analyser av årsaker til fråfall?
  - b. I kva grad blir iverksette tiltak systematisk evaluert, for å vurdere om dei fungerer etter føremålet?
  - c. I kva grad blir erfaringsdeling og «beste praksis» systematisk nytta i arbeidet med etablering av tiltak for å redusere fråfall i vidaregåande opplæring?

3. **I kva grad er det etablert tilstrekkelege system for å følgje opp enkeltelevar eller lærlingar som er i faresonen for fråfall?**
  - a. I kva grad er det gitt felles føringar for korleis skulane, lærebedriftene og/eller andre aktuelle aktørar, skal identifisere og følgje opp elevar eller lærlingar som er i faresonen for fråfall?
  - b. I kva grad er det ei tydeleg ansvarsdeling når det gjeld oppfølging og tiltak ovanfor elevar i vidaregåande opplæring som blir vurdert å vere i faresonen for fråfall?
  - c. I kva grad er det ei tydeleg ansvarsdeling når det gjeld oppfølging og tiltak ovanfor lærlingar som blir vurdert å vere i faresonen for fråfall?
  - d. I kva grad blir retningsliner for identifikasjon og oppfølging av elevar og lærlingar som er i faresonen for fråfall følgt opp i praksis?
  - e. I kva grad er det etablert system for å evaluere om oppfølginga og dei ulike tilboda som oppfølgingstenesta (OT) tilbyr elevar/lærlingar i faresonen for fråfall, fungerer etter føremålet og bidrar til å redusere fråfallet?

Det er formulert slik avgrensing av dette prosjektet:

«Forvaltningsrevisjonen vil vere avgrensa til å omhandle arbeidet med førebygging og reduksjon av fråfall ved dei fylkeskommunale vidaregåande skulane i Hordaland, og private vidaregåande skular vil såleis ikkje vere omfatta av undersøkinga. I den grad fylkeskommunale tenester, som OT/PPT, også har oppgåver retta mot private skular og elevar ved private skuler, kan det likevel vere aktuelt i nokon grad også å omtale arbeidet med førebygging av fråfall ved private vidaregåande skular.»

Drøfting:

Deloitte vil i møtet orientere om status og framdrift i prosjektet.

Konklusjon:

Dersom det ikkje kjem fram særskilte opplysningar, som t.d. krev justering ift. godkjend prosjektplan, vert det tilrådd at kontrollutvalet tar informasjonen til orientering.

Forslag til vedtak

Informasjonen vert teken til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2015/8847-16

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	130/17	29.11.2017

Oppfølging - Forvaltningsrevisjon regionale utviklingsmidlar

Bakgrunn for saka:

Forvaltningsrevisjonsrapport innan regionale utviklingsmidlar vart handsama i fylkestinget 14.6.2016 der det vart gjort slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjon innan «Regionale utviklingsmidlar» ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. Sikre at enkeltvedtak om fordeling av tilskot blir fatta i samsvar med gjeldande delegasjonar, og at eventuell vidaredelegering av vedtaksmynde blir formalisert.
2. Sikre at distrikts- og regionalpolitiske verkemidlar blir nytta i samsvar med forskrift og retningsliner frå KMD, under dette at midlane ikkje blir nytta til drift av næringsverksemd eller organisasjonar.
3. Sikre at tilgjengeleg informasjon om tilskotsordningane inneheld informasjon om tildelingskriterium, saksgang og saksbehandling, samt at det blir gjennomført systematiske evalueringar av informasjonsformidling og kunngjering for å sikre at informasjonen når heile målgruppa.
4. Sikre at det blir etablert tydelege tildelingskriterium for alle etablerte tilskotsordningar.
5. Vurderer å tydeleggjere og formalisere sakshandsamingsrutinane ytterlegare, samt etablere kontrollmekanismer i sakshandsaminga for å sikre at krav i regelverk og interne rutinar blir etterlevd i praksis
6. Sikre at all kommunikasjon med søkjarar, som har betydning for saka, blir arkivert i samsvar med forskrift om offentleg arkiv § 3-18 første ledd, og fvl. § 11d.
7. Laga ein prioritert handlingsplan innan 1.10.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Handlingsplan i tråd med punkt 7 i vedtaket over vart handsama i fylkestinget 04.10.2016 og innstillinga frå fylkesrådmannen vart samrøystes vedteke.

Kontrollutvalet har eit særskilt ansvar for å følgje opp at fylkestinget sine vedtak i samband med handsaming av rapportar om forvaltningsrevisjon vert følgt opp. Det vert vist til «Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner» § 12 «Oppfølging av forvaltningsrevisjoner» der det står dette:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandlingen av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp.

Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.»

På bakgrunn av dette er det naturleg at også kontrollutvalet handsamer denne handlingsplanen. Slik praksis har også vore vanleg i oppfølging av tidlegare forvaltningsrevisjonar.

Handlingsplanen vart difor handsama i møte i kontrollutvalet 20.10.2016 der det vart gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er starta opp i samband med forvaltningsrevisjon av regionale utviklingsmidlar i Hordaland fylkeskommune.*
2. *På bakgrunn av at det meste av forbetningsarbeidet skal vera ferdig innan utgangen av januar 2017, ber kontrollutvalet om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 31.1.2017.*

På bakgrunn av punkt 2 i vedtaket over handsama i møte i kontrollutvalet 13.02.2017 der det vart gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet ser positivt på den motekne statusrapporten i høve forbetningsarbeidet når det gjeld forvaltningsrevisjon innan regionale utviklingsmidlar i Hordaland fylkeskommune. Av tilbakemeldinga går det fram at fleire av forbetningspunktene er ferdig gjennomført, men at det samstundes gjenstår ein del arbeid før alt er på plass. Utvalet har m.a. merka oss at politisk sak om partnerskapsmidlar til næringsretta utviklingsaktørar skal handsamast i fylkesutvalet 22.2.17.*
2. *På bakgrunn av det som går fram over, vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 31.8.2017.*

Drøfting:

Vi har no motteke svar frå fylkesrådmannen dagsett 20.08.2017 i tråd med punkt 2 over. Svaret ligg ved.

Sekretariatet ser positivt på det omfattande forbetningsarbeidet som er gjennomført i samband med oppfølging av forvaltningsrevisjon av regionale utviklingsmidlar i Hordaland fylkeskommune. På bakgrunn av den mottekte tilbakemeldinga vert det registrert at det meste av forbetningsarbeidet er ferdig gjennomført.

Konklusjon:

På bakgrunn av at det som går fram av svaret frå fylkesrådmannen når det gjeld oppfølging av forvaltningsrevisjon – regionale utviklingsmidlar vert det tilrådd at kontrollutvalet seier seg nøgd med svaret og seier seg ferdig med saka.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå fylkesrådmannen når det gjeld oppfølging av forvaltningsrevisjon – regionale utviklingsmidlar og seier seg ferdig med saka.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Status på oppfølging av forvaltningsrevisjon, Regionale utviklingsmidlar
- 2 Oppretting av søknadsbasert ordning for næringsretta partnerskapsmidlar

NotatDato: 20.08.2017
Arkivsak: 2016/8763-3
Saksbehandlar: josfare

Til:	Kontrollutvalet
Frå:	Fylkesrådmannen

Status på oppfølging av forvaltingsrevisjon, Regionale utviklingsmidlar

Kontrollutvalet har bedt om ny status på oppfølginga av handlingsplanen som vart utarbeidd på bakgrunn av forvaltingsrevisjonen for Regionale utviklingsmidlar.

Kontrollutvalet gjorde følgjande vedtak i møte 13.02.2017:

1. Kontrollutvalet ser positivt på den motekne statusrapporten i høve forbetningsarbeidet når det gjeld forvaltningsrevisjon innan regionale utviklingsmidlar i Hordaland fylkeskommune. Av tilbakemeldinga går det fram at fleire av forbetningspunkta er ferdig gjennomført, men at det samstundes gjenstår ein del arbeid før alt er på plass. Utvalet har m.a. merka seg at politisk sak om partnerskapsmidlar til næringsretta utviklingsaktørar skal handsamast i fylkesutvalet 22.2.17.
2. På bakgrunn av det som går fram over, vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 31.8.2017.

Regionalavdelinga ved Seksjon for næring- og lokalsamfunnsutvikling har innarbeidd oppfølgingspunkta frå revisjonen i inneverande år.

Tildelingsbrevet frå Kommunal og moderniseringsdepartementet for 2017 presenterte endringar i målstruktur og virkeområde, og har fått innverknad på forvaltninga av midlar i 2017. Departementet har òg sett i gang eit arbeid med å utforme tydelegare indikatorar for bruk av Regionale utviklingsmidlar i fylkeskommunane. Dette arbeidet er Hordaland fylkeskommune påkopla, og resultatata frå arbeidet vil verte førande for tildelingar av midlar når dette er klart.

Me gjev her status på alle punkta i handlingsplanen gjeldande oppfølging av revisjonen, uavhengig av om det vart rapportert på ved førre statusrapport til Kontrollutvalet.

Handlingsplanen ligg til slutt i denne saka.

1. DELGASJONSREGLEMENT – Fylkestinget vedtok Delegasjonsreglement for Hordaland fylkeskommune desember 2016. Her er det gjevne Fylkesutvalget følgjande mynde:
  - Fylkesutvalet har det daglege samordningsansvaret for planlegging og økonomiforvaltning innan fylkeskommunen sitt ansvarsområde.

- Fylkesutvalet har ansvar for næringspolitiske saker og saker som gjeld regional utvikling. Fylkesutvalet har ansvar for enkeltsaker som gjeld fylkeskommunen si daglege drift så langt dei ikkje er lagt til anna organ.

I Delegasjonsreglementet under Fylkesutvalget sine oppgåver kap 2, står det følgande under 2.1. Saker der utvalet tek avgjerd:

2.1.5. Tilskot til og fordeling av midlar til næringsføremål:

- tilskotssaker vedkomande regional næringsutvikling.
- fordeling av statlege tilskot og stønadsordningar som fylkeskommunen er sett til å ivareta og som gjeld næringsføremål.

Gjennom Delegasjonsreglement for Hordaland fylkeskommune har fylkestinget delegert fullmakter til politiske organ og til fylkesrådmannen. Fylkesrådmannen sine fullmakter er nedfelt i delegasjonsreglementet slik:

- del B. Delegasjon til fylkesrådmannen
- del C. Delegasjon etter særlov
- del D. Delegasjon på vegsektoren

Vil politiske organ delegera mynde til administrasjonen, må det gjerast til fylkesrådmannen som leiar for administrasjonen.

Fylkesrådmannen har tydeleggjort delegert mynde ut i HFK i eit eige fullmaktsreglementet. Der har fylkesrådmannen under «Generell delegasjon» bl.a. teke inn fullmakter innan økonomi.

Delegert mynde frå fylkesrådmannen skal nyttast i samsvar med reglar om sakshandsaming som følgjer av lover, forskrifter og god forvaltningsikk, og må liggja innan plan- og budsjetttrammer som er vedtekte av fylkestinget eller anna overordna fylkeskommunalt organ.

Krava til forsvarleg saksbehandling og dokumentasjon av saksbehandlninga er ikkje endra sjølv om myndet til å ta avgjerd er delegert til eit lågare nivå i administrasjonen.

Delegert mynde i dette reglementet kan ikkje vidaredelegerast med mindre det går fram av fullmaktsreglementet at vidaredelegering er tillate.

I fullmaktreglementet knytt til Reglementet for finansforvaltning (økonomireglementet pkt. 2) står det følgande:

Fylkesdirektør økonomi og organisasjon har fullmakt til å vedta mindre budsjettendringar som ikkje er prinsipielle. Denne fullmakta gjeld heile budsjettet.

Fylkesdirektørane, eigedomsdirektøren og direktøren for Bybanen Utbygging har innafor sine budsjettområde fullmakt til å vedta mindre budsjettendringar som ikkje er prinsipielle. I denne fullmaktssamanhengen vert budsjettendring definert som budsjettmessig overføring av midlar frå ein organisasjonsstad til ein annan. Denne fullmakta kan vidaredelegerast.

- a) KMD-reglement: På seksjonsmøte i november 2016 vart «forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler» gjennomgått, og trykt opp til alle sakshandsamarane. Denne forskrifta er revidert og har kome med mindre justeringar gjeldande frå 1. januar 2017. Endringane er knytt til dei nye føringane for bruken av Regionale utviklingsmidlar frå KMD, og er innarbeidd i seksjonen sitt arbeid.

I tillegg tar seksjonen jamleg opp oversikt av nytta midlar på seksjonsmøta, kor føringane for kva geografiske område midlane kan nyttast i vert repetert.

- b) Fylkesutvalet i møte 22.02.2017 handsama tildeling av partnerskapsmidlar til regionale utviklingsaktørar for 2017. I denne saka fordelte Fylkesutvalet kr 15 297 000 til totalt 18 aktørar.

I møte 30.03.2017 fordelte Fylkesutvalet ytterlegare kr 1 350 000 til 8 aktørar som er del av nasjonale klyngeprogram.

Fylkesutvalet vedtok i møte 23.05.2017 å opprette ei søknadsbasert ordning for næringsretta partnerskapsmidlar for perioden 2018-2020. Denne ordninga vil ta innover seg alle merknadar frå forvaltingsrevisjonen, ved at alle aktuelle aktørar no må søke på det same grunnlaget samstundes. Hordaland fylkeskommune har hatt mykje merksemd på å gjere denne ordninga kjent for alle relevante aktørar.

Den søknadsbaserte ordninga har søknadsfrist 3. september, og tildeling for 2018 vil verte fremja i samband med Fylkesbudsjett 2018.

Den politiske saka er vedlagt.

3. HFK ved Seksjon for næring- og lokalsamfunnsutvikling har sett ned ei intern gruppe som skal styrke seksjonen på kommunikasjon. Vidare oppdaterer seksjonen teksten på nettsidene knytt til støtteordningane kontinuerleg, slik at denne til ei kvar tid er relevant. Ein vil vidare freiste å nytte mellom anna fylkeskommunen sine kanalar i sosiale mediar for å nå breitt ut til alle relevante søkerar. Ved spesifikke utlysingar nyttast også epostlister til mellom anna kommunar og nettverksaktørar, for å få spreidd informasjonen til så mange som mogleg. I samband med kunngjeringar av dei ulike støtteordningane freistar seksjonen å samordne fleire støtteordningar, slik at fylkeskommunen sine tilbod vert via større plass i regionale mediar.
4. Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland 2017 er det viktigaste verktøyet for tildelingskriterium. Vidare gjev den nye målstrukturen til KMD føringar for kva prosjekt som skal støttast. Klima og folkehelse er for 2017 innarbeidd i handlingsprogrammet, slik at dette er ein del av vurderingsgrunnlaget for prosjekta.

I november 2016 lyste fylkeskommunen ut midlar til regionsenter- og tettstadutvikling, med klare føringar for at det var kommunar som skulle søke, og kva prosjekt som skulle støttast, og med ein satt søknadsfrist. Det kom inn 13 søknadar til fristen. Denne utlysinga gav gode erfaringar som seksjonen tar med seg i forvaltninga av midlar i 2017 og framover.

For den søknadsbaserte ordninga for næringsretta partnerskapsmidlar er følgjande kriterier vedtatt av Fylkesutvalet:

Fylkesutvalet vedtar at vurdering av partnerskapsmidlar skal gjerast opp mot følgjande kriterier knytt til prioriterte aktørar:

- a) Aktøren arbeider med å fremje entreprenørskap og innovasjon, knytt til nye bedriftsetableringar og/eller vekst i eksisterande bedrifter.
- b) Aktøren samlar og styrkar innovasjons- og/eller entreprenørskapsarbeidet i ein større del av fylket/region. Aktøren famnar over minst to kommunar.
- c) Aktøren har innsatsen retta mot område/regionar med høg eller vekst i arbeidsløysa.

I tillegg kan følgjande punkt vere relevant å drøfte i særskilte tilfelle:

- d) Aktørar med lite anna offentleg støtte kan verte støtta i særskilte tilfelle, uavhengig av arbeidet med entreprenørskap og innovasjon
- e) Aktørar som vert finansiert saman med andre fylkeskommunar, må også vurderast opp mot dei andre fylkeskommunane sine prioriteringar.

5. Dokumentet «Sakshandsaming i RF 13.50 – interne rutinar» er oppdatert 13. november 2016, slik at mellom anna oppskrift på «Svar ut» i Ephorte er kome med. Dokumentet er også forsøkt forenkla

noko, og er gjort tilgjengeleg for alle sakshandsamarar. Dokumentet er særleg nyttig i opplæringa av nyttilsette.

b) Hordaland fylkeskommune har kontinuerleg dialog med KMD gjeldande sakshandsamingsverktøyet RF13.50, og vil aktivt arbeide vidare for å få inn vurdering av habilitet i verktøyet. KMD ser no på moglege løysingar for å få habilitetsvurdering inn i sakshandsamingsverktøyet frå hausten 2017.

6. 17. januar 2017 var leiar på Dokumentsenteret i Hordaland fylkeskommune, Evy Bakke, til stades på seksjonsmøte i fagseksjonen for å gje kompetansepåfyll gjeldande arkivverdig informasjon og bruk av Ephorte. Viktige paragrafar i Arkivlova vart gjennomgått, og det vart vist til gode grep for å arkivere telefonsamtalar og møter i Ephorte. Seksjonen har dialog med Fylkessekretariatet for å få tilsvarande kompetansepåfyll kring mellom anna Offentlegheitslova og Forvaltingslova.

7. Den prioriterte handlingsplan følgjer under:

Oppfølgingspunkt	Handling	Ansvar	Frist
1.Delegasjonsreglement	Kontrollere/oppdatere fylkeskommunen sitt delegasjonsreglement	Organisasjons-avdelinga	Fylkestinget desember
2. KMD- reglement: Sikre at distrikts- og regionalpolitiske verkemidler blir nytta i samsvar med forskrift og retningsliner frå KMD, inkludert driftstøtte.	<p>a) Syte for at alle sakshandsamarar har god kjennskap til «forskrift for distrikts- og regionalpolitiske verkemidler», gjennom å setje det som tema på seksjonsmøte.</p> <p>b) Det vert lagt fram eigne saker til fylkesutvalet om støtte til aktørar som er med i nasjonale næringsutviklingsprogram, og om organisasjonar som fylkeskommunen gjer driftstøtte til. Begge desse sakene vil vurdere tilhøve til forskrift og retningsliner frå KMD.</p>	Regionalavdelinga ved Seksjon for næring og lokalsamfunnsutvikling	<p>a) 1. oktober</p> <p>b) FUV 20. oktober og januar 2017</p>

		(dokumentsenteret).	
8. Lage ein prioritert handlingsplan for å følgje opp tilrådingane i rapporten	Dette dokumentet	Regionalavdelinga ved Seksjon for næring og lokalsamfunnsutvikling	1. september, og dei gjevne fristane for oppfølging

Arkivnr: 2017/4053-1
Saksbehandlar: Jostein Farestveit

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Fylkesutvalet		23.05.2017

Oppretting av søknadsbasert ordning for næringsretta partnerskapsmidlar

Samandrag

Hordaland fylkeskommune har i ei rekke år støtta organisasjonar og tiltak som har vorte vurdert som strategisk viktige for å gjennomføre næringsutviklingsarbeidet i Hordaland.

Fylkeskommunen løyver årleg partnerskapsmidlar til næringsretta utviklingsaktørar etter vedtak i Fylkesutvalet.

Gjeldande forvaltingspraksis for midlane vart vedteke i 2013 og har trong for revisjon. Reduksjon i fylkeskommunen sine eigne budsjett til regional utvikling, og nedtrekk og endringar i målstrukturen for statlege Regionale utviklingsmidlar dei siste åra, gjer at midlane er lite føreseielege for aktørane som vert løyvd slik støtte.

Forvaltingsrevisjonen som vart gjennomført for Regionale utviklingsmidlar i 2016 peika òg på uklare retningslinjer for tildeling av partnerskapsmidlar, særleg med omsyn til utlysing av midlane.

Denne saka fremjar forslag til korleis midlar til næringsretta partnerskap skal forvaltast for 2018 og framover.

Forslag til vedtak

1. Fylkesutvalet vedtar med utgangspunkt i Regional planstrategi 2016-2020 og Regional næringsplan 2013-2017 reviderte retningslinjer for Næringsretta partnerskapsmidlar med verknad frå 2018.
2. Fylkesutvalet vedtar følgjande framdrift for tildeling av midlar:
  - Juni 2017: Fylkeskommunen lyser ut partnerskapsmidlar til næringsretta utviklingsaktørar
  - August/september: søknadsfrist
  - Oktober 2017: Innstilling om tildeling vert fremja i fylkesrådmannen sitt framlegg til budsjett 2018
  - Desember 2017: Fylkestinget vedtar kva aktørar som skal løyvast næringsretta partnerskapsmidlar for 2018, med intensjon om støtte for tre år.
3. Fylkesutvalet vedtar at vurdering av partnerskapsmidlar skal gjerast opp mot følgjande kriterier knytt til prioriterte aktørar:
  - a) Aktøren arbeider med å fremje entreprenørskap og innovasjon, knytt til nye bedriftsetableringar og/eller vekst i eksisterande bedrifter.
  - b) Aktøren samlar og styrkar innovasjons- og/eller entreprenørskapsarbeidet i ein større del av fylket/region. Aktøren famnar over minst to kommunar.
  - c) Aktøren har innsatsen retta mot område/regionar med høg eller vekst i arbeidsløysa.

4. I tillegg kan følgende punkt vere relevant å drøfte i særskilte tilfelle:

Aktører med lite anna offentleg støtte kan verte støtta i særskilte tilfelle, uavhengig av arbeidet med entreprenørskap og innovasjon

Aktører som vert finansiert saman med andre fylkeskommunar, må også vurderast opp mot dei andre fylkeskommunane sine prioriteringar.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Bård Sandal
fylkesdirektør regional utvikling

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Fylkesrådmannen, 05.05.2017

1. Bakgrunn

Fylkesutvalet vedtok i august 2013 gjeldande retningslinjer og forvaltningspraksis for næringsretta utviklingsaktørar (PS 199/2013). Med dette som bakgrunn fremjar fylkesrådmannen ei årleg sak til Fylkesutvalet med vurdering av aktørar som skal løyvast slik støtte.

Fylkeskommunen har i ei rekke år støtta organisasjonar og tiltak som har vorte vurdert som strategisk viktige for å gjennomføre næringsutviklingsarbeidet i Hordaland.

Fylkesrådmannen ser no trong for ein revisjon av denne forvaltningspraksisen, mellom anna med bakgrunn i forvaltningsrevisjonen for Regionale utviklingsmidlar som vart gjennomført i 2016, og utfordringa med endra målstruktur for dei statlege Regionale utviklingsmidlane.

Saka er ei oppfølging av vedtak 3 som Fylkesutvalet fatta i PS 45/2017, gjeldande tildeling av partnerskapsmidlar til næringsretta utviklingsaktørar:

3. Ordninga med næringsretta partnerskapsmidlar vert gjennomgått av fylkesrådmann og eit framlegg til ei søknadsbasert ordning vert fremja til politisk handsaming våren 2017.

1.1 Forvaltningspraksis frå 2013

PS 199/2013 vart utarbeidd på bakgrunn av at det var ulik forvaltningspraksis mellom næringsretta aktørar som vart løyvt mellombelse driftstilskott frå fylkeskommunen.

Medan aktørar som vart løyvd driftstilskott over fylkeskommunen sitt budsjett fekk dette vedtatt i budsjetthandsaminga til fylkeskommunen, vart aktørar som fekk løyvd driftstilskott over Regionalt utviklingsprogram (no Handlingsprogram for næringsutvikling, HNH) handsama administrativt, etter at den årlege tildelinga til regional utvikling frå KRD var gjort.

Fylkesutvalet vedtok at all tildeling av driftstilskott skulle gjerast av fylkesutvalet. Budsjettposten «Mellombelse driftstilskott» vart gjeve nytt namn «Næringsretta partnerskapsmidlar» og alle aktørar som dei komande åra skulle verte løyvd partnerskapsmidlar skulle vurderast opp mot følgjande kriterier:

- a) Aktørane skal gjennom definerte aktivitetar og tiltak medverke til å oppfylle mål og prioriterte innsatsområde i regional næringsplan, regionalt utviklingsprogram og eventuelle vedteknede næringsretta strategiar på det aktuelle feltet.
- b) Er fylkeskommunal støtte avgjerande for eksistensen for samarbeidsaktørane, eventuelt for dei aktivitetane fylkeskommunen ønskjer å styrke
- c) Vil fylkeskommunal støtte medverke til betre samarbeid og fagleg koordinering av innsatsen i høve til andre aktørar med same eller tilgrensande arbeidsfelt/fagområde
- d) Vil fylkeskommunal støtte medverke til betre ressursutnytting gjennom fysisk same lokalisering, felles kontor etc.
- e) For prosjekt og einingar under nasjonale næringsutviklingsprogram blir det i tillegg lagt inn som eit prioriteringskriterium om fylkeskommunale midlar vil ha ein utløysande effekt ved etablering eller medverke til monaleg høgare aktivitetsnivå. Dette skal også gjelde regionale tiltak og einingar med tilsvarende formål, men som ikkje er med i nasjonale program.

Vidare vart følgjande forvaltningsregime vedtatt:

- a) Alle saker om fleirårige samarbeidsavtaler og støtte skal handsamast av fylkesutvalet
- b) Avtalane skal vere tidsavgrensa til ein periode på 3 år, men kan i tilfelle der det er særlege grunnar for det gjelde for inntil 5 år. I ei sak om vidareføring for ein ny periode skal samarbeidet vurderast i høve til inngått avtale og til punkta over.
- c) Moglegheita for finansiering av ein aktør over RUP budsjettet for ein periode på 3 til 5 år skal normalt nyttast før ein eventuelt fremmer forslag om overføring til budsjettposten Mellombelse driftstilskott. Aktørar som blir finansiert over Mellombelse driftstilskott skal normalt ikkje overførast til RUP budsjettet, sjølv om omfanget av samarbeidet blir justert/endra.

- d) Fylkeskommunal støtte til aktører under ordningar i regi av nasjonale virkemiddelaktørane skal skje frå RUP-budsjettet, også utover ein periode på 5 år, dersom ikkje særskilte forhold talar for noko anna. Der dette er mogleg, vil dette også gjelde andre regionale aktører med tilsvarande føremål og organisering, men som av ulike grunner ikkje er med i ei ordning under dei nasjonale virkemiddelaktørane.
- e) Saker om vidareføring a samarbeid må vere avgjort så tidleg på året at ei eventuell vidareføring av samarbeidet kan innarbeidast i budsjettet for året etter.

2. Gjeldande forvaltingspraksis - utfordringar

2.1 Endring i økonomiske rammer

Gjeldande forvaltingspraksis har fungert godt gjennom perioden. Fylkesutvalet har årleg vedteke kva aktører som skal tildelast støtte, på bakgrunn av gjevne aktivitetar knytt til Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland. Aktørane har inngått partnerskapsavtalar med fylkeskommunen knytt til midlane, kor ein har konkretisert aktivitetar, tidslengd og støttebeløp.

Det har vore ei klar deling mellom dei to finansieringspostane

- Fylkeskommunen sin budsjettpost «Næringsretta partnerskapsmidlar»
- «HNN – statlege overføringer»

Dei siste åra har likevel mindre føreseielegheit, både for midlar løyvd over fylkesbudsjettet, og over Statsbudsjettet til regional utvikling, gjeve utfordringar med å oppretthalde dei vedtekte støttenivåa til dei ulike aktørane.

Fylkeskommunen sin budsjettpost «Næringsretta partnerskapsmidlar» har vorte gradvis redusert frå 2012 og fram til i dag, med 3 millionar kroner.

Budsjettpost «HNN-statlege overføringer» har sidan 2013 hatt følgjande utvikling:

Mill kr	2013	2014	2015	2016	2017
HNN- statlege overføringer	72,7	60,7	56,8	47,3	58,1

Frå og med 2017 har dei statlege overføringane også fått ei sterkare målstyring, som gjer mindre rom for å nytte midlar til næringsretta partnerskap i heile fylket.

I tildelingsbrevet til fylkeskommunen er det klare føringar for kva desse midlane skal nyttast til:

- Bedriftsretta låne- og tilskotsordningar i distrikta kr 23 560 000 (Vert årleg overført til Innovasjon Noreg som midlar direkte til bedrifter)
- Inkluderande og vekstkraftige lokalsamfunn i område med særskilte distriktsutfordringar kr 18 540 000 (Ref PS 86/2017)
- Velfungerande næringsmiljø og tilgang til relevant kompetanse kr 7 000 000
- Nye arbeidsplassar i område som er ramma av vesentleg reduksjon i sysselsetjinga kr 9 000 000

Fylkesutvalet vedtok i PS 86/2017, *Bruk av regionale utviklingsmidlar i kommunar med særskilte distriktsutfordringar*, at midlane knytt til inkluderande og vekstkraftige lokalsamfunn i område med særskilte distriktsutfordringar, kan nyttast i eit større geografisk område. Vedtaket gjev fylkeskommunen noko større handlingsrom, men aktørar i Bergen og omegnskommunane kan ikkje løyvaste midlar frå denne budsjettposten.

I praksis betyr dette at den største delen av eventuelle midlar til næringsretta partnerskap over budsjettpost «HNN-statlege overføringer» må takast av dei kr 7 mill, då desse kan nyttast i kommunar i heile fylket. Dette vil gje fylkeskommunen lite rom for å støtte næringsutviklingsprosjekt og tiltak i Bergensregionen, og å oppfylle dei måla Kommunal- og moderniseringsdepartementet har sett for midlane.

«HNH statlege overføringar» er regulert av «Forskrift for distrikts- og regionalpolitiske virkemidler» som seier at midlane i skal ha utløyssande effekt på prosjekt og tiltak, og ikkje nyttast til drift av organisasjonar, med nokre unntak.

«Unntak er tilskudd under programmer eller ordningar i regi av de nasjonale virkemiddelaktørene, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Ungt entreprenørskap og Merkur, der støtte kan gis i tråd med programmenes/tiltakens varighet»

Fylkeskommunen har difor rom for å støtte nokre av dei næringsretta partnarane lokalisert utanfor Bergensregionen over budsjettpost «HNH statlege overføringar», men i mindre grad enn tidlegare år.

Den nye målstrukturen medførte at framføre budsjetthandsaminga for 2017, fekk alle næringsretta aktørar som mottar partnarskapsmidlar frå fylkeskommunen, brev om at støtta for 2017 kunne verte redusert eller terminert.

Det er òg utfordrande at i 2017 er det to aktørar som samla mottar halvparten av midlane over budsjettposten «Næringsretta partnarskapsmidlar», Bergen Vitensenter AS og Fjord Norge AS.

Fylkeskommunen klarte gjennom bruk av unytta midlar frå tidlegare år, også i 2017 å tildele midlar til alle aktørane som Fylkesutvalet vedtok å støtte. Dette vil ikkje vere ei berekraftig forvaltning over fleire år, med eit stadig strammare budsjett.

Fylkesrådmannen vert difor i si innstilling om fordeling av næringsretta partnarskapsmidlar for 2018 nøydd til å gjere vesentlege prioriteringar, om ikkje den fylkeskommunale budsjetttramma vert styrka.

2.2 Utfordringar med det noverande forvaltingsregimet.

Gjeldande forvaltingsregime legg opp til at næringsretta partnarskapsaktørar i ein utviklingsfase skal finansierast over budsjettpost «HNH-statlege overføringar» for så etter 3-5 år å eventuelt overførast til fylkeskommunen sin budsjettpost «Næringsretta partnarskapsmidlar». I perioden 2013-2017 har særst få aktørar vorte tatt ut av budsjettet, medan regimet legg opp til at stadig fleire aktørar skal inn på fylkeskommunen sitt budsjett.

Praksisen har medført at fleire av partnarane over tid har fått reduserte rammer, men få aktørar har vorte tatt ut av ordninga. Med føremål om å fremje sterke samarbeidspartnarar, er dette ei lite berekraftig løysing for dei komande tre åra.

2.3 Forvaltingsrevisjonen for regionale utviklingsmidlar

Forvaltingsrevisjonen som vart gjennomført for Regionale utviklingsmidlar i 2016 peika òg på nokre svakheitar ved ordninga med partnarskapsmidlar som fylkesrådmann no legg opp til å forbetre. Det er særskilt tre punkt fylkesrådmannen har merka seg:

- Det er ikkje klare nok rutinar for korleis nye aktørar søker om å få tildelt partnarskapsmidlar
- Det er uklarheiter rundt dei ulike støttenivåa til aktørane.
- Revisjonen stilte òg spørsmålsteikn ved om dei Regionale utviklingsmidlane kan nyttast til partnarskapsmidlar i så stor grad som har vore tilfellet tidlegare.

2.4 Føreseielege tildelingar for aktørane

Fylkesrådmannen ser òg utfordringar med at den politiske saka om tildeling av næringsretta partnarskapsmidlar vert handsama av Fylkesutvalet etter at fylkeskommunen sitt budsjett er vedteke. Dette er vorte gjort då tildelingsbrevet frå Kommunal- og moderniseringsdepartementet gjeldande Regionale utviklingsmidlar ikkje brukar å vere klart før januar inneverande år.

Aktørar som mottar partnarskapsmidlar frå fylkeskommunen peikar på at ordninga treng å vere føreseieleg og at vedtak om støtte bør kome tildegare enn det som har vore praksis dei siste åra.

Fylkesrådmann vil med ei omlegging av støtteordninga, fremje si innstilling om næringsretta partnerskapsmidlar i samband med fylkesrådmannen si innstilling til budsjett 2018. Dette vil vere uavhengig av kva budsjettpost den eventuelle næringsretta partnaren vert løyvd midlar frå.

3. Forslag til ny ordning for næringsretta partnerskapsmidlar for 2018

Fylkesrådmann vil legge om ordninga frå og med 2018, slik at alle aktuelle aktørar no må søke om å verte tildelt partnerskapsmidlar samstundes, og på det same grunnlaget.

Dersom det ikkje er særskilte gode grunnar, ser fylkesrådmann for seg at aktørane kan søke om årleg støtte frå fylkeskommunen på inntil kr 1 mill.

Fylkesrådmann sitt forslag til handsaming av næringsretta partnerskapsmidlar vil sjå slik ut:

- Juni 2017: Fylkeskommunen lyser ut partnerskapsmidlar til næringsretta utviklingsaktørar basert på vedtak i denne saka.
- August/september: Søknadsfrist
- Oktober 2017: Innstilling om tildeling basert på tildelingskriteria i denne saka vert fremja i Fylkesrådmannen sitt framlegg til budsjett 2018
- Desember 2017: Fylkestinget vedtar kva aktørar som skal løyvast næringsretta partnerskapsmidlar for 2018, med intensjon om støtte for tre år.
- Dette inneber at alle aktørar som mottar næringsretta partnerskapsmidlar i 2017 vil måtte søkje om slik støtte frå 2018, og at eventuelle nye aktørar vil ha mogelegheit til å søkje. Fylkesrådmann understrekar at alle gjeldande partnerskapsavtalar går ut etter 2017, slik at ingen gjeldande avtalar treng terminerast grunna denne endringa.
- Fylkesrådmann rår til at det vert vedteke støtte for tre år, slik at dei aktuelle aktørane kan planlegge langsiktig. Tildelingane må ta høgde for budsjettendringar ved den årlege handsaminga av budsjett i Fylkestinget.
- Det vert i treårsperioden ikkje lagt opp til ei årleg utlysing.
- Nye aktørar som vert etablert i treårsperioden, som kan vere relevante for næringsretta partnerskapsmidlar, vert vurdert støtta over budsjettpost «HNN statlege overføringar» gjennom egne saker til Fylkesutvalet.

4. Aktørar som mottar støtte i 2017

I 2017 mottar totalt 30 aktørar næringsretta partnerskapsmidlar (Tildelinga til Regionråda er delt på fem regionråd), fordelt på to budsjettpostar.

Aktørane som mottar slik støtte skal gjennom konkrete partnerskapsavtalar oppfylle mål og prioriterte innsatsområde i Handlingsprogram for næringsutvikling i Hordaland.

Dei største løyvingane vert gjort over fylkeskommunen sin budsjettpost «Næringsretta partnerskapsmidlar, som i 2017 er på kr 12 298 000.

Oversikt over støtte frå budsjettposten "Næringsretta partnerskapsmidlar" (Tal i heile 1000 kr)

Organisasjon	Løyving
Fjord Norge	3 000
Reiseliv: Fellesoppgåver	1 010
Western Norway Film Commission	500
Regionråda i Hordaland	1 012
Mediefondet Zefyr AS	900
Maritimt forum Bergensregionen	450
Design Region Bergen	450
Nordiske mediedager	200
HOG Energi	750
Impact Hub Bergen	526
Connect Vest	500
Bergen Vitensenter AS	3 000
Samla løyving	12 298

Fylkesrådmann styrka i 2017 ramma med kr 200 000 med midlar frå budsjettpost «HNN-fylkesmidlar» for å sikre tildeling til dei aktørane Fylkesutvalet vedtok å støtte.

I tillegg fatta Fylkesutvalet i møte 30.03.2017, i PS 85/2017, følgjande vedtak:

Kr 500 000 vert løyvd Bergen Vitensenter AS øyremerkt til vidaregåande skular sin bruk av senteret. Midlane vert løyvd gjennom fylkesutvalet sin rådveldekonto.

Samla løyving til næringsretta partnarar over fylkeskommunen sitt budsjett i 2017 vart slik kr 12 798 000.

I tillegg har partnarar som er med i nasjonale næringsutviklingsprogram, og aktørar som er vurdert å vere i ein oppstartsfase fått støtte over budsjettpost «HNN- statlege overføringar».

For 2017 får følgjande aktørar midlar over budsjettpost «HNN statlege overføringar».

Aktørar med støtte over "HNN statlege overføringar" (Støtte i heile 1000 kr)

Organisasjon	Løyving
Atheno	683
Industriutvikling Vest	683
Nyskapingsparken Inkubator	683
Ungt Entreprenørskap	400
Mediaregion Bergen	350
Matarena AS	200
Næringshagen i Hardanger	100
Næringshagen i Gulen og Masfjorden	50
Næringshagen på Voss	100
Nordhordland næringshage	100
NCE Seafood Innovation Cluster	250
NCE Maritime Clean Tech	200
NCE Media	200
GCE Subsea	350
NCE Toursim	150
Samla løyving	4 499

5. Langsiktige mål for næringsutvikling i Hordaland

Med utgangspunkt i tildelte rammer har fylkesrådmann behov for spissare tildelingskriterier frå 2018, for å kunne prioritere aktuelle aktørar opp mot gjeldande mål for regional utvikling. Det er særskilt to vedtekne planar som er førande for arbeidet med næringsutvikling i Hordaland.

5.1 Regional Planstrategi 2016-2020

Regional Planstrategi 2016-2020 har følgjande hovudmål:

- Høg sysselsetjing
- Eit inkluderande samfunn
- Klima- og miljøvenleg utvikling
- Samarbeid i ein sterk Vestlandsregion

Det er særskilt målet om høg sysselsetting som er relevant for arbeidet med næringsutvikling i Hordaland. Hovudmålet har følgjande strategiar:

1. Auke nyetablering og framtidretta verdiskaping i næringslivet
2. Betre samhandling innan utdanningssektoren og regionalt arbeidsliv
3. Auke forskning som verktøy for marknadsretta innovasjonar i arbeids- og næringsliv

5.2 Regional næringsplan for Hordaland 2013-2017

Regional næringsplan har følgjande overordna mål:

- Fleire innovative verksemdar som betre nyttar moglegheiter i marknadane
- Større del av gründerar som etablerer berekraftige vekstverksemdar
- Fleire innovative næringsmiljø, der verksemdene samarbeider tettare seg imellom og med FoU-miljøa og deira internasjonale kontaktnett
- Verkemiddelaktørar som enno betre stør opp om berekraftige verksemdar og næringsmiljø
- Teke naudsynte politiske avgjersler om (nærings-) areal. Utbyggingsmønster og transport som gjev grunnlag for ein berekraftig og konkurransedyktig bergensregion
- Fleire døme på meir attraktive tenestetilbod og vekstkraft i næringslivet i regionale senter.

Med utgangspunkt i desse måla er følgjande hovudstrategiar utarbeidd:

1. Meir entreprenørskap og innovasjon
2. Fleire med meir relevant kompetanse
3. Ein velfungerande bergensregion og attraktive regionale senter

5.3 Utfordringar i Hordaland

Den utfordrande situasjonen i petroleumsnæringa har skapt trong for regional innsats for å redusere utfordringane knytt til arbeidsløyse og permisjonar. Frå april 2016 til april 2017 auka arbeidsløysa i Hordaland med to prosent. I same periode fall arbeidsløysa på landsbasis med fire prosent.

Fylkesrådmann vurderer at å styrke miljø som fremjar entreprenørskap og innovasjon og vekst i eksisterande verksemdar vil vere ein god måte å supplere det eksisterande omstillingsarbeidet i Hordaland på.

5.4 Fylkesrådmann si vurdering av mål opp mot ulike finansieringskjelder

Fylkeskommunen har fleire finansieringskjelder for å nå dei vedtekne måla. Det vil likevel vere ein styrke om budsjettposten «Næringsretta partnerskap» nyttast til det primære formålet.

Fylkesrådmann vurderer dette til å vere innan Regional planstrategi sin strategi om auka nyetableringar og framtidretta verdiskaping i næringslivet, og under måla i Regional næringsplan knytt til meir entreprenørskap og meir innovasjon.

For strategiane knytt til kompetanse både i Regional planstrategi og Regional næringsplan, vil ein kunne nytte av budsjettpost «HNN-statlege overføringar» for dei midlane som skal medverke til velfungerande næringsmiljø og tilgang til relevant kompetanse.

På same måte vil ein kunne nytte budsjettpost «HNH-statlege overføringar» og midlane øyremerka inkluderande og vekstkraftige lokalsamfunn i område med særskilte distriktsutfordringar, til utvikling av lokalsamfunn og regionale senter.

Fylkesrådmann rår til at budsjettpost «Næringsretta partnerskap» i hovudsak vert nytta til å fremje nyetableringar, innovasjon i eksisterande verksemder og framtidsretta verdiskaping i næringslivet. Sterke klynger og næringsmiljø med stort regionalt nedslagsfelt, er gjerne etablert i Bergensregionen, og med dei gjevne føringane for «HNH-statelege overføringar» vil denne budsjettposten ha mindre handlingsrom til å styrke aktørane lokalisert her.

Aktuelle aktørar som er relevante for næringsretta partnerskapsmidlar, som er lokalisert utanfor Bergensregionen, vil det opnast for å støtte over budsjettpost «HNH statlege overføringar».

6. Retningsgjevande kriterier for næringsretta partnerskapsmidlar frå 2018.

Fylkesrådmannen ønskjer i si tilråding å ha ei stram prioritering for kva aktørar som skal verte løyvd støtte dei komande åra, og fremjar her forslag til reviderte kriterier som næringsretta aktørar må vurderast opp mot. Dei gjeldande kriteria i dag er framleis gode, men ikkje spissa nok til å kunne prioritere i høve tilgjengelege midlar.

Nokre av aktørane kan vere avhengig av fylkeskommunal støtte for å få tildelt midlar frå statleg hald, eller frå private finansiørar. Fylkesrådmannen vurderer det til at avhengigheita av fylkeskommunal støtte, enten for å utløyse annan kapital, eller for eksistensen til aktøren ikkje er eit gyldig argument for tildeling. Dette kan binde fylkeskommunen utnødvendig sterkt til aktørar med mindre relevans i høve dei vedtekne måla for regional næringsutvikling.

6.1 Framlegg til prioriteringskriterier for partnerskapsmidlar.

Fylkesrådmann vurderer det som mest hensiktsmessig å ha kriterier som byggjer opp om dei gjevne måla knytt til innovasjon, entreprenørskap og framtidsretta verdiskaping i Regional planstrategi og Regional næringsplan.

Hordaland har i dag fleire klynger, inkubatorar og grunderparkar, og er i ferd med å bygge opp fleire sterke miljø, som har merksemd på å få fram nye bedrifter, og for å sikre vekst og omstilling i eksisterande verksemder. Store delar av desse miljøa er lokalisert i og rundt Bergen. Med føringane som er gjevne for budsjettpost «HNH statlege overføringar» er det utfordrande å nytte midlar av desse midlane for å styrke aktørane i Bergensregionen. «HNH statlege overføringar» vil først og fremst kunne nyttast til aktørar i andre delar av fylket.

For at fylkeskommunen skal kunne vere ein viktig pådrivar for næringsutvikling i heile fylket dei komande åra, vil fylkesrådmannen prioritere å stø opp om miljøa i Bergensregionen over budsjettposten «Næringsretta partnerskap».

Fylkesrådmann fremjar difor følgande forslag til prioriteringskriterier:

Næringsretta partnerskapsmidlar skal vurderast opp mot følgande:

- a) Aktøren arbeider med å fremje entreprenørskap og innovasjon, knytt til nye bedriftsetableringar og/eller vekst i eksisterande bedrifter.
- b) Aktøren samlar og styrkar innovasjons- og/eller entreprenørskapsarbeidet i ein større del av fylket/region. Aktøren famnar over minst to kommunar.
- c) Aktøren har innsatsen retta mot område/regionar med høy eller sterk vekst i arbeidsløysa.

I tillegg kan følgande punkt vere relevant å vurdere i særskilte tilfelle:

Aktører med lite anna offentlig støtte kan verte støtta i særskilte tilfelle, uavhengig av arbeidet med entreprenørskap og innovasjon

Aktører som vert finansiert saman med andre fylkeskommunar, må også vurderast opp mot dei andre fylkeskommunane sine prioriteringar.

Fylkesutvalet vedtar i budsjetthandsaminga 2018 kva aktører som skal få støtte i ein tre-års periode frå 2018 til og med 2020.

Arkivnr: 2014/10535-38

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	131/17	29.11.2017

Oppfølging - Forvaltningsrevisjon HMT og internkontroll

Bakgrunn for saka:

Revisjonsrapport innan HMT og internkontroll i Hordaland fylkeskommune vart handsama i fylkestinget 10.03.2015 og det vart gjort slikt vedtak:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innan "HMT og internkontroll", ber fylkestinget fylkesrådmannen syte for å:

1. Setje i verk naudsynte tiltak i høve dei 15 tilrådingane som går fram av punkt 6 i rapporten.
2. Lage ein handlingsplan innan 1.6.2015 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

Punkt 6 i rapporten inneheld desse tilrådingane:

1. Gjere tydeleg at fylkesrådmannen har eit overordna ansvar for arbeidet med kvalitet, HMT og informasjonstryggleik.
2. Vurdere å innføre årlege oppdragsbrev eller tilsvarende systematisering av måltal og krav til dei enkelte leiarar, og forsikre seg om at alle leiarar kjenner til kva fullmakter dei har.
3. Utvikle styrande dokument slik at det går fram meir konkrete krav til internkontrollen og korleis dei ulike prosessane/aktivitetane i internkontrollen er meint å fungere, under dette:
  - a) Setje tydelegare krav til korleis einingsleiarar og fylkesdirektørar skal følgje opp internkontrollen i eigne einingar.
  - b) Setje tydelegare krav til risikovurderingar og kva rolle desse skal spele i kvalitetsarbeidet i fylkeskommunen (ikkje berre innanfor HMT og informasjonstryggleik, men på alle område der det er fastsett mål, reglar og krav til rapportering).
4. Syte for at alle einingar og avdelingar tar i bruk risikovurderingar som eit verktøy i kvalitets- og internkontrollarbeidet for å kartlegge risiko for svakheiter knytt til måloppnåing, regeletterleving og rapportering.

5. Sikre at alle einingar og avdelingar set i verk risikoreduserande tiltak basert på gjennomførte risikovurderingar, og at dei utarbeider tilstrekkeleg med kontrollerande rutinar.
6. Vurdere korleis ein kan bruke innspel frå brukarar og tilsette på ein meir systematisk måte for å forbetre tenestene.
7. Få på plass system for dokumentstyring med rutinar for godkjenning og oppdatering av prosedyrar.
8. Sikre at alle leiarar og tilsette set seg inn i fylkeskommunen sine etiske retningslinjer, og gjere tiltak for å setje rette merksemd mot førebygging av korrupsjon og misleghald.
9. Gi tilstrekkeleg opplæring til leiarar og tilsette i kvalitetsarbeid og bruk av kvalitetssystemet, og som ein del av dette gi alle tilsette tilstrekkeleg informasjon om målet med avvikshandsaminga og korleis ein registrerer og følgjer opp avvik.
10. Vurdere å omtale varslingsrutinane i modulen for avviksregistrering i det elektroniske kvalitetssystemet, slik at det vert lettare for dei tilsette å forstå skilnaden mellom dei to typane meldingar.
11. Fastsetje tydelegare krav til korleis leiarar skal gjennomføre oppfølging av internkontrollen i si verksemd, og som ein del av dette korleis dei skal følgje opp resultatane frå eigenkontrollen.
12. Setje krav til at alle underliggende einingar (til dømes Skyss) rapporterer om arbeidet med HMT og internkontroll.
13. Sikre at alle einingar har system og rutinar på plass i samsvar med krav til internkontroll i arbeidsmiljølova § 3-1 (2). Spesielt må fylkeskommunen sjå til:
  - a) at dei einingane som ikkje har fastsett eigne mål for HMT i eininga gjer det.
  - b) at alle einingar gjennomfører HMT-kartlegging – td. vernerundar, vernemøte mv. og utarbeider handlingsplanar med bakgrunn i funn frå desse kartleggingane.
  - c) at einingsleiarar systematisk følgjer opp internkontrollen i eiga eining.
14. Vurderer om verneområda på nokre av skulane er for store til at verneombodet har full oversikt og kan ivareta sine oppgåver på ein forsvarleg måte.
15. Syte for at det kjem på plass tilstrekkeleg internkontroll knytt til elektronisk behandling av personopplysningar (jf. krav i personopplysningsforskrifta). Under dette m.a.
  - a) At avdelingar og einingar får oversyn over behandlingar av personopplysningar i systema dei arbeider med, og at dette vert samla i ei oversikt for fylkeskommunen.
  - b) At det vert gjennomført risikovurderingar knytt til system som behandlar personopplysningar.

Handlingsplanen vart handsama av kontrollutvalet i møte 17.6.2015 der det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er starta opp i samband med forvaltningsrevisjon innan HMT og internkontroll i Hordaland fylkeskommune. På bakgrunn av at det framleis gjenstår mykje arbeid før det er sett i verk naudsynte tiltak, ber kontrollutvalet om ny status i form av skriftleg tilbakemelding innan 31.12.2015.»

Statusrapport i tråd med vedtaket over vart handsama i møte i kontrollutvalet 5.4.16 der det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ber om at fylkesrådmannen kjem med ny status på forvaltningsrevisjon innan HMT og internkontroll når det gjeld punkta 5, 6, 8, 9, 10, 17, 22, 23, 25, 28, 35, 36, 38, 39 og 40 i form av skriftleg tilbakemelding innan 1.9.2016.»

Ny statusrapport i tråd med vedtaket over vart handsama i møte i kontrollutvalet 20.10.16 der det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ber om at fylkesrådmannen kjem med ny skriftleg tilbakemelding på status for tiltakspunkta 5, 6, 8, 9, 17, 22, 23, 25, 36, 39 og 40 innan 31.12.2016, inkludert tidspunkt for når det er planlagt at tiltaka er/skal vera ferdig gjennomført.»

Statusrapport i tråd med vedtaket over vart handsama i møte i kontrollutvalet 17.02.17 der det vart gjort slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ber om at fylkesrådmannen kjem med ny skriftleg tilbakemelding på status for tiltakspunkta 17, 22, 23, 25 og 36 innan 18.04.2017.»

Ny statusrapport i tråd med vedtaket over vart handsama i møte i kontrollutvalet 23.05.17 der det vart gjort slikt vedtak:

Kontrollutvalet ber om at fylkesrådmannen kjem med ny skriftleg tilbakemelding på status for tiltakspunkta 17, 25 og 36 innan 01.09.2017.

Drøfting:

Ny tilbakemelding frå fylkesrådmannen dagsett 01.09.2017 ligg ved.

Sekretariatet registrerer at Hordaland fylkeskommune har fått på plass dei fleste forbetringane i høve forvaltningsrevisjon av HMT og internkontroll. På bakgrunn av dette bør kontrollutvalet seie seg nøgd med tilbakemeldinga, seie seg ferdig med saka og ønske lykke til med det vidare forbetningsarbeidet.

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet seier seg nøgd med tilbakemeldinga, seier seg ferdig med saka og ønsker lykke til med det vidare forbetningsarbeidet.

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet seier seg nøgd med tilbakemeldinga i høve forvaltningsrevisjon av HMT og internkontroll, seier seg ferdig med saka og ønsker lykke til med det vidare forbetningsarbeidet.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

- 1 Forvaltningsrevisjon HMT og internkontroll - status 01.09.17
- 2 Handlingsplan HMS og internkontroll - status 01.09.17

Notat

Dato: 01.09.2017
Arkivsak: 2014/10535-37
Saksbehandlar: fromann

Til: Roald Breistein

Frå: Fylkesrådmannen

Forvaltningsrevisjon HMT og internkontroll - status 01.09.17

Det vert vist til partsbrev av 29.05.2017 frå Sekretariat for kontrollutvalet, ref. 2014/10535-36.

Deloitte gjennomførte hausten 2014 ein forvaltningsrevisjon av internkontroll og HMT på oppdrag frå kontrollutvalet. Rapporten frå revisjonen er handsama i Fylkestinget 10.03.15, sak 7/2015.

Kontrollutvalet behandla status for tilhøyrande handlingsplan i møte 08.05.17. Kontrollutvalet gjorde i dette møtet slikt vedtak:

«Kontrollutvalet ber om at fylkesrådmannen kjem med ny skriftleg tilbakemelding på status for tiltakspunkta 17, 25 og 36 innan 01.09.2017»

Vedlagt ligg oppdatert handlingsplan pr. 01.09.17. Dei tre tiltakspunkta som kontrollutvalet etterspør, nr 17, , 25 og 36 er markerte i planen.

Fylkesrådmannen har følgjande utfyllande kommentarar:

Pkt. 17 - E-læring om avvikshandsaming: To leksjonar (ikkje tre slik det ved en inkurie ble nemnt tidlegare) er ferdigstilte og publiserte i e-læringsportalen. Dei tre siste leksjonane er dessverre ikkje ferdig, grunna manglande kapasitet i HR-seksjonen. Ein tar sikte på ferdigstilling og utsending til alle leiarar i løpet av september/oktober 2017.

Pkt. 25: Revidert varslingsrutine er godkjend i Fylkesutvalet 23.05.17. Rutinen er publisert i Kvalitetsportalen. E-læringskurs om varsling er publisert, og det er informert om varsling på intranett. Det ser likevel ut til at svært få har gått gjennom kurset. Ein vil med det første vurdere å sende kurset direkte ut til alle tilsette via e-post, for å auke gjennomføringa.

Pkt 36: Rutine for AMU-arbeid er godkjend av HAMU 12. mai 2017 og publisert i Kvalitetsportalen. Ytterlegare informasjon er gitt i Leiarnytt mai 2017.

Vedlegg: Handlingsplan forvaltningsrevisjon HMS og internkontroll

Handlingsplan

jf tilrådingar i forvaltningsrevisjon HMS*) og internkontroll, Deloitte 2014.

Status pr. 01.09.2017

*) Nemninga HMT er nytta i tidlegare dokument. Frå juni 2016 har HFK endra nemninga til HMS – Helse, miljø og sikkerheit. Planen er ei oppfølging av vedtak i Fylkestinget av 10.03.15, sak 7/2015

Kategori	Nr	Tiltak	Ansvar	Frist	Tilr. nr	Status pr. 01.09.2017
Styringssystem	1	Styrande dokument informasjonstryggleik revidert	Informasjons-tryggleiksrådgjevar	01.06.2015	1	OK. Godkjent i fylkesutvalet 19.05.2015 og publisert i Kvalitetsportalen.
	2	Styrande dokument kvalitetsarbeid revidert	Kvalitetskoordinator	01.06.2015	1	OK. Publisert i Kvalitetsportalen.
	3	Styrande dokument HMT revidert	HMT-sjef (frå 010116: HR-dir)	01.06.2015	1, 13	OK. Ny HMS-plan godkjent og publisert hausten 2014. Revidert mai 2016
	4	Fullmaktsreglement revidert	Fylkesrådmannen	30.06.2015		OK. Handsama i administrasjonsutvalet 17.06.2015, publisert i Kvalitetsportalen.
	5a	Etablere rutine for å sikre kontinuerleg oppdatering og årleg revidering av dokumenta i Kvalitetsportalen	Kvalitetskoordinator	31.03.2016	7	OK, ny rutine publisert 27.03.17
Målstyring	5b	Oppdragsbrev til fylkesdirektørane	Fylkesdirektør organisasjon	01.03.2015	2	OK
	6	Innføre risikovurderingar på definerte områder som krav i oppdragsbrev 2016	Fylkesrådmannen	31.01.2016	4	Ligg i nokre av oppdragsbrev, men ikkje alle. Det er gjennomført risikovurderingar på system som behandlar personsensitive data.
	7	Følgje opp at vedtekne planar ligg til grunn for utvikling, og at det vert rapportert på framdrift i leiargruppene	Fylkesrådmannen	31.12.2015	3	OK. Kvar avdeling har utarbeidd målstyringsdokument som ligg i budsjettet for 2016. Det blir utarbeidd handlingsplanar i henhold til desse, og desse blir rapportert på.
Rapportering	8	Innføre krav til rapportering frå større einingar (Skyss, Bybanen utbygging, OT/PPT, Tannhelse).	Fylkesrådmannen	31.03.2016	12	OK
	9	Innføre rapportering på identifiserte risikoområder i toppleiargruppa	Fylkesrådmannen	31.03.2016	5	OK. Skjema for risikovurdering er behandla i toppleiargruppa, og vert implementert 2. kvartal 2017.
	10	Innføre gjennomgang av statistikk for avviksmeldingar i toppleiargruppa	Fylkesrådmannen	31.03.2016	6	OK.

Kategori	Nr	Tiltak	Ansvar	Frist	Tilr. nr	Status pr. 01.09.2017
	11	Innføre krav om at referat frå AMU-møte skal gjerast tilgjengelege i Kvalitetsportalen	Fylkesrådmannen	31.12.2015	14	OK. Krav til referat frå lokale AMU er sendt skriftleg til alle einingar.
Internkontroll	12	Sette oppfølging av Eigenkontroll 2014 på møteplanen for toppleiargruppa og HAMU kvart kvartal	Fylkesdirektør organisasjon	01.10.2015	11	OK
	13	Følgje opp at fylkesdirektørane har oppfølging av eigenkontrollen som tema i sine leiargrupper	Fylkesrådmannen	30.09.2015	11	OK
	14	Stikkprøvekontroll for å kvalitetssikre resultatet i eigenkontroll 2014	Kvalitetskoordinator	31.12.2015	3, 13	OK
Leiarutvikling	15	Etablere jamlege leiarsamlingar med opplæring i aktuelle tema	Fylkesdirektør organisasjon	01.04.2015	2	OK, overført til løpande aktivitet
	16	Lage plan for leiaropplæring for å sikre at leiarfullmaktene og fylkesrådmannen sitt ansvar er klart for alle	Personaldirektør	31.08.2015	1	Utsett, fullmaktsreglementet er under revisjon.
	17	Gjennomføre e-læring om avvikshandsaming for leiarar	Kvalitetskoordinator	31.03.2016	9	To kurs er publisert, eit tredje er under utvikling. Utsending av dei to kursa til alle leiarar utsett til veke 36-2017.
	18	Ha førebygging av korrupsjon og misleghald som tema på ei leiarsamling	Personaldirektør	31.12.2015	8	OK, gjennomført 2. – 3. november 2015
	19	Dokumentet «Beskytt kommunen» frå Kommunenes sentralforbund skal gjennomgåast i alle leiargruppene i løpet av våren 2015	Fylkesrådmannen	30.06.2015	8	OK, gjennomført hausten 2015
Medarbeidar-opplæring	20	Lansere brukarmanualar for Kvalitetsportalen	Kvalitetskoordinator	31.05.2015	9	OK
	21	Gjennomføre opplæring i kvalitetsarbeid og bruk av kvalitetsportalen for leiarar og kvalitetsansvarlege i fylkesadministrasjonen	Kvalitetskoordinator	30.06.2015	9	OK, gjennomført juni 2015.
	22	Lage plan for opplæring i kvalitetsarbeid og kvalitetsportalen for skulane	Kvalitetskoordinator	31.03.2016	9	OK. Samling for yrkesfaglærarar gj.ført 050416. Kvalitetsarbeid var tema på AMU-konferansen 09.03.17, med 135 deltakarar frå 36 skular.
	23	Lage plan for opplæring i kvalitetsarbeid og kvalitetsportalen for tannklinikkane	Kvalitetskoordinator	31.03.2016	9	OK. Opplæring gjennomført i samlingar 2015/16 og .... Vidare opplæringsplanar vert handsama i Kvalitetsforum, og i AMU-konferansen 09.03.17.
	24	Gjennomføre e-læring i etiske retningslinjer for alle tilsette	Fylkesdirektør organisasjon	30.09.2015	8	OK

Kategori	Nr	Tiltak	Ansvar	Frist	Tilr. nr	Status pr. 01.09.2017
	25	Gjennomføre e-læring i varslingsrutinar for alle tilsette	Fylkesdirektør organisasjon	31.01.2016	10	OK. Rutine revidert mai 2017. e-læringskurs er utarbeidd og publisert. Informasjon på intranett 09.06.17
Forankring og medvirkning	26	Sikre at einingane utfører tiltaka som vart identifisert etter MU2014	Fylkesrådmannen	31.10.2015	6	OK
	27	Gjennomføre brukarundersøking for IT-seksjonen, med leiarar, medarbeidarar og systemansvarlege som respondentar	Fylkesdirektør organisasjon	31.05.2015	6	OK
	28	Utrede eventuelle løysingar for forslagskasser for publikum	Kommunikasjonsdirektør	30.06.2016	6	OK
	29	Følgje opp at avviksmeldingar og ros&ris-meldingar vert handsama på ein god måte	Fylkesdirektør organisasjon	31.12.2015	6	OK. Ny gjennomgang av avvikshandtering Q4 2016.
	30	Gjennomføre brukarundersøking for organisasjonsavdelinga	Fylkesdirektør organisasjon	31.05.2015	6	OK
	31	Gjennomføre brukarundersøking for økonomiavdelinga	Fylkesdirektør økonomi	31.05.2015	6	OK
Etterleving av lovkrav	32	Sikre at det vert gjennomført risikovurdering av alle system med personopplysningar i løpet av 2015	Fylkesrådmannen	31.12.2015	15	OK
	33	Gjennomføre haldningskampanje for å sikre at varslingar og avviksmeldingar vert handsama rett i organisasjonen	Fylkesrådmannen	31.12.2015	10	OK. Omtale i leiarnytt og på intranett. Kurs for hovudtillitsvalde i juni 2015.
	34	Få på plass informasjon om varsling i avviksmodulen i Kvalitetsportalen	Kvalitetskoordinator	31.08.2015	10	OK
	35	Vurdering av størrelse og omfang på verneområda, med skriftleg innstilling frå HAMU	Fylkesdirektør organisasjon	31.03.2016	14	OK. Handsama i HAMU 23.10.15. Vert følgt opp av HR-seksjonen.
	36	Ny rutine for AMU-arbeid i HFK	HR-direktøren	31.03.2016	14	OK. Ny rutine godkjent i HAMU 12.05.17 og publisert i Kvalitetsportalen. Informasjon i Leiarnytt mai 2017.
Risikovurdering som verktøy	37	Etablere krav til risikovurdering på definerte områder, og definere retningslinjer for akseptabel risiko	Fylkesrådmannen	31.12.2015	4	OK I den nye malen for tertialrapportering økonomi er det tatt inn krav om risikovurdering. Nye akseptansekrav for risikovurdering vedtekne i Fylkestinget juni 2016.
	38	Sikre at uformelle risikovurderingar vert sett i system og nyttar eksisterande malar	Fylkesrådmannen	30.06.2016	4	OK

Kategori	Nr	Tiltak	Ansvar	Frist	Tilr. nr	Status pr. 01.09.2017
	39	Opplæring i risikovurdering som verktøy i drifta	Informasjons-tryggleiksrådgjevar/HR-direktøren	30.06.2016	4	OK, skjer gjennom grunnopplæring Arbeidsmiljø/HMS. Gjennomført to kurs 2016, plan for framhald med to kurs i 2017.
	40	Følgje opp at det ligg risikovurderingar til grunn for dei tiltaka som vert gjennomført i einingane	Fylkesrådmannen	30.06.2016	5	OK

Arkivnr: 2014/24576-24

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	132/17	29.11.2017

Oppfølging - Forvaltningsrevisjon av rusførebyggjande arbeid

Bakgrunn for saka:

Fylkestinget gjorde slikt vedtak i sak PS 90/2015 i møte 9.12.15:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innan "Rusførebyggjande arbeid i vidaregåande skular", ber fylkestinget fylkesrådmannen syta for å:

1. *Utarbeide retningsliner eller rapporteringskrav for å sikre at skulane kartlegger risiko og utfordringar knytt til rus på sin skule, og følgjer kartlegginga opp som eit ledd i eit systematisk arbeid med arbeid med elevane sitt psykososiale skulemiljø, jf opplæringslova § 9a*
2. *Etablere krav om at skulane utarbeider rusførebyggjande planar, og krav til at desse planane blir følggt opp og revidert med jamne mellomrom, jf opplæringslova § 9a og retningsliner gitt i støttemateriell frå helsedirektoratet om rusførebyggjande arbeid i skulen*
3. *Sikre at skulane systematiserer kva tiltak dei nyttar i det rusførebyggjande arbeidet og i oppfølging av enkeltelevar*
4. *Sikre at skulane involverer helsesøster i rusførebyggjande arbeid i tilstrekkeleg grad både på skulane og på systemnivå jf. rettleiar til forskrift om kommunen sitt helsefremjande og førebyggjande arbeid i helsestasjon og skulehelseteneste*
5. *Å utarbeide retningsliner for samarbeid mellom dei vidaregåande skulane og relevante samarbeidspartnare i det rusførebyggjande arbeidet*
6. *Sikre at elevar og føresette blir involvert i det rusførebyggjande arbeidet slik det går fram av Helsedirektoratet sitt støttemateriell for rusførebyggjande arbeid i skulen*
7. *Laga ein handlingsplan innan 1.2.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.*
8. *Saka vert sendt ungdommens fylkesting for uttale. Ungdommens fylkesting og elevorg. i Hordaland vert inkluderte i arbeidet med handlingsplan.»*

På bakgrunn av punkt 7 i vedtaket over handsama kontrollutvalet handlingsplanen i møte 5.4.16 der det vart gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er starta opp i samband med forvaltningsrevisjon av rusførebyggande arbeid i vidaregåande skular.*
2. *På bakgrunn av at forslag til nye retningslinjer for rusførebyggande arbeid skal vera ferdig politisk handsama i løpet av juni ber kontrollutvalet om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 1.9.2016.*

Kontrollutvalet handsama tilbakemelding frå fylkesrådmannen i tråd med punkt 2 over i møte 20.10.2016 der det vart gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet ser positivt på det arbeidet som er gjennomført i samband med forvaltningsrevisjon av rusførebyggande arbeid i vidaregåande skular.*
2. *På bakgrunn av at det framleis er noko arbeid som er planlagt ferdig i løpet av hausten 2016 ber kontrollutvalet om å få ny skriftleg statusrapport på punkta 3 og 4 innan 31.12.2016.*

Kontrollutvalet handsama ny tilbakemelding frå fylkesrådmannen i tråd med punkt 2 over i møte 13.02.2017 der det vart gjort slikt vedtak:

1. *Kontrollutvalet registrerer at det er fylkesrådmannen si vurdering at arbeidet med forankring av nye retningslinjer ikkje har nådd måla for 2016. Arbeidet med forankring vil halde fram på samlingar for skuleleiarar våren 2017 og i skulebesøk med utvalde skular våren 2017.*
2. *På bakgrunn at det som går fram over vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 9.10.2017.*

Drøfting:

Sekretariatet har motteke vedlagte notat frå fylkesrådmannen dagsett 26.09.2017 med ny status på forbetningsarbeidet i denne forvaltningsrevisjonen

Sekretariatet registrerer at forbetningsarbeidet etter forvaltningsrevisjon rusførebyggande arbeid er komme ein del lenger enn ved rapporteringa pr. 13.02.2017. Det er framleis ein del arbeid som gjenstår før alle punkt er ferdig gjennomført, sjølv om det no er nesten 2 år sidan vedtaket vart gjort i fylkestinget. Kontrollutvalet bør på bakgrunn av dette be om ny status i forbetningsarbeidet i form av skriftleg tilbakemelding på punkta 2, 3, 5 og 8 innan 15.01.2018.

Konklusjon

Det vert tilrådd at kontrollutvalet bør gje uttrykk for at det ikkje er tilfredstillande at forbetningsarbeidet etter forvaltningsrevisjon av rusførebyggande arbeid ikkje er ferdig nesten 2 år etter at vedtaket i fylkestinget vart gjort. På bakgrunn av at det som går fram over vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status i forbetningsarbeidet i form av skriftleg tilbakemelding på punkta 2, 3, 5 og 8 innan 15.01.2018.

Forslag til vedtak

1. *Kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune meiner det ikkje er tilfredstillande at forbetningsarbeidet etter forvaltningsrevisjon av rusførebyggande arbeid ikkje er ferdig nesten 2 år etter at vedtaket i fylkestinget vart gjort.*
2. *På bakgrunn at det som går fram over vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding på punkta 2, 3, 5 og 8 innan 15.01.2018.*

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Vedlegg

1 Forvaltningsrevisjon Rusførebyggjande arbeid

Notat

Dato: 26.09.2017
Arkivsak: 2016/2643-5
Saksbehandlar: laikle3

Til: Kontrollutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Forvaltningsrevisjon Rusførebyggjande arbeid

Fylkesrådmannen viser til vedtak i Kontrollutvalet 13.02.2017, PS17/17:

«1. Kontrollutvalet registrerer at det er fylkesrådmannen si vurdering at arbeidet med forankring av nye retningslinjer ikkje har nådd måla for 2016. Arbeidet med forankring vil halde fram på samlingar for skuleleiarar våren 2017 og i skulebesøk med utvalde skular våren 2017.

2. På bakgrunn at det som går fram over vert det tilrådd at kontrollutvalet ber om ny status på arbeidet i form av skriftleg tilbakemelding innan 9.10.2017 når det gjeld forvaltningsrevisjon innan rusførebyggjande arbeid.»

Fylkesrådmannen viser til innsendt handlingsplan arkivsak 2016/2643-1, det tilrådingane i forvaltningsrevisjonen er delt inn i åtte punkt. Status pr. 26.09.17 er fylt inn med raud skrift.

Retningslinjene for rusførebyggjande arbeid som vart lagt fram for kontrollutvalet i september 2016, vart i september 2017 reviderte som resultat av nytt kapittel 9A i opplæringslova. Retningslinjene vart utarbeidd etter og refererte til prosedyrar som var forankra i den førre lovteksten.

Arbeidet med å utarbeide og forankre endra prosedyrar i høve nytt kapittel 9A om eleven sin rett til eit trygt og godt skulemiljø har vore prioritert vår og haust 2017, og informasjon om nytt innhald og nye prosedyrar vart presentert for rektorane i september 2017. Prosedyrane vart samstundes tilgjengelege for skulane i kvalitetssystemet til Hordaland fylkeskommune.

I retningslinjene for rusførebyggjande arbeid i vidaregåande skular er det òg lenka til døme på handlingsplan til bruk for skulane. Denne dømeplanen vil bli revidert i oktober 2017, også etter den nye lovteksten og reviderte prosedyrar.

Ei sjekklister for internkontroll vil av same årsak reviderast. Ho vil vere klar i løpet av hausten 2017, slik at skulane vil finne ho i kvalitetssystemet, til liks med dei andre dokumenta, før ho skal takast i bruk.

Det er naturleg at risikobaserte tilsyn settast i verk etter at dei oppdaterte rutinane for rusførebygging og prosedyrane for oppfølging av kap. 9A har vore prøvd ut.

Fylkesrådmannen viser til at arbeidet med ein rettleiar til bruk for skulane også er godt i gang. Ferdigstilling av rettleiar og formalisering gjennom dokument i kvalitetsportalen vil finne stad hausten 2017.

Det er fylkesrådmannen si vurdering at det rusførebyggjande arbeidet skal vere del av oppfølginga av eleven sine rettar til eit trygt og godt skulemiljø. Det helsefremjande arbeidet i skulen bidrar til trivsel og meistring, og i eit rusførebyggjande perspektiv er høg kvalitet i dette arbeidet grunnleggjande. Det er viktig å identifisere sårbare barn og unge og styrke deira meistringsevne og læringsutbytte, og dette er avgjerande for å lukkast med rusførebygging.

Tilrådingar i forvaltningsrevisjonen	Tiltak v/ Hordaland fylkeskommune	Start/slutt	Ansvarleg	Status
<p>På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport innan «Rusførebyggjande arbeid i vidaregåande skular», ber fylkestinget fylkesrådmannen å syte for å:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Utarbeide retningslinjer eller rapporteringskrav for å sikre at skulane kartlegg risiko og utfordringar knytt til rus på sin skule, og følgjer kartlegginga opp som eit ledd i eit systematisk arbeid med elevane sitt psykososiale skulemiljø, jf. opplæringslova § 9a. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fylkesrådmannen skal utarbeide overordna retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet i dei vidaregåande skulane som skal gjelde frå hausten 2016. Retningslinjene skal omfatte punkt 1-6 i Fylkestinget sitt vedtak. - Det skal settast ned ei referansegruppe beståande av representantar frå Opplæringsavdelinga, skuleleiinga, tillitsvalde, elevorganisasjonen, Bergen kommune, og Korus. Referansegruppa skal ha ein rådgivande funksjon i arbeidet med nye retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet. 	Mars-juni 2016	Fylkesdirektør opplæring	<p>Oppstart mars 2016</p> <p>Fylkesrådmannen har utarbeidd utkast til retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet i dei vidaregåande skulane. Retningslinjene skal på høring til medlemmene i referansegruppa i september 2016.</p> <p>Retningslinjene for rusførebyggjande arbeid som vart lagt fram for kontrollutvalet i september 2016, vart i september 2017 reviderte som resultat av nytt kapittel 9A i opplæringslova. Retningslinjene vart utarbeidd, og refererte til prosedyrar som var forankra i den førre lovteksten.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - Nye retningslinjer skal leggjast fram for Ungdommens fylkesutval i mai, OPHE i juni, og kontrollutvalet i juni. 			
<p>2. Etablere krav om at skulane utarbeider rusførebyggande planar, og krav til at desse planane blir følgt opp og revidert med jamne mellomrom, jf. opplæringslova § 9a og retningsliner gitt i støttmateriell frå Helsedirektoratet om rusførebyggande arbeid i skulen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Pålegg om utarbeiding av rusførebyggande planar går inn som tema i arbeidet med nye retningslinjer for rusførebyggjande arbeid i vidaregåande skular. Sjå punkt 1 	Mars-juni	Fylkesdirektør opplæring	<p>Skulane er ikkje pålagt å lage planar i inneverande skuleår, men i Deloitte sin rapport frå oktober 2015 svarar 48,3 % av rektorane at dei hadde rusførebyggande handlingsplanar.</p> <p>Krav om rusførebygging inngår i Handlingplan for oppfølging av eleven sitt psykososiale miljø.</p> <p>I retningslinjene er det òg lenka til døme på handlingsplan til bruk for skulane. Denne dømeplanen vil bli revidert i oktober 2017, også etter den nye lovteksten og reviderte prosedyrar. Ei sjekkliste for internkontroll vil av same årsak reviderast. Ho vil vere klar i løpet av hausten 2017, slik at skulane vil finne ho i kvalitetssystemet, til liks med dei</p>

				andre dokumenta, før ho skal takast i bruk.
3. Sikre at skulane systematiserer kva tiltak dei nyttar i det rusførebyggande arbeidet og i oppfølging av enkeltelevar.	- Skulane sine handlingsplanar vil vere eit viktig verkty for å styrke det systematiske arbeidet. Slike planar må sjåast i samanheng med krav om internkontroll jf. oppl. §9a. Det er og viktig å sikre oppdatert kompetanse i utarbeiding av planane. Kjentmann er eit tiltak som går ut på å sikre at skular har personale som har gjennomgått kurs/kompetanseheving for å sikre ein mest mogleg kompetent handtering av konkrete situasjonar og kompetanse i det førebyggjande arbeidet. Alle skular i HFK skal ha ein kjentmann og kjentmannen skal bidra i utarbeiding av skulane sine handlingsplanar.	Mars - juni	Fylkesdirektør opplæring Fylkesdirektør opplæring har ansvar for å etterspørje systematikk og tiltak gjennom det verksemdbaserte vurderingsarbeidet, jf. §9a.	<p>Dette kravet vil gå inn som ein del av nye retningslinjer for rusførebyggjande arbeid frå hausten 2016, jf. Punkt 1, og gå inn som ein del av skulane sine handlingsplanar.</p> <p>‘Kjentmann’-ordninga er etablert i alle skulane. 18 skular har fullført kursa, 17 skular starta opp haust 2016.</p> <p>Ny prosjektkoordinator i Antidoping Norge tilbyr kompetanseheving til alle skulane på feltet doping og rus</p> <p>Det er naturleg at risikobaserte tilsyn settast i verk våren 2018 etter at dei oppdaterte rutinane for rusførebygging og prosedyrane for oppfølging av kap. 9A har vore prøvd ut.</p>
4. Sikre at skulane involverer helsesøster og dei kommunale helsetenestene i rusførebyggjande arbeid i tilstrekkeleg grad	- Utarbeide retningslinjer for skulane sitt arbeid med handlingsplanar som sikrar involvering av helsesøster og	Mars - juni	Fylkesdirektør opplæring	Dette kravet vil gå inn som ein del av nye retningslinjer for rusførebyggjande arbeid frå hausten 2016, jf.

<p>både på skulane og på systemnivå jf. rettleiar til forskrift om kommunen sitt helsefremjande og førebyggjande arbeid i helsestasjon og skulehelseteneste.</p>	<p>kommunale helsetenester, - jf. Tiltak punkt 1.</p> <ul style="list-style-type: none"> • 			<p>Punkt 1, og gå inn som ein del av skulane sine handlingsplanar for å sikre gode skulemiljø.</p> <p>Fylkesrådmannen har sett tema på dagsorden på skulemiljøkonferansen i september 2017 der rektorar og elevinspektørar møter: Presentasjon av arbeid ved to skular, og erfaringsdeling.</p> <p>(vedlegg)</p>
<p>5. Utarbeide retningslinjer for samarbeid mellom dei vidaregåande skulane og relevante samarbeidspartnarar i det rusførebyggjande arbeidet.</p>	<p>Pålegge skulane å gjennomføre Kjentmannprogrammet innan 2016, og krav om å delta i nettverk saman med andre skular i fylkeskommunen som oppfølging av kursrekka.</p> <p>Halde fram forpliktande samarbeid i SLT nettverket</p> <p>Utarbeide rettleiar for</p>	<p>2015-2016</p> <p>Des.2016</p>	<p>Fylkesdirektør opplæring</p>	<p>Per januar 2016 er det 26 deltakarar frå 18 av dei vidaregåande skulane er i gang med skolering av kjentmann på skulen. Dette kravet vil gå inn som del av nye retningslinjer frå hausten 2016.</p> <p>Skulane har gjennomført Kjentmannprogrammet, med unnatak av to skular som skal ha kursing frå Bergensklinikkene i eigen regi.</p> <p>Fylkesdirektør opplæring er representert i styringsgruppa for SLT og skulane deltek i SLT arbeid i bydelane. Fylkesdirektør opplæring deltok med 4 representantar på SLT sin samling</p>

	samarbeid mellom dei vidaregåande skulane og andre relevante samarbeidspartnarar	Ny frist November 2017		<p>der tema var å sikre tidlig kartlegging av barn og ungdom som treng ekstra oppfølging.</p> <p>Fylkesrådmannen viser til at arbeidet med ein rettleiar til bruk for skulane også er godt i gang. Ferdigstilling av rettleiar og formalisering gjennom dokument i kvalitetsportalen vil finne stad hausten 2017.</p> <p>Arbeidet med rettleiaren skal sjåast i samanheng med andre tiltak knytt til folkehelse. Det er invitert til innspelsmøte i oktober 2017 i høve rettleiaren, der skule, EO, UFU, Bergensklinikkene, Bergen kommune/ utekontakten, skal bidra. Arbeidet med rettleiaren skal sjåast i samanheng med andre tiltak knytt til folkehelse.</p>
6. Sikre at elevar og føresette blir involvert i det rusførebyggjande arbeidet slik det går fram av Helsedirektoratet sitt støttemateriell for rusførebyggjande arbeid i skulen.	Denne tilrådinga vil gå inn som del av Nye retningslinjer for rusførebyggjande arbeid i dei vidaregåande skulane, jf. punkt 1.	Mars-juni 2016	Fylkesdirektør opplæring	<p>Oppstart mars 2016</p> <p>Jf. Retningslinjer, vedlegg</p>

<p>7. Laga handlingsplan innan 01.03.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opptilrådingane i rappoerten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.</p>	<p>Utarbeide oversikt til kontrollutvalet som viser tiltak og status for oppfølging av tilrådingar i revisjonsrapport.</p>		<p>Fylkesdirektør opplæring</p>	<p>Leverert 01.03.16</p>
<p>8. Saka vert sendt ungdommens fylkesting for uttale. Ungdommens fylkesting og elevorganisasjonen i Hordaland vert inkluderte i arbeidet med handlingsplanen</p>	<p>Etablere referansegruppe for utarbeiding av retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet i dei vidaregåande skulane i HFK. Representantar frå Ungdommens fylkesting og Elevorganisasjonen i Hordaland vert invitert til å delta i referansegruppa som skal ha ha ein rådgjevande funksjon.</p>	<p>Mars 2016</p>	<p>Fylkesdirektør opplæring</p>	<p>Politisk sak om retningslinjer for det rusførebyggjande arbeidet i dei vidaregåande skulane skal meldast til Ungdommens fylkesutval 13.05. Saka skal til handsaming i OPHE i juni og til kontrollutvalet 21.06.16 Det er invitert til innspelsmøte i oktober 2017 i høve rettleiaren, der skule, EO, UFU, Bergenslinikkene, Bergen kommune/ utekontakten, skal bidra.</p>

Arkivnr: 2016/4239-40
Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	133/17	29.11.2017

Rekneskapsresultat hittil i 2017 for kontrollutvalet

Bakgrunn for saka

Det er tradisjon at rekneskapsrapportar hittil i år for kontrollutvalet, ekstern revisor og sekretariat for kontrollutvalet vert lagt fram i fleire møter gjennom året.

Drøfting:

I dette møtet vil sekretariatet leggje fram rekneskapsrapportar hittil i 2017.

Konklusjon:

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet tar rekneskapsrapportane til orientering.

Forslag til vedtak

Rekneskapsresultatet hittil i 2017 for kontrollutvalet, ekstern revisor og sekretariat for kontrollutvalet vert teke til orientering.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

Arkivnr: 2015/11023-22

Saksbehandlar: Roald Breistein

Saksframlegg

Saksgang

Utval	Saknr.	Møtedato
Kontrollutvalet	134/17	29.11.2017

Gjennomgang av møteprotokoller

Samandrag

I denne saka er tanken at kontrollutvalet skal gjera ei vurdering av saker i møtebøker frå andre politiske utval i Hordaland fylkeskommune. Kontrollutvalet kan be om nærare informasjon om enkeltsaker og drøfte ulike problemstillingar som ein finn av særlig interesse i protokollane. Møtebøkene kan lastas ned frå heimesida til fylkeskommune, <http://einnsyn.hfk.no/einnsyn/Dmb/AlIDmb>

Kontrollutvalet vart i møte 9.11.og 18.12.15 samde om å dela jobben med å lesa gjennom møtebøkene før møta i utvalet slik:

Politisk organ:	Kontrollutvalsmedlem:
Fylkestinget	Inge Reidar Kallevåg
Fylkesutvalet	Sara Berge Økland
Utval for kultur, idrett og regional utvikling	Kristian Helland
Utval for opplæring og helse	Åse Gunn Husebø
Utval for miljø og samferdsel	Terje Kollbotn

Fylkestinget gav i møte 4.10.2017 Sara Berge Økland permisjon til 01.07.2017. Ruth Grethe Ø. Eriksen vart vald inn som nytt medlem i same periode. Eriksen tek over ansvar for gjennomgang av møteprotokollane fr fylkesutvalet i denne perioden.

Følgjande møteprotokollar er aktuelle å gjennomgå i dette møtet:

- Fylkestinget 27.10.2017
- Fylkesutvalet 26.10.2017
- Utval for kultur, idrett og regional utvikling 25.10. og 15.11.2017
- Utval for opplæring og helse 07.11.2017
- Utval for miljø og samferdsel 08.11.2017

Forslag til vedtak

Kontrollutvalet tar møteprotokollane til orientering.

Besøksadresse: Agnes Mowinckelsgt. 5 - Postadresse: Postboks 7900. 5020 Bergen - Telefon 55 23 90 00

Direkte telefon 55239447 – Mobil 97505152 - E-postadresse: Roald.Breistein@hfk.no eller kontrollutvalet@hfk.no

Bankironr. 5201 06 74239 - Foretaksnr. NO 938 626 367 mva.

Hogne Haktorson
kontrollsjef

Roald Breistein
utvalgssekretær

Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ikkje underskrift.

PS 135/17 Referatsaker

NotatDato: 09.10.2017
Arkivsak: 2015/10348-21
Saksbehandlar: grothor

Til: Fylkesutvalet

Frå: Fylkesrådmannen

Status for spørsmål og oversendingsforslag i fylkesutvalet pr. oktober 2017

Oversendingsforslag, spørsmål og bestillingar til fylkesrådmannen.

Møtedato	Sakark.nr.	Frå valperioden 2015-2019	Forventa svar til FUV
04.05.17	16/6854	Politisk sak om framtidig behov for produksjonsskular. Oversendingsforslag frå Silje Hjemdal, Frp	November
04.05.17	15/4446	Fylkeskommunal løyving til Sentralbadet? Spørsmål frå Aud Karin Oen, SV	Oktober
22.06.17	15/15627	Ber om sak om korleis andre kollektivreisande kan nytte plassar på innfartsparkering som ikkje vert nytta av reisande med periodekort. Oversendingsforslag frå Stein Inge Ryssdal, H	November
22.06.17	16/1388	Ber om sak om oppfølging av FUV-sak 66/16 for få vurdert ny oppfølging av saka og eventuelt nytt initiativ som grunnlag for eit prosjekt «Grøn skipsfart». Oversendingsforslag frå Roald Kvamme, A	Oktober
24.08.17	14/15627	Ber om orientering om parkeringssituasjonen og prognoser for parkering i Arna. Bestilling frå Tom Sverre Tomren, MDG	Oktober
20.-21.09.17	17/15115	Kort redegjørelse vedr. Bussanlegg Askøy. Bestilling frå Roald Stenseide, Frp	Oktober
20.-21.09.17	14/14601	Effekt av fråværgrensa i Hordaland fylkeskommune. Kan obligatoriske køyretimar gje godkjent fråvær. Oversendingsforslag frå Silje Hjemdal, Frp	November

Saksprotokoll i fylkestinget - 27.10.2017

Inge Reidar Kallevåg (H) sette fram slikt forslag:

«Punkt 4
Tillegg til Reglement for fellesnemnda, punkt 14:
Fellesnemnda får mynde til å tilsetje administrasjonssjef, samt velje sekretariatsordning for kontrollutvalet, revisjonsordning og revisor.»

Pål Kårbø (KrF) sette fram slikt forslag:

«Alternativ til punkt 1:
Den nye fylkeskommunen sitt namn skal vera Vestlandet/Vestland fylkeskommune.»

Aud Karin Oen (SV) sette på vegner av SV og MDG fram slikt forslag:

1. «Den nye fylkeskommunen sitt namn skal fastsetjast etter drøftingar/vedtak i fellesnemnda på tingsetet i desember.
2. Storleiken på det nye fylkestinget skal fastsetjast etter drøftingar/vedtak i fellesnemnda på tingsetet i desember.
3. Fell dette fremjar SV:
Nytt punkt 2: det nye fylkestinget skal ha 71 medlemmer.

Elles som innstilling.»

Terje Kollbotn (R) sette fram slikt forslag:

«Fylkestinget utset å gjere nye vedtak om eventuell samanslåing mellom Hordaland og Sogn og Fjordane fylkeskommunar inntil føresetnaden om nye oppgåver / ansvarsområde frå Regjering og Storting er oppfylt.»

Røysting (forslaget om utsetjing)

Kollbotn sitt forslag fekk 4 røyster (R, SV) og fall.

Tom Sverre Tomren (MDG) sette fram slikt forslag:

«Punkt 3, ny andre setning:
I tillegg skal gruppeleiarane/ein representant frå dei partia i begge fylka som ikkje er representert i fylkesutvala vere medlemmer av fellesnemnda.»

Pål Kårbø trekte forslaget sitt.

Røysting (saka)

Oen sitt forslag punkt 1 og 2 fekk 7 røyster (SV, R, MDG) og fall.

Fylkesrådmannen sitt forslag punkt 1 vart vedteke mot 4 røyster (SV, R).

Fylkesrådmannen sitt forslag punkt 2 vart vedteke med 50 røyster mot 7 røyster (SV, MDG, R) for Oen sitt forslag punkt 3.

Tomren sitt forslag punkt 3 fekk 10 røyster (MDG, SV, V, R) og fall.

Fylkesrådmannen sitt forslag punkt 3 fekk 53 røyster (A, Sp, KrF, H, Frp, V, MDG) og vart vedteke.

Fylkesrådmannen sitt forslag punkt 4 med Kallevåg sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Fylkesrådmannen sitt forslag punkt 5 og 6 vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Med utgangspunkt i Stortinget sitt vedtak av 08.06.17 i høve regionreforma, Sogn og Fjordane og Hordaland fylkeskommunar sin vedtekne intensjonsplan for samanslåing og inndelingslova sine krav, gjer fylkestinget følgjande vedtak:

1. Den nye fylkeskommunen sitt namn skal vere Vestlandet fylkeskommune.
2. Det nye fylkestinget skal ha 65 medlemmer.
3. Fellesnemnda for samanslåingsprosessen mellom Sogn og Fjordane og Hordaland fylkeskommunar skal bestå av dagens to fylkesutval med til saman 24 medlemmer: 15 frå Hordaland og 9 frå Sogn og Fjordane. Nemnda får leiar frå Hordaland og nestleiar frå Sogn og Fjordane. Varamedlemene til fylkesutvala skal også vere varamedlemmer til fellesnemnda.

Fylkestinget vedtek med dette også det vedlagde reglementet for fellesnemnda.

4. Fellesnemnda for den vidare samanslåingsprosessen får i oppgåve å etablere eit partssamansett utval, underlagt nemnda. Fellesnemnda vedtek mandat og samansetting for utvalet.

Tillegg til Reglement for fellesnemnda, punkt 14:

Fellesnemnda får mynde til å tilsetje administrasjonssjef, samt velje sekretariatsordning for kontrollutvalet, revisjonsordning og revisor.

5. I tillegg til dei fire lovpålagde vedtakspunkta over, stadfestar fylkestinget at formannskapsmodellen skal vere politisk styringsmodell i den nye fylkeskommunen.

Ein legg elles til grunn at føreliggjande intensjonsplan vert følgd i det vidare samanslåingsarbeidet.

6. Fylkestinget sitt vedtak føreset likelydande vedtak i fylkestinget i Sogn og Fjordane.

Saksprotokoll i fylkestinget - 27.10.2017

Fylkesrådmannen sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkestinget vel til revisor for fellesnemnda for samanslåinga av Sogn og Fjordane fylkeskommune og Hordaland fylkeskommune, det revisjonsselskapet som er rekneskapsrevisor for den fylkeskommunen som fører prosjektrekneskapen for fellesnemnda.

Arkivnr: 2015/12709-7
Saksbehandlar: Pål Andre Kleive

Saksframlegg

Saksgang

Uttal	Saknr.	Møtedato
Fylkesutvalet		26.10.2017

Godkjenning av fire prosjektrekneskap

Samandrag

Fylkestinget vedtok i 2013 at prosjekt med rekneskap som overstig 10 mill. kr skal ha ekstern revisjon og handsaming i kontrollutvalet. Deretter skal prosjektrekneskapane gjennom politisk handsaming. Prosjekt som har rekneskapsført mindre enn 10 mill. kr skal ha same prosedyre dersom rekneskapen avvik meir enn 10 % frå prosjektet sitt opphavlege budsjett.

Uttalen frå kontrollutvalet ligg ved denne saka frå fylkesrådmannen til fylkesutvalet. Saka omhandlar prosjektrekneskap for:

Prosjekt 2147 Stord vgs - ventilasjonsaggregat. Prosjektkostnad 1 600 847 kr, mindreforbruk 1 899 153 kr eller - 54,3 %.

Prosjekt 3212 Øystese gymnas – inneklimateiltak. Prosjektkostnad 1 313 709 kr, mindreforbruk 186 291 kr eller – 12,4 %.

Prosjekt 7518 Stend vgs – rehabilitering. Prosjektkostnad 573 150, mindreforbruk 76 850 kr eller -11,8 %.

Prosjekt 6022 Austevoll vgs – tilbygg og ombygging. Prosjektkostnad 69 218 287, meirforbruk 29 218 287 eller 73,0 %. Mindreforbruk etter tilleggsøyving er 781 713 kr, som utgjør -1,1 %.

Prosjektrekneskapa vart handsama i kontrollutvalet 12.09.2017. Uttale frå kontrollutvalet for prosjektet er vedlagt saka, og er også vist til i teksten under. I forkant av handsaminga i kontrollutvalet har Deloitte, gjennom revisjonsmeldingar, stadfesta at prosjektrekneskapane gjev eit rettvisebilete av prosjektet, og at dei er i samsvar med god kommunal rekneskapskikk.

Fylkesrådmannen tilrår at dei framlagte prosjektrekneskapa vert godkjend.

Forslag til vedtak

Fylkesutvalet godkjenner rekneskapet for prosjekta Stord vgs, Øystese gymnas, Stend vgs og Austevoll vgs.

Rune Haugsdal
fylkesrådmann

Ingrid Kristine Holm Svendsen
fylkesdirektør økonomi og organisasjon

Saksframlegget er godkjent elektronisk og har derfor inga underskrift.

Vedlegg

- 1 Kontrollutvalet fire prosjektrekneskap
- 2 Oversyn fire prosjektrekneskaper
- 3 Rekneskapsavslutning Austevoll vgs
- 4 Rekneskapsavslutning Austevoll vgs
- 5 Rekneskapsavslutning Stend vgs
- 6 Rekneskapsavslutning Stend vgs
- 7 Rekneskapsavslutning Stord vgs
- 8 Rekneskapsavslutning Stord vgs
- 9 Rekneskapsavslutning Øystese gymnas
- 10 Rekneskapsavslutning Øystese gymnas

Fylkesrådmannen, 10.10.2017**Bakgrunn**

Fylkestinget gjorde slikt vedtak i sak 49/13 i møte 15.10.13:

«Fylkestinget vedtek at prosjektrekneskaper:

1. På 10 millionar kroner eller høgare skal reviderast av ekstern revisor og handsamast i kontrollutvalet før dei går vidare til politisk handsaming.
2. Der avviket i høve opphavleg budsjett er meir enn 10 % skal same rutine følgjast.»

Sak og uttale frå kontrollutvalet skal for desse prosjektrekneskapane leggjast ved sak frå fylkesrådmannen. Sekretariatet har motteke revisjonsuttale frå Deloitte på dei avslutta prosjektrekneskapa:

Prosjekt 2147 Stord vgs - ventilasjonsaggregat
 Prosjekt 3212 Øystese gymnas – inneklimateiltak
 Prosjekt 7518 Stend vgs – rehabilitering
 Prosjekt 6022 Austevoll vgs – tilbygg og ombygging

Deloitte har stadfesta at prosjektrekneskapa gjev eit rettvisande bilete av prosjektet, og at det er i samsvar med god kommunal rekneskapskikk. Ei oversikt over prosjekta er sett opp under;

Prosjektrekneskaper

Prosjektnr	Eining	Prosjektføremål	Løyving	Rekneskap	Avvik	Avvik %
2147	Stord vgs	Ventilasjonsaggregat	kr 3 500 000	kr 1 600 847	kr 1 899 153	54,3 %
3212	Øystese gymnas	Inneklimateiltak	kr 1 500 000	kr 1 313 709	kr 186 291	12,4 %
7518	Stend vgs	Rehabilitering	kr 650 000	kr 573 150	kr 76 850	11,8 %
Prosjektnr	Eining	Prosjektføremål	Løyving	Rekneskap	Avvik	Avvik %
6022	Austevoll vgs	Tilbygg og ombygging	kr 40 000 000	kr 69 218 287	-kr 29 218 287	-73,0 %
		Total løyving	kr 70 000 000	kr 69 218 287	kr 781 713	1,1 %

For Stord vgs, Øystese gymnas og Stend vgs, er det som oversikta syner eit mindreforbruk. For Austevoll vgs er det som oversikta syner eit vesentleg meirforbruk, men eit mindreforbruk i forhold til tilleggsløyving.

Prosjekt 2147 Stord vgs har eit mindreforbruk på 1 899 153 kr grunna blant anna uoversiktlig omfang før prosjektstart og godt samarbeid med entreprenøren undervegs, slik at man fann fram til andre og rimeligare løysingar enn opphaveleg kalkulert.

Prosjekt 3212 Øystese gymnas har eit mindreforbruk på 186 291 kr grunna mindre bygningsmessige tiltak enn det var tatt høgde for i kalkyla.

Prosjekt 7518 Stend vgs har eit mindreforbruk på 76 850 kr grunna blant anna mindre omfattande tømrararbeid og måling enn forutsatt. Det har teke om lag 5 år frå siste løyving vart gjeve og til prosjektrekneskap vart avlagt

Prosjekt 6022 Austevoll vgs syner et meirforbruk på kr 29 218 287 kr. Auken skyldast blant anna auka bruttoareal i forhold til forutsett i forprosjektet. Auka skyldast også stor auke i dei generelle byggekostnadane i perioden i forhold til kalkulerte kostnader og også liten interesse blant entreprenørane til

å rekne på anbud. I forhold til total løyving har prosjektet eit mindreforbruk på 781 713 kr. Det har teke om lag 7 år frå siste løyving vart gjeve og til prosjektrekneskap vart avlagt

Kontrollutvalet

Sekretariatet tilrår at kontrollutvalet i sin uttale merkar seg at det for alle desse prosjekta viser seg at ein har store avvik i høve løyving og at det difor kan vera grunn for å spørja om kalkylane, eller grunnlagsmaterialet for kalkylane, har vore gode nok. Dette har kontrollutvalet også kommentert ved fleire høve i samband med tidlegare prosjektrekneskapar. Vidare tilrår sekretariatet at kontrollutvalet merkar seg at det for 3 av desse prosjekta har teke omlag 5 år og meir frå siste løyving vart gjeve og til prosjektrekneskap er avlagt. Dette har utvalet også kommentert ved tidlegare prosjektrekneskapar.

Kontrollutvalet bør tilrå at fylkesrådmannen vurderer om rutinane på desse områda er gode og dekkande nok. Sekretariatet tilrår elles at kontrollutvalet tar konklusjonane frå Deloitte til etterretning.

Uttale

1. Kontrollutvalet viser til konklusjon frå Deloitte, der det går fram at prosjektrekneskapen i det alt vesentlige er utarbeidd i samsvar med grunnlaget for rekneskapsavlegginga.
2. Utvalet har igjen merka seg at alle prosjekta har store avvik i høve opphavleg løyving og at det difor kan vera grunn for å spørja om kalkylane, eller grunnlagsmaterialet for kalkylane, har vore gode nok.
3. Vidare har utvalet merka seg at det for 3 av desse prosjekta har teke omlag 5 år og meir frå siste løyving vart gjeve og til prosjektrekneskap er avlagt. Det kan difor vera grunn til å stille spørsmål ved om prosjektrekneskapane burde vore avlagt tidlegare
4. Kontrollutvalet ber om at fylkesrådmannen vurderer om rutinane når det gjeld kalkulering av prosjektkostnader og tidspunkt for avlegging av prosjektrekneskapane er gode og dekkande nok.

Avslutting av rekneskapane

Fylkesrådmannen tilrår at prosjektrekneskapa vert godkjend, og syner til at det er gjort tiltak som skal gjere at prosjektrekneskapane for framtida skal avsluttas og kome til politisk handsaming så tidlig som mogleg. I tillegg syner Fylkesrådmannen til at det er gjort tiltak og satt i verk handlingsplan for betre prosjektstyring.

Saksprotokoll i fylkesutvalet - 26.10.2017

Fylkesrådmannen sitt forslag vart samrøystes vedteke.

Vedtak

Fylkesutvalet godkjenner rekneskapet for prosjekta Stord vgs, Øystese gymnas, Stend vgs og Austevoll vgs.

Fra: Torbjørn Berglann (Torbjorn.Berglann@konsek.no)

Sendt: 30.10.2017 13:56:17

Til: 'kontrollutvalgan@ffk.no'; 'bhw@k-sek.no'; 'berit.pedersen@nfk.no'; 'post@komsek.no'; 'tor.harald.hustad@mrfylke.no'; 'Einar.Kare.Ulla@sfj.no'; Roald Breistein; 'mette.jensen.moen@rogfk.no'; 'postmottak@temark.no'; 'post@viksre.no'; 'oivind.nyhus@oppland.org'; 'reidar.enger@krv.oslo.kommune.no'

Kopi:

Emne: Plan for selskapskontroll av Vigo IKS

Vedlegg: Plan for selskapskontroll av Vigo IKS.pdf

Jeg viser til tidligere korrespondanse ang. ovenstående. Revisjon Midt-Norge hadde ikke kapasitet til å lage prosjektplanen til forrige ukes møte i kontrollutvalget i Sør-Trøndelag fylkeskommune, utvalget får planen til behandling i neste møte, 22.11.17. Dette til orientering. Særutskrift av saken følger vedlagt.

Med vennlig hilsen

Torbjørn Berglann
Rådgiver
Kontrollutvalgssekretariat Midt-Norge IKS

Telefon: 400 67 058
www.konsek.no

Plan for selskapskontroll av Vigo IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Sør-Trøndelag Fylkeskommune

Møtedato

25.10.2017

Saknr

42/17

Saksbehandler Torbjørn Berglann

Arkivkode FE - 037, TI - &58

Arkivsaknr 17/4 - 11

Kontrollutvalgsekretariatets innstilling

Kontrollutvalget saken til orientering.

Behandling:

Leder redegjorde for saken.

Vedtak som innstilling.

Vedtak:

Kontrollutvalget saken til orientering.

Saksutredning

Kontrollutvalget ba Revisjon Midt-Norge om å legge fram en plan for gjennomføring av selskapskontroll av Vigo IKS i sitt forrige møte, sak 34/17. Utvalget fattet følgende vedtak:

1. Kontrollutvalget ber Revisjon Midt-Norge om å utarbeide en detaljert plan for selskapskontrollen av Vigo IKS.
2. Kontrollutvalget ber sekretariatet om å sende planen til kontrollutvalget for godkjenning. Planen sendes deretter de deltakende kontrollutvalgene slik at de kan ta endelig stilling til eventuell deltakelse.

Kontrollutvalgets sekretariat får opplyst at Revisjon Midt-Norge ikke har hatt kapasitet til å utarbeide noen plan til dette møtet. Planen kan dermed ikke behandles før i kontrollutvalgets møte 25. november.

Kontrollutvalgsekretariatets konklusjon

Sekretariatet anbefaler at kontrollutvalget tar saken til orientering.

Notat

Dato: 14.11.2017
Arkivsak: 2015/2073-173
Saksbehandlar: oydzien

Til: Utval for opplæring og helse
Fylkesutvalet
Fylkestinget

Frå: Fylkesrådmannen

Notat om forvaltningsrevisjonar i NDLA

Vedlagt følgjer notat om forvaltningsrevisjonar i NDLA – Norsk Digital Læringsarena.

NDLA - orientering om forvaltningsrevisjonsrapport 2. Status og fremdrift

Styret i NDLA tok i 2014 initiativet til en forvaltningsrevisjon av NDLA.

Denne forvaltningsrapporten (NDLA 1) ble behandlet i fylkestinget i Hordaland fylkeskommune 08.03.16:

Vedtak:

« På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport av NDLA ber fylkestinget fylkesrådmannen og styret i NDLA syte for å:

1. Utarbeide ei oversikt over alle innkjøpsavtaler NDLA har med leverandører.
2. Utarbeide rutinar for oppfølging og kontroll av alle innkjøp NDLA gjennomfører, som inneheld:
  - a) Rutinar for kontroll av etterleving av regelverk for offentlege anskaffingar, og
  - b) Rutinar for kontraktsoppfølging.
3. Etablere eit system for avvikshandtering.
4. Utarbeide ein kompetanseplan for innkjøpsaktivitet i NDLA.
5. Utbetre internkontrollen i NDLA, gjennom å sørge for:
  - a) Systematisk kontroll av at innkjøpsprioriteringar og innkjøpsaktivitet samsvarar, og
  - b) Sentralisert kontroll av om innkjøp er samstemt med føresegn i kontraktar og rammeavtalar.
6. Søke balansert leverandøruavhengigheit i samsvar med innkjøpsstrategi.
7. Gjennomføre risikovurdering og etablerer internkontroll knytt til ev. leverandøravhengighet.
8. Utarbeide rutinar for kommunikasjon og rapportering mellom dagleg leiing og styret i NDLA.
9. Sikre at NDLA har ei fungerande styreform som sikrar kontroll og oppfølging av at organisasjonen blir drifta i samsvar med vedtekter.
10. Utarbeide rutinar for habilitet som er tilpassa innkjøpsaktiviteten i NDLA.
11. Sikre etterleving av innkjøpsstrategien sine etiske retningslinjer for NDLA.
12. Sikre at dokumentasjon blir arkivert i samsvar med gjeldande lovverk og arkivrutinar.

13. Utarbeide rutinar som sikrar at det ikkje føreligg personlege interesser som kan innebære interessekonflikhtar i anskaffingsprosessar som vert gjennomført av NDLA.

14. Etablere tydelege kanalar og rutinar for intern varsling.

15. Laga ein prioritert handlingsplan innan 1.6.2016 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»

NDLA har iverksett samtlige av disse tiltakene innen oppsatt frist. Dette innebærer at vi blant annet har fått vedtatt nye vedtekter med vedtak om ny styresammensetning, rutiner for interkontroll og varsling, nye innkjøpsrutiner og ny pedagogisk plattform.

Kontrollutvalget i Hordaland fylkeskommune sier i sitt vedtak av 30.10.17: «Kontrollutvalet seier seg nøgd med det som kjem fram i tilbakemeldinga frå NDLA når det gjeld forvaltningsrevisjon NDLA-1. Vidare oppfølging av forbetningsarbeidet i selskapet vert å komme tilbake til i samband med oppfølging av forvaltningsrevisjon av NDLA-2.»

Rapport NDLA II

Med bakgrunn i behandlingen av den første forvaltningsrevisjonsrapporten i kontrollutvalget, ble det besluttet å bestille en utvidet forvaltningsrevisjonsrapport, NDLA II. Formålet, slik det er beskrevet i rapporten, er å avdekke om NDLA sine innkjøp, samhandling med leverandører og arbeidsmiljø samsvarer med regelverk, interne rutiner og etiske retningslinjer.

I forbindelse med behandlingen av forvaltningsrapport NDLA II ble det mottatt brev fra varslere med kommentarer til revisjonen. Kommentarene er svart ut av revisjonen i eget notat.

I rapport NDLA II kommer det fram at NDLA etter forrige revisjon har gjennomført et omfattende arbeid med å etablere og styrke system for økonomisk internkontroll i organisasjonen. Gjennomgang av anskaffelser gjort innen tekniske tjenester viser at konkurransene NDLA har gjennomført i perioden 2015-2016 er i samsvar med regelverk om offentlige anskaffelser. Det er oppnådd en balansert leverandøravhengighet innen tekniske tjenester ved at det er inngått rammeavtaler med 13 ulike leverandører. Den tidligere hovedleverandøren av tekniske tjenester er fortsatt blant leverandørene, men dette skjer i dag i konkurranse med andre leverandører og i et omfang med tydeligere avgrensninger enn det som var tilfelle tidligere.

Rapporten viser til ett brudd på forvaltningslovens forskrift om habilitet i forbindelse med tilrettelegging av grunnlag for beslutning. Dette gjelder deltagelse på konferanse i 2013.

I rapporten fremkommer det tre tilfeller der medarbeidere i NDLA har meldt fra om kritikkverdige forhold i samarbeidet. Oppfølgingen av varslingene har ikke vært tilfredsstillende. Det vises til at det har vært tilfeller av gjengjeldelse (reduksjon i arbeidsoppgaver) i strid med arbeidsmiljøloven. Fra og med mai 2016 har NDLA innført varslingsrutiner til bruk i samarbeidet.

På bakgrunn av forvaltningsrevisjonsrapport av NDLA II ber fylkestinget i Hordaland i sitt vedtak 4.10.17 om at fylkesrådmannen og styret i NDLA syt for å:

- «1. Sikre at alle medarbeidarar i NDLA er tilstrekkeleg informert om relevante rutinar og internkontrolltiltak knytt til anskaffingar og innkjøp.
2. Etablere rutinar for fakturahandsaming som sikrar at det blir utført kontroll av at fakturaar frå leverandørar inneheld all naudsynt informasjon.
3. Fullføre arbeidet med å etablere rutinar for kommunikasjon og rapportering mellom dagleg leiing og styret.
4. Tydeleggjere overfor medarbeidarane i NDLA kven som har kva roller i samarbeidet når det gjeld innkjøp, samt korleis NDLA er organisert med omsyn til bestilling og avgjersler rundt utviklingsarbeid.
5. Gå gjennom og avklarar med dei ulike involverte partane korleis handsaming av personopplysningar om NDLA sine brukarar skal organiserast og dokumenterast, og inngår databehandlaravtalar som manglar for å sikre at handsaming av personopplysningar blir regulert i samsvar med gjeldande regelverk.
6. Sikre at alle medarbeidarar i NDLA er tilstrekkeleg informert om system og rutinar for:
- a. Avviksmelding og -handtering.
  - b. Varsling om kritikkverdige forhold.
7. Sikre at medarbeidarar som varslar om kritikkverdige forhold i samsvar med arbeidsmiljølova, blir følgt opp og teke hand om i samsvar med gjeldande føresegn om vern mot gjengjelding ved varsling.
8. Å lage ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.12.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgje opp tilrådingane i rapporten og kven som har ansvaret for iverksettinga»

Styret i NDLA og NDLA oversender handlingsplan innen fristen.

Styret fattet i sitt styremøte den 8.11.17 følgende vedtak: Styret ser svært alvorlig på det som forvaltningsrevisjonene har avdekket og ber styreleder gå i dialog med daglig leder med sikte på å finne løsninger som kan gjenopprette tilliten og omdømmet i selskapet.

Øivind Høines gikk av som daglig leder 10.11.17

Christer Gundersen er konstituert som daglig leder fram til ny leder tilsettes av nytt styre.

De nye vedtektene for NDLA, som nå er vedtatt i alle fylkestingene, trer i kraft fra og med 01.04.18. Vedtektene forutsetter et mindre styre som sitter tettere på daglig drift av NDLA. Dette styret vil ha støtte av et bredt sammensatt representantskap på vegne av alle eierne.

Fylkeskommunene har gjennom samarbeidet NDLA vist at vi tar ansvar for læremiddelsituasjonen i videregående opplæring i Norge. Vi er trygge på at NDLA er en naturlig del av det fremtidige tilbudet av læremidler.

John Arve Eide

Styreleder NDLA

13.11.17

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 16/04685-23
Sakshandsamar Line Bosnes Hegna

Saksgang Møtedato
Telemark kontrollutval 13.11.2017

Forvaltningsrevisjonsrapport - NDLA II

Forslag frå sekretariatet:

Kontrollutvalet i Telemark fylkeskommune sluttar seg til vedtaka i kontrollutvalet og fylkestinget i Hordaland fylkeskommune om forvaltningsrevisjonsrapporten NDLA II.

Saka vert sendt over til Telemark fylkesting med oppmoding om at fylkesrådmannen ser til at fylkeskommunens styrerepresentant bidreg til at vedtaket i Hordaland fylkesting følgast opp i styret for NDLA.

Saksopplysningar:

Forvaltningsrevisjonsrapporten Nasjonalt digitalt læringsarena (NDLA) II vart bestilt av kontrollutvalet i Hordaland, og denne forvaltningsrapporten er ein oppfølgar av ein tidligere forvaltningsrevisjon av NDLA.

Kontrollutvalet i 10 andre fylkeskommunar har vore med på finansieringa, og forvaltningsrapporten blei handsama av fylkestinget i Hordaland i møte 4.oktober 2017, PS 73/17 og innstillinga frå kontrollutvalet blei samrøystes vedteke. Fylkestingets vedtak har slik ordlyd:

På bakgrunn av forvaltningsrevisjon av Nasjonal digital læringsarena (NDLA) – Del II ber fylkestinget fylkesrådmannen og NDLA om syta for å:

- 1.Sikre at alle medarbeidarar i NDLA er tilstrekkeleg informert om relevante rutinar og internkontrolltiltak knytt til anskaffingar og innkjøp.*
- 2.Etablere rutinar for fakturahandsaming som sikrar at det blir utført kontroll av at fakturaar frå leverandørar inneheld all naudsynt informasjon.*
- 3.Fullføre arbeidet med å etablere rutinar for kommunikasjon og rapportering mellom dagleg leiing og styret*
- 4.Tydeleggjere overfor medarbeidarane i NDLA kven som har kva roller i samarbeidet når det gjeld innkjøp, samt korleis NDLA er organisert med omsyn til bestilling og avgjersler rundt utviklingsarbeid.*

5. Gå gjennom og avklarar med dei ulike involverte partane korleis handsaming av personopplysningar om NDLA sine brukarar skal organiserast og dokumenterast, og inngår databehandlaravtalar som manglar for å sikre at handsaming av personopplysningar blir regulert i samsvar med gjeldande regelverk

6. Sikre at alle medarbeidarar i NDLA er tilstrekkeleg informert om system og rutinar for:

- 1. Avviksmelding og -handtering.*
- 2. Varsling om kritikkverdige forhold.*

7. Sikre at medarbeidarar som varslar om kritikkverdige forhold i samsvar med arbeidsmiljølova, blir følgt opp og teke hand om i samsvar med gjeldande føresegn om vern mot gjengjelding ved varsling.

8. Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.11.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.

I vedlagte saksframstilling til fylkestinget i Hordaland er prosessen kring denne forvaltningsrevisjonen skildra og det vert vist til denne.

Kontrollutvalet i Hordaland har undervegs vore orientert om framdrifta i saka. I eit fellesmøte med kontrollutvalet i Vestfold fylkeskommune 14. september d.å. orienterte seniorrådgivar Iver Fiksdal i Deloitte om forvaltningsrapporten, og eit notat frå revisor med kommentarar til eit brev frå NDLA, og ein tilleggsrapport frå Deloitte som blei levert etter ei konkret bestilling frå kontrollutvalet i Hordaland fylkeskommune

I pkt. 9 Konklusjoner og tilrådingar i forvaltningsrapporten, meiner revisor at dei grepa NDLA har tatt etter fyrste rapport, har vore gode og riktige. Arbeidet med utvikling av system og rutinar for økonomisk internkontroll har sørga for å redusere risikoen for misleghald og korrupsjon.

Det vert likevel peika på eit tilfelle av ulovlig direkteanskaffing i strid med regelverket for offentlege anskaffingar.

Kanskje mest alvorleg i denne rapporten, er at revisor meiner det i eitt tilfelle er grunn til å stille spørsmål om det har føregått gjengjelding mot ein varslar, i strid med arbeidsmiljølovens regelverk.

I kontrollutvalgsmøte i Telemark 28.09.17 blei det fatta følgande uttale i vedtak 29/17:

I forbindelse med forvaltningsrevisjonen av NDLA er det avdekket uregelmessige forhold rundt habiliteten til en eller flere ansatte i NDLA som også har vært ansatt og/eller hatt vesentlige eierinteresser hos NDLA sin hovedleverandør Cerpus AS. Det må undersøkes hvorvidt denne sammenkoblingen har påvirket anbudskonkurranser og andre fordeler til fordel for Cerpus på en uregelmessig måte.

Uttalen blei oversendt Hordaland kontrollutval. I ei tilbakemelding til kontrollutvalet i Telemark vil Hordaland avvente om det kjem fleire vedtak i saka frå andre fylkeskommunars kontrollutval. Telemark kontrollutval sine vedtak vil difor fyrst bli handsam i KU Hordalands møte 18.12.17 eller 05.02.18.

Vurdering frå sekretariatet:

Slik sekretariatet vurderer saka, foreslår vi at kontrollutvalet sluttar seg til vedtaket i Hordaland fylkesting og sender saka til Telemark fylkesting til orientering og eventuelt vedtak. NDLA er ikkje eiga juridisk eining, men ein del av Hordaland fylkeskommune. Oppfølginga av rapporten er ivaretatt igjennom

vedtaket i Hordaland fylkesting. Ut over dette er det styret og eigarane sitt ansvar å gjere dei nødvendige grepa for å følgje opp og rydde opp i tilhøva. Telemark fylkesting bør difor følgje opp i høve til sin eigen styrerepresentant i NDLA og pålegge vedkommande å følgje opp rapporten i styret og bidra til forbetring av NDLA.

Vedlegg:

1. Forvaltningsrevisjon- NDLA II.
2. Notat – Deloittes kommentarer til brev vedr. NDLA fra 22.05.17
3. Tillegg til rapport fra forvaltningsrevisjon av NDLA II
4. Saksframstilling til Hordaland fylkesting – PS 73/17 i møte 4.oktober 2017

36/17 Forvaltningsrevisjonsrapport - NDLA II

Handsama av	Møtedato	Saknr
1 Telemark kontrollutval	13.11.2017	36/17

Forslag frå sekretariatet:

Kontrollutvalet i Telemark fylkeskommune sluttar seg til vedtaka i kontrollutvalet og fylkestinget i Hordaland fylkeskommune om forvaltningsrevisjonsrapporten NDLA II.

Saka vert sendt over til Telemark fylkesting med oppmoding om at fylkesrådmannen ser til at fylkeskommunens styrerepresentant bidreg til at vedtaket i Hordaland fylkesting følgast opp i styret for NDLA.

Møtehandsaming

Fylkesopplæringssjef Helge Galda, varsler Rune Mathisen og fylkesadvokat Siv Dalen deltok under handsaminga av saka. Dei gav utvalet informasjon og svara på spørsmål.

Leiar satt fram følgande forslag til tillegg til vedtak:

Kontrollutvalet ønsker å sende ei bekymringsmelding til økokrim men samordnar det med fylkesordfører. Leiar og nestleiar tek kontakt med fylkesordfører.

Per Lykke og Tor Erik Baksås får mandat til å lage forslag til oversendelsesbrev/bekymringsmelding.

Kontrollutvalet i Telemark fylkeskommune sluttar seg til vedtaka i kontrollutvalet og fylkestinget i Hordaland fylkeskommune om forvaltningsrevisjonsrapporten NDLA II.

Kontrollutvalet i Telemark fylkeskommune vil imidlertid merke at fleire forhold ikkje er undersøkt i dei to revisjonsrapportane.

Saka vert sendt over til Telemark fylkesting med oppmoding om at fylkesrådmannen ser til at fylkeskommunens styrerepresentant bidreg til at vedtaket i Hordaland fylkesting følgast opp i styret for NDLA.

Votering

Forslag til vedtak med tillegg frå leiar vart enstemmig vedteke.

Vedtak

1) Kontrollutvalet ønsker å sende ei bekymringsmelding til økokrim men samordnar det med fylkesordfører. Leiar og nestleiar tek kontakt med fylkesordfører.

Per Lykke og Tor Erik Baksås får mandat til å lage forslag til oversendelsesbrev/bekymringsmelding.

2) Innstilling til fylkestinget:

Kontrollutvalet i Telemark fylkeskommune sluttar seg til vedtaka i kontrollutvalet og fylkestinget i Hordaland fylkeskommune om forvaltningsrevisjonsrapporten NDLA II.

Kontrollutvalet i Telemark fylkeskommune vil imidlertid merke at fleire forhold ikkje er undersøkt i dei to revisjonsrapportane.

Saka vert sendt over til Telemark fylkesting med oppmoding om at fylkesrådmannen ser til at fylkeskommunens styrerepresentant bidreg til at vedtaket i Hordaland fylkesting følgast opp i styret for NDLA.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Temark

Agder og Telemark kontrollutvalgssekretariat IKS

Arkivsak-dok. 16/04689-15
Saksbehandler Line Bosnes Hegna

Saksgang Møtedato
Aust-Agder kontrollutvalg 15.11.2017

NDLA rapport II

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget i Aust-Agder fylkeskommune gir sin tilslutning til vedtakene i kontrollutvalget og fylkestinget i Hordaland fylkeskommune vedrørende forvaltningsrevisjonsrapporten NDLA II.

Saken oversendes Aust-Agder fylkesting med anbefaling om at fylkesrådmannen påser at fylkeskommunens styrerepresentant bidrar til at vedtaket i Hordaland fylkesting følges opp i styret for NDLA.

Bakgrunn for saken:

NDLA er et interkommunalt samarbeid etter kommunelova § 27, som er definert i vedtektene som IKKE eget juridisk subjekt. Det betyr at det juridisk per i dag, ligg under Hordaland fylkeskommune. I praksis betyr det at det er kun Hordaland fylkeskommune som kan gjennomføre forvaltningsrevisjon av NDLA – noe som de også har gjort.

Forvaltningsrevisjonsrapport nr 1 av Norsk digital læringsarena (NDLA) ble lagt fram for kontrollutvalget til orientering våren 2016. På bakgrunn av denne rapporten, som avdekket en rekke avvik knyttet til offentlig innkjøp, bestilte kontrollutvalget i Hordaland en rapport nr 2. Prosjektplanen ble også lagt fram for kontrollutvalget våren 2016. Hordaland har bedt om at alle eierfylkene blir med på å betale for denne rapporten med kr 25.000. Kontrollutvalget i Aust-Agder vedtok å bidra økonomisk til denne rapport nr. 2.

Saksopplysninger:

Hordaland satte opp følgende formål med rapporten og problemstillinger:

«Føremålet med prosjektet er å avdekke om NDLA sine innkjøp, samhandling med leverandører og arbeidsmiljø samsvarer med regelverk, interne rutiner og etiske retningslinjer.»

Med bakgrunn i prosjektet sitt føremål er det formulert følgende problemstillinger:

1. Er det etablert system, rutiner og kontrollar (økonomisk internkontroll) som forebyggjer og hindrar at korrupsjon og mislegheiter kan forekomme?

2. I kva grad er NDLA sine innkjøp frå leverandør av tekniske tenester i tilstrekkeleg grad dokumenterte og etterprøvbare, med behovsvurdering, spesifisert faktura med tilhøyrande bilag, fakturadokumentasjon frå underleverandør mm.?
3. I kva grad er innkjøp frå andre leverandører NDLA har hatt avtalar med tilstrekkeleg dokumenterte og etterprøvbare gjennom behovsvurdering, spesifisert faktura med tilhøyrande bilag, fakturadokumentasjon frå underleverandør mm.?
4. I kva grad har samhandling/interaksjon med leverandør av tekniske tenester og andre utvalde aktørar blitt handtert på ein profesjonell og forretningsetisk måte, og i samsvar med regelverk og ev. interne rutinar og retningslinjer?
5. Korleis og i kva grad har ekstern leverandør av tekniske tenester vore involvert i dagleg teknisk drift av NDLA?
  - a. I kva grad har ekstern leverandør av tekniske tenester hatt tilgang til og vore involvert i etablering av intern kommunikasjon som e-postsystem og andre interne kommunikasjonsverktøy?
  - b. I kva grad har NDLA inngått databehandlaravtale med ekstern leverandør av tekniske tenester i dei tilfella der dette har vore aktuelt?
  - c. I kva grad har NDLA sikra tilstrekkeleg vern av sensitiv informasjon knytt til innkjøp, leverandørinformasjon mv.?
6. I kva grad har NDLA sikra eit forsvarleg arbeidsmiljø?
  - a. I kva grad er det etablert system og rutinar for å legge forhold til rette for varsling?
  - b. I kva grad har NDLA sikra tilstrekkeleg tilrettelegging og handtering av melding/varsel om kritikkverdige forhold i organisasjonen?
  - c. I kva grad har det vore varsla om kritikkverdige forhold i organisasjonen?
  - d. I kva grad er ev. varsling i NDLA gjennomført på ein forsvarleg måte?
  - e. I kva grad har NDLA følgt opp og behandla tilsette som har meldt frå om kritikkverdige forhold i organisasjonen i samsvar med gjeldande regelverk?

Rapporten var klar for behandling i KU Hordaland i mai 2017. Men etter at det kom inn brev fra varslerne i saken, ba kontrollutvalget om at revisor undersøkte ytterligere noen problemstillinger. Vedtaket var som følger:

- «1. Skrifleg svar i høve notat frå varslarane motteke 22.05.2017 vert å sende sekretariatet etter møtet, etterat det har vore send på høyring til NDLA og fylkesrådmannen.
2. Kontrollutvalet ønskjer vidare å få meir informasjon i høve desse punkta:
- Habilitet
  - Oversikt over leverandører til NDLA før og no
  - Selskapsstruktur
  - Den omtalte grafen frå 2013
  - Organisering/tilsette i NDLA før og no
  - Eigarskap i leverandørselskap mv. før og no
3. Handsaming av revisjonsrapport NDLA, Del II vert utsett til møte i kontrollutvalet 28. – 29.08.2017.
4. Tilsvaret frå Deloitte i høve notat frå varslarane, samt informasjonen det er bede om i punkt 2 over, vert å levere sekretariatet seinast innan 14.08.2017.
5. Kontrollutvalet betraktar e-post dagsett 23.05.2017 som eit nytt varsel og det vert, etter å ha førespurt avsendar, å sende til rette organ i den aktuelle fylkeskommune.»

Etter at revisor levert sin tilleggsrapport, konkluderte KU Hordaland at det ikke fremkom nye opplysningar og holdt derfor fast på konklusjon og opprinnelig innstilling i saken. Vedtaket kontrollutvalget fatta i september var som følger:

«På bakgrunn av forvaltningsrevisjon av Nasjonal digital læringsarena (NDLA) – Del II ber fylkestinget fylkesrådmannen og NDLA om syta for å:

- 1. Sikre at alle medarbeidarar i NDLA er tilstrekkeleg informert om relevante rutinar og internkontrolltiltak knytt til anskaffingar og innkjøp.**
- 2. Etablere rutinar for fakturahandsaming som sikrar at det blir utført kontroll av at fakturaar frå leverandørar inneheld all naudsynt informasjon.**
- 3. Fullføre arbeidet med å etablere rutinar for kommunikasjon og rapportering mellom dagleg leiing og styret**
- 4. Tydeleggjere overfor medarbeidarane i NDLA kven som har kva roller i samarbeidet når det gjeld innkjøp, samt korleis NDLA er organisert med omsyn til bestilling og avgjersler rundt utviklingsarbeid.**
- 5. Gå gjennom og avklarar med dei ulike involverte partane korleis handsaming av personopplysningar om NDLA sine brukarar skal organiserast og dokumenterast, og inngår databehandlaravtalar som manglar for å sikre at handsaming av personopplysningar blir regulert i samsvar med gjeldande regelverk**
- 6. Sikre at alle medarbeidarar i NDLA er tilstrekkeleg informert om system og rutinar for:**
  - 1) Avviksmelding og -handtering.**
  - 2) Varsling om kritikkverdige forhold.**
- 7. Sikre at medarbeidarar som varslar om kritikkverdige forhold i samsvar med arbeidsmiljølova, blir følgt opp og teke hand om i samsvar med gjeldande føresegn om vern mot gjengjelding ved varsling.**
- 8. Å laga ein prioritert handlingsplan til kontrollutvalet innan 01.11.2017 som viser kva tiltak som skal setjast i verk for å følgja opp tilrådingane i rapporten, når tiltaka skal setjast i verk og kven som skal ha ansvaret for iverksettinga.»**

Kontrollutvalgets innstilling ble vedtatt i fylkestinget i Hordaland 4.10.17.

Vurdering fra sekretariatet:

Kontrollutvalget i Aust-Agder må i denne saken ta stilling til om Hordaland sitt vedtak om rapporten. Dersom utvalget mener at denne rapporten ikke er god nok, eller at flere problemstillinger bør belyses, så kan kontrollutvalget i Aust-Agder vedta en uttalelse som oversendes KU Hordaland for videre behandling der. Kontrollutvalget i Hordaland vil i møte i desember eller januar legge fram og vurdere vedtak gjort i andre kontrollutvalg om denne rapporten. NDLA er ikke et eget rettssubjekt, men en del av Hordaland fylkeskommune, så videre undersøkelser kan kun gjøres KU Hordaland.

Dersom kontrollutvalget ikke ønsker å komme med en uttalelse til Hordaland, bør rapporten oversendes fylkesting i Aust-Agder med innstilling til vedtak. Det er en viktig rapport som informere eierne om driften og arbeidet som må gjøres fremover for å få gjort ting riktig.

Vedlegg:

NDLA II rapport – sendt ut tidligere

Notat Deloitte

Tillegg til rapport

Saksfremlegg Hordaland fylkesting 4.10.17

43/17 NDLA rapport II

Handsama av	Møtedato	Saknr
1 Aust-Agder kontrollutvalg	15.11.2017	43/17

Forslag fra sekretariatet:

Kontrollutvalget i Aust-Agder fylkeskommune gir sin tilslutning til vedtakene i kontrollutvalget og fylkestinget i Hordaland fylkeskommune vedrørende forvaltningsrevisjonsrapporten NDLA II.

Saken oversendes Aust-Agder fylkesting med anbefaling om at fylkesrådmannen påser at fylkeskommunens styrerepresentant bidrar til at vedtaket i Hordaland fylkesting følges opp i styret for NDLA.

Møtebehandling

Sekretariatet la frem saken. Utvalget diskuterte funnene i rapporten og fremgangsmåten i den videre behandlingen.

Det ble foreslått et tillegg: «Kontrollutvalget har bemerket at flere forhold ikke er undersøkt i de to rapportene. Fylkestinget anmoder derfor Hordaland fylkeskommune om å vurdere om det bør sendes en bekymringsmelding til økokrim.»

Votering

Forslag til vedtak med tillegg ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Kontrollutvalget i Aust-Agder fylkeskommune gir sin tilslutning til vedtakene i kontrollutvalget og fylkestinget i Hordaland fylkeskommune vedrørende forvaltningsrevisjonsrapporten NDLA II.

Innstilling til fylkestinget

Fylkestinget ber fylkesrådmannen påse at fylkeskommunens styrerepresentant bidrar til at vedtaket i Hordaland fylkesting følges opp i styret for NDLA.

Kontrollutvalget har bemerket at flere forhold ikke er undersøkt i de to rapportene. Fylkestinget anmoder derfor Hordaland fylkeskommune om å vurdere om det bør sendes en bekymringsmelding til økokrim.

[Lagre] [Lagre endelig vedtak]

Fra: Line Bosnes (line.bosnes@temark.no)

Sendt: 24.11.2017 14:20:34

Til: Roald Breistein; Orrvar Dalby; 'gunn.elin.nygard@mrfylke.no'

Kopi:

Emne: Kopi: KU Telemarks bekymringsmelding vedr NDLA

Vedlegg: 16-04685-30 Bekymringsmelding 791147_1_1.PDF

Med vennlig hilsen
Line Bosnes Hegna
Sekretær for kontrollutvalget

Tlf: 90 65 64 26

E-post: line.bosnes@temark.no

www.temark.no

Temark

Agder og Telemark Kontrollutvalgssekretariat IKS

Økokrim
Postboks 8193 Dep.
0034 OSLO

Kontrollutvalget i Telemark fylkeskommune

Vår dato	23.11.2017
Deres dato	
Vår referanse	16/04685-30
Deres referanse	
Vår saksbehandler	Line Bosnes Hegna

Bekymringsmelding fra kontrollutvalget i Telemark fylkeskommune vedrørende NDLA og Cerpus AS

NDLA (Norsk digital læringsarena) er et interkommunalt foretak eiet av 18 av 19 fylkeskommuner (alle med unntak av Oslo). Foretaket besørger for tilrettelegging av digitale læringstjenester for den videregående skole.

Omsetningen i foretaket i 10 års perioden siden oppstart har vært på ca 1/2 milliard kroner, hvorav ca kr 155 mill har gått til kjøp av tjenester hos en bestemt leverandør, Cerpus AS. Cerpus AS har vært eiet av ansatte også i ledende stillinger hos NDLA. Det er sjelden man kommer bort i så stor inhabilitetsproblematikk mht bruk av offentlige midler. På oppdrag fra Hordland fylkeskommune ble det levert to revisjonsrapporter fra revisor for fylkeskommunen Deloitte, til eierne av NDLA, dvs de 18 fylkeskommunene. (rapport 1 og 2.)

Rapportene og gjennomgangene mener vi var god på det de omhandlet. Men rapportene og revisjonen har etter vår oppfatning vesentlige mangler på det som går på habilitet i NDLA. Det er påvist at ansatte i ledende roller hos NDLA har hatt eierinteresser hos en hovedleverandør, Cerpus AS, og at anbudsregler heller ikke er fulgt. Men revisor har ikke sjekket ut om mulig straffebare forhold er begått eller om det foreligger forhold som kan avkrefte mistanke. Deloitte som er revisor for Hordaland fylkeskommune og burde derfor ha bedt om utvidet mandat for å undersøke nærmere om Cerpus og ansatte på ulovlig måte har beriket seg eller ikke på felles midler hos NDLA. Det har vært en totalomsetning på ca 1/2 milliard kroner, hvorav hele kr. 155 mill har gått til Cerpus.

Postadresse:
Postboks 4
3833 Bø i Telemark

Besøksadresse:
Hellandtunet
3833 Bø i Telemark

Foretaksregisteret: 987 993 766
postmottak@temark.no
www.temark.no

Revisjonsrapportene viser at 6 sentrale ansatte i NDLA har vært ansatt hos hovedleverandøren Cerpus AS. Cerpus har i en periode stått for vel 80 % av leveransene til NDLA, hvorav to av dem har eid Cerpus (større selskapsstruktur med flere selskaper) med rundt 80 % av aksjene i denne selskapsstrukturen. De har med andre ord ikke bare hatt eierinteresser i selskapet; de har hatt full kontroll over dette selskapet. Det er heller ikke opplyst hvorfor de tjenestene som har vært levert av Cerpus ikke kunne vært levert av ansatte hos NDLA?

Samtidig ser vi at Cerpus har vunnet langt de fleste anbudsrunder de har vært involvert i, og det er bevist at en av de sentrale ansatte har tilrettelagt beslutningsgrunnlag for valg av leverandør hos NDLA ved minst 1 anledning. I tillegg kan en se av regnskapene til Cerpus (offentlig tilgjengelig i Brønnøysund) at de i denne perioden har hatt svært god lønnsomhet. Dette er også påvist i revisjonsrapport nr. 1. Leveranser også har skjedd uten at det er lagt ut på anbud, og oppdrag til Cerpus er blitt betydelig utvidet etter at kontrakten er gitt. (ca. kr. 10 mill). Samhandlingen med leverandøren som viser at NDLA og leverandøren har hatt uforholdsmessig tett kontakt, er omtalt i rapporten kapittel 6.

Sett i lys av dette mener vi helt klart at en burde undersøkt grundigere om disse sentrale ansatte har påvirket anbudskonkurransene ved flere anledninger og undersøkt om de har hatt tilgang til informasjon om utformingen av anbudspapirene og/eller tilgang til tilbudene til Cerpus AS sine konkurrenter før de har levert Cerpus sitt anbud. Her virker det som om noen har hatt litt for gode muligheter til å påvirke valg av leverandør, og det må undersøkes videre. Dette er etter vår oppfatning det mest sentrale i hele revisjonen, men det er ikke fullstendig undersøkt og belyst. Det er en klar mangel som burde blitt utbedret. Videre burde en undersøke hvordan tjenestene til Cerpus har vært priset og forhandlet frem og hvem som fastsatte vilkårene. Om Cerpus også har fått levere rene konsulenttjenester til NDLA i tillegg til å ha ansatte hos NDLA.

Kontrollutvalget fikk møte revisor for Deloitte i møte i Tønsberg 14. september 2017. Her understreket revisor de usunne og ureglementære sammenblandingene og brudd på anbudsregler som det nå er ryddet opp i. Men revisor understreket at han ikke hadde undersøkt om straffbare forhold mht uberettiget vinning var begått eller om forhold som avkrefte dette. Det mente han lå utenfor revisors mandat. Kontrollutvalget mener derfor at saken fortsatt reiser flere spørsmål som ikke er besvart.

Kontrollutvalget ble kontaktet av varsler, Rune Mathisen, som bor i Telemark og som var tidligere ansatt hos NDLA og var med i oppstarten. Varsler har meddelt oss at vi kunne oppgi hans navn i bekymringsmeldingen.

Postadresse:
Postboks 4
3833 Bø i Telemark

Besøksadresse:
Hellandtunet
3833 Bø i Telemark

Foretaksregisteret: 987 993 766
postmottak@temark.no
www.temark.no

Varsler deltok på møte i kontrollutvalget den 13.11.17 hvor også fylkesrådmann, fylkesopplæringsjef, og fylkesadvokaten var til stede. Varsleren fortalte at folkene i Cerpus manglet ved oppstarten av NDLA, digital kompetanse på fagområdet men at dette var noe som ble bygget opp underveis.

Varsler hadde også en oppfatning at minst kr 3 mill som han kjente til var rene konsulent tjenester fra Cerpus, og at i begynnelsen når man reklamerte eller leverte tilbake produkter til Cerpus fordi de var mangelfulle, ble det gjerne fulgt opp med nye fakturaer. Varsler gav uttrykk for at det var et tett forhold mellom tidligere daglig leder (uten eierinteresse i Cerpus) og ledende ansatte som hadde det.

Kontrollutvalget for Telemark fylkeskommune vil understreke at vi har ikke grunnlag for å påstå eller antyde at straffbare forhold er begått og dermed inngis ingen anmeldelse. Men da dette dreier seg om alvorlig inhabilitets problematikk og bruk av store midler, felleskapets midler, kr 155 mill, bør det være i det offentlige og den allmenne interesse å få avdekket eller undersøkt om straffbare forhold er begått eller ikke.

Vi mener at Økokrim med sin spesial kompetanse er rette instans til å iverksette en eventuell undersøkelsessak.

På vegne av kontrollutvalget i Telemark fylkeskommune.

Per Lykke
Leder

Vedlegg:

1. revisjonsrapport (nr. 1)
2. revisjonsrapport (nr.2)
3. melding fra varsler
4. oppslag fra NRK Hordland

Dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.

Postadresse:
Postboks 4
3833 Bø i Telemark

Besøksadresse:
Hellandtunet
3833 Bø i Telemark

Foretaksregisteret: 987 993 766
postmottak@temark.no
www.temark.no

PS 136/17 Eventuelt